

Frants Gundersen og Kjetil Sørli

Demografi og næringsutvikling i Sogn og Fjordane

NIBR

Norsk institutt for by- og regionforskning

Demografi og
næringsutvikling
i Sogn og Fjordane

Andre publikasjoner fra NIBR:

NIBR-rapport 2009:11

**Handels- og
senteranalyse for Trysil
kommune**

NIBR-rapport 2009:5

"Sentraliseringens pris"
Er sentralisering et
problem

Rapportene koster
kr 250,-, og kan bestilles
fra NIBR:

Gaustadalleen 21

0349 Oslo

Tlf. 22 95 88 00

Faks 22 60 77 74

E-post til

nibr@nibr.no

www.nibr.no

Porto kommer i tillegg til
de oppgitte prisene

Frants Gundersen og Kjetil Sørli

Demografi og næringsutvikling i Sogn og Fjordane

NIBR-rapport 2009:13

Tittel: **Demografi og næringsutvikling i Sogn og Fjordane**

Forfatter: Frants Gundersen og Kjetil Sørлие

NIBR-rapport: 2009:13

ISSN: 1502-9794
ISBN: 978-82-7071-791-0
Prosjektnummer: O-2267
Prosjektnavn: Sosioøkonomisk barometer for Sogn og Fjordane

Oppdragsgiver: Sogn og Fjordane fylkeskommune
Prosjektleder: Christian Skattum, Asplan og Kjetil Sørлие, NIBR

Referat: Rapporten er en av fire i et samarbeid mellom Asplan Viak, Høgskulen i Sogn og Fjordane og NIBR. Med utgangspunkt i at Norsk Hydro startet nedbemanning i Høyanger og Årdal i 2004 har hovedfokus i prosjektet vært å følge utviklingen i disse kommunene i fire år. Flora fikk også et eget fokus. Denne rapporten setter imidlertid like mye søkelys på demografi og næringsutvikling i fylket som helhet, og på regioner og andre kommuner som på utviklingen i fokuskommunene .

Sammendrag: Norsk og engelsk

Dato: Mai 2009

Antall sider: 130 inkl. vedlegg
Pris: Kr 300,-

Utgiver: Norsk institutt for by- og regionforskning
Gaustadalléen 21, Postboks 44 Blindern
0313 OSLO
Telefon: (+47) 22 95 88 00
Telefaks: (+47) 22 60 77 74
E-post: nibr@nibr.no
http://www.nibr.no

Vår hjemmeside: <http://www.nibr.no>

Trykk: Nordberg A.S.
Org. nr. NO 970205284 MVA
© NIBR 2009

Forord

Da Norsk Hydro i 2004 nedbemannet virksomheten i Høyanger og Årdal, initierte de et prosjekt for å følge med på utviklingen i disse kommunene i en fireårsperiode. Sogn og Fjordane fylkeskommune har vært oppdragsgiver for prosjektet.

Arbeidet ble delt inn i fire prosjekter, utført i tre miljøer. Asplan Viak har hatt prosjektlederansvar og to av prosjektene, Høgskulen i Sogn og Fjordane og NIBR har hatt hvert av de to andre. Mens de tre andre prosjektene har bestått i å følge med på utviklingen i Høyanger, Årdal og Flora spesielt, har NIBR hatt ansvar for å følge med på befolknings- og næringsutviklingen i hele fylket. Både for fylket som helhet og for de enkelte regionene og kommunene har vi sammenlignet utviklingen de siste fire årene med de fire foregående. Analysen dekker dermed perioden 2000–2008. Vi har også kikket lenger bakover, og sett på flytting og utdanning i livsløpsperspektiv for noen årskull som i perioden er kommet i 40-årsalderen.

Vi vil takke Christian Skattum ved Asplan Viak, som har ledet det løpende arbeidet, for godt samarbeid. Vi har også satt pris på kontakten med Høgskulen i Sogn og Fjordane, hvor Oddbjørn Bukve har vært prosjektleder.

NIBR, mai 2009

Olaf Foss
Forskningssjef

Innhold

Forord	1
Tabelloversikt	4
Figuroversikt	6
Figuroversikt	6
Sammendrag	7
Sammendrag	7
Summary	10
1 Innledning	12
1.1 Bakgrunn	12
1.2 Metode og data	14
2 Befolkning	16
2.1 Innledning	16
2.2 Generelle demografiske trekk ved distriktsbefolkningen	18
2.2.1 Utviklingen i fylket sett i lys av distriktsutviklings- trekk mer generelt	18
2.2.2 Høye innslag av eldre i de fleste kommuner – ikke i regionsentrene	21
2.2.3 Hvorfor er det så vrient å få til folketallsvekst i Sogn og Fjordane?	22
2.3 Familieflytting og fødselstall	25
2.3.1 Færre fødte, men en liten økning i tilflytting av småbarnsfamilier	25
2.3.2 Balanse i skolebarnsbarnsfamiliene, tendensen til vekst svinnende	28
2.4 Flytting blant ungdom og unge voksne	29
2.4.1 Tenåringsgruppen i fylket tappes sterkere, men indre Sunnfjord styrkes	29
2.4.2 Fraflytting av unge voksne i 20-årene	30
2.5 Fokuskommunene – oppsummering	32

2.5.1	Flora	32
2.5.2	Høyanger	34
2.5.3	Årdal.....	35
2.6	Utdanning og flytting i livsløpsperspektiv	37
2.6.1	Høyeste utdanning.....	38
2.6.2	Nest høyeste utdanning.....	39
2.6.3	Flytting gjennom aldersfasen 15-40 år	40
2.7	Avslutning og oppsummering.....	45
3	Næringsutvikling.....	47
3.1	Hovedtrekk	47
3.2	Primærnæringene.....	50
3.2.1	Jordbruk.....	50
3.2.2	Fiskerisektor.....	51
3.3	Industrisektoren	54
3.3.1	Næringsmiddelindustrien	54
3.3.2	Verftsindustrien.....	55
3.4	Turisme.....	57
4	Nyskaping og omstilling.....	59
4.1	Næringsdynamikk	59
4.2	Forskning og utvikling.....	63
4.3	Innovasjon	66
5	Oppsummering.....	68
	Referanser.....	70
	Vedlegg 1 Tabeller – næringsliv.....	72
	Vedlegg 2 Befolkningsindikatorer med kommentarer for hver kommune	104

Tabelloversikt

Tabell 2.1	Illustrasjon av langsiktig flytteutvikling: Fem årskull født på 1960-tallet fulgt fra de var 15 til 40 år. Per 100 gutter og jenter på 15-årstrinnet.....	43
Tabell 2.2	Hvordan utdanningsinnslaget påvirkes av flytting over 25 år. Situasjon før og etter flytting gjennom fasen 15-40 år. Landsinnslaget i hver utdanningsgruppe og kjønn satt lik 100.....	44
Tabell 4.1	Kostnader til egenutført FoU per sysselsatt – utvalgte regioner. 2001–2007. 1000 kr.	64
Tabell 4.2	Andelen bedrifter som har FoU-virksomhet – utvalgte regioner. 2001–2007. Prosent.....	65
Tabell v.1	Sysselatte i Sogn og Fjordane etter nærings- kategori. 1999–2008. Absolutte tall.	72
Tabell v.2	Sysselsettingsandeler i Sogn og Fjordane etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av sysselsatte. .	73
Tabell v.3	Lokaliseringskoeffisienter i Sogn og Fjordane etter næringskategori. 1999–2008.	74
Tabell v.4	Sysselsettingsandeler i Flora etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselsatte.	75
Tabell v.5	Sysselsettingsandeler i Gulen etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselsatte.	76
Tabell v.6	Sysselsettingsandeler i Solund etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselsatte	77
Tabell v.7	Sysselsettingsandeler i Hyllestad etter nærings- kategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselsatte	78
Tabell v.8	Sysselsettingsandeler i Høyanger etter nærings- kategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselsatte	79
Tabell v.9	Sysselsettingsandeler i Vik etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselsatte	80

Tabell v.10	Sysselsettingsandeler i Balestrand etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselsatte	81
Tabell v.11	Sysselsettingsandeler i Leikanger etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselsatte	82
Tabell v.12	Sysselsettingsandeler i Sogndal etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselsatte	83
Tabell v.13	Sysselsettingsandeler i Aurland etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselsatte	84
Tabell v.14	Sysselsettingsandeler i Lærdal etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselsatte	85
Tabell v.15	Sysselsettingsandeler i Årdal etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselsatte	86
Tabell v.16	Sysselsettingsandeler i Luster etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselsatte	87
Tabell v.17	Sysselsettingsandeler i Askvoll etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselsatte	88
Tabell v.18	Sysselsettingsandeler i Fjaler etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselsatte	89
Tabell v.19	Sysselsettingsandeler i Gaular etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselsatte	90
Tabell v.20	Sysselsettingsandeler i Jølster etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselsatte	91
Tabell v.21	Sysselsettingsandeler i Førde etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselsatte	92
Tabell v.22	Sysselsettingsandeler i Naustal etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselsatte	93
Tabell v.23	Sysselsettingsandeler i Bremanger etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselsatte	94
Tabell v.24	Sysselsettingsandeler i Vågsøy etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselsatte	95
Tabell v.25	Sysselsettingsandeler i Selje etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselsatte	96
Tabell v.26	Sysselsettingsandeler i Eid etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselsatte	97
Tabell v.27	Sysselsettingsandeler i Hornindal etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselsatte	98
Tabell v.28	Sysselsettingsandeler i Gloppen etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselsatte	99
Tabell v.29	Sysselsettingsandeler i Stryn etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselsatte	100

Figuroversikt

Figur 3.1	Andelen av sysselsatte innen enkelt næringer i Sogn og Fjordane i perioden 1999–2008.....	48
Figur 3.2	Lokaliseringskoeffisienter for et utvalg av næringer i Sogn og Fjordane i perioden 1999–2008.....	49
Figur 3.3	Andelen sysselsatte innen jordbruk i kommunene i Sogn og Fjordane. 2008. Prosent.....	51
Figur 3.4	Endring i sysselsettingsandeler i jordbruk i kommunene i Sogn og Fjordane. 2000 til 2008. Prosentpoeng.....	51
Figur 3.5	Andelen sysselsatte innen fiskeri i kommuner i Sogn og Fjordane. 2008	52
Figur 3.6	Andelen sysselsatte innen fiskeoppdrett i kommuner i Sogn og Fjordane. 2008.....	53
Figur 3.7	Endring i andelen sysselsatte innen fiskesektoren i kommuner i Sogn og Fjordane. 2000 til 2008. Prosentpoeng.....	54
Figur 3.8	Andelen sysselsatte i fiskeforedlingsindustrien i kommunene i Sogn og Fjordane. 2008. Prosent	55
Figur 3.9	Andelen sysselsatte i næringsmiddelproduksjon, unntatt fiskeforedling i kommunene i Sogn og Fjordane. 2008. Prosent	55
Figur 3.10	Andelen sysselsatte i verftsindustrien i kommunene i Sogn og Fjordane. 2008. Prosent	56
Figur 3.11	Endring i andelen sysselsatte innen verftsindustrien i kommuner i Sogn og Fjordane. 2000 til 2008. Prosentpoeng.....	57
Figur 3.12	Andelen sysselsatte innen turisme. 2008. Prosent.....	58
Figur 4.1	Andelen etablerte og nedlagte arbeidsplasser i Sogn og Fjordane etter kommune. 2004–2007.....	61
Figur 4.2	Antall arbeidsplasser flyttet ut av Flora 1999–2008... ..	62
Figur 4.3	Andel av enhetene med innovasjonsvirksomhet etter økonomiske regioner i Sogn og Fjordane. 2006.....	67

Sammendrag

Frants Gundersen og Kjetil Sørli

Demografi og næringsutvikling i Sogn og Fjordane

NIBR-rapport: 2009:13

Sogn og Fjordane er et fylke som næringsmessig er preget av få større bykonsentrasjoner og rik tilgang på naturressurser. Naturbaserte næringer, slik som jordbruk, fiske og fiskeoppdrett står sterkt, med over dobbelt så høy andel sysselsatte som landsgjennomsnittet. Metallbearbeidende industri står sterkt i fylket. Dette er både knyttet til tilgang på energi (smelteverk) og bygget på fylkets sjøfartstradisjon (skipsverft). De tradisjonelle storbynæringene er sterkt underrepresentert i fylket. For eksempel har ulike forretningsmessige tjenester bare halvparten så høy andelen av de sysselsatt som landsgjennomsnittet.

Imidlertid er det tegn på at også Sogn og Fjordane sakte men sikkert nærmer seg en næringsstruktur som ligner mer på landsgjennomsnittet. Fiskeoppdrett taper noe i forhold til andre strøk av landet, og tjenesteytende sektor øker. Det kan umiddelbart se ut som om næringslivet ”moderniseres”, men samtidig skal en advare mot å etterstrebe en næringsstruktur lik alle andres. Ulike former for konkurransefortrinn er ofte tuftet på næringsmiljøer som er spesialiserte, benytter lokale ressurser og står fram som unike i sammenligning med andre. Det er også ”storbynæringer”, det vil si tjenestesektoren, som merker konjunktursvingninger sterkest, så disse er det ikke noe poeng å trakte etter i økonomiske nedgangstider.

Fylket har høy ungdomsutflytting, spesielt av personer med høy utdanning. Dette henger også sammen med at fylket ikke har noen middels stor by. Det er kun Førde som har positiv innflytting av unge i 20-årene.

Av de som tar høyeste utdanning, flytter i det lange løp 85-90 prosent bort fra oppvekstkommunene sine. Av disse er det kun 12 prosent som når de er 40 år bor i en annen kommune i fylket. Lav og sviktende innflytting utenfra betyr mer enn høy utflytting for de kommunene i fylket som har de aller største flyttetapene. Det er 11 kommuner av de 26 som dette gjelder for. Blant disse 11 ligger åtte i Sogn og de tre øvrige er de ytterste i Sunnfjord-Nordfjord.

Sogn og Fjordane er det fylket i landet som har høyest innslag av eldre. Det er kun fire kommuner som i 2008 ikke hadde overrepresentasjon av personer over 85 år, sammenlignet med innslaget i landsbefolkningen. Grunnen til Sogn og Fjordane inntar denne posisjonen er en kombinasjon av langvarig lav dødelighet og høy nettoutflytting av unge voksne. De eldre generasjonene blir da hele tiden relativt sett større enn de yngre.

Dette har også den følge at det må stadig mer innflytting til for å holde folketallsnivået oppe. Dette ser det ikke ut til at fylket som helhet klarer. Gjennom perioden 2000–2008 er det sju kommuner som ikke har gått tilbake i folketall. Førde er den enkeltkommunen som folketallsmessig desidert klarer seg best, med Sogndal som en klar nummer to. Deretter følger Flora og Eid. De fire kommunene i Indre Sunnfjord har som region hatt fem prosent vekst på 2000-tallet, de fire kommunene i Indre Nordfjord har som region hatt en prosent vekst. Det samme gjelder også Flora.

Denne rapporten setter i hovedsak søkelyset på utviklingen gjennom fireårsperioden fra 2004 til 2008. Dette har vært en periode med høykonjunktur, og næringslivet har ikke gått så verst. Likevel har flyttetapene av unge økt. Ved høykonjunktur flyttes det hyppigere enn ved lav konjunktur, og da mer på grunn av andre faktorer enn det som har med arbeid å gjøre, og det har nok fylket tapt litt på i denne perioden.

Selv om det ligger utenfor rammen av denne rapporten, reiser spørsmålet seg nå i 2009 hva som kan tenkes å skje i forbindelse med finanskrisen og kommende lavkonjunktur. NIBR har i 2008 gjennomført en landsdekkende bo- og flyttemotivundersøkelse, hvor det viser seg at færre enn det som har vært vanlig tidligere oppgir arbeid som motiv for å flytte eller bli boende. Andre motiver trer sterkere fram når det er mange valgmuligheter på arbeidsmarkedet. Ved en lavkonjunktur vil flere antakelig bli nødt til å forholde seg til det arbeidet de har eller kan få ven en eventuell

---

flyttebeslutning. Flere blir da vanligvis boende og beholder den jobben de har. Arbeidsmulighetene blir også viktigere for å rekruttere innflyttere. Sogn og Fjordane er det fylket i landet som flest flytter fra, hvis de blir arbeidsløse. På den bakgrunn slutter vi at arbeidsmarkedet ved lavkonjunktur framover antakelig vil bety mer i Sogn og Fjordane enn mange andre steder. Fylket har også en utsatt del av sysselsettingen innen eksportrettet industri, men har ”heldigvis” ikke konvertert så stor andel av arbeidsstyrken som de fleste andre fylker til den andre sektoren som sterkest får merke nedgangstidene: privat og forretningsmessig tjenesteyting.

Summary

Frants Gundersen og Kjetil Sørli

Demographics and Business Development in the Sogn og Fjordane County

NIBR Report: 2009:13

Sogn og Fjordane is a county where bigger cities and urban areas are few, but access to natural resources is great. Agriculture, fisheries and aquaculture are important industries, and access to energy and a long marine tradition have supported the growth of smelting plants and shipyards. Personal and business services are under-represented. The developments in the last ten years indicate, however, that the county slowly approaches the national distribution of employees among industries.

The county has a large share of youths that moves out of the county. It is only the municipal of Førde that has a positive net movement of people between 20 and 30 years old.

85–90 percent of those who complete a higher education moves out of their origin municipal. Of those who moves, only 12 percent live in another municipal in the county when they reach the age of 40. But it is the low number of people moving in that is the main problem for those municipals with biggest losses related to movement.

Sogn og Fjordane is the county in Norway with the largest share of old people. This is also the case for most of the municipals within the county. The reason is that the county has low mortality rate, combined with a high share of young people moving out of the county.

This report has its main focus on the years 2004–2008. This has been a period with prosperity and economic growth. We know that people move more under such conditions, and for reasons that is less connected to employment. So for Sogn og Fjordane, which has net losses from movement as a starting point, prosperity is not all good. Last years development, with downturn in the economics, can of course alter this picture.

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Rapporten dekker den ene delen av fire i et samarbeidsprosjekt som har pågått mellom tre institusjoner i perioden 2004–2008, ledet av Asplan Viak. Prosjektet er kalt ”Sosioøkonomisk barometer” for Sogn og Fjordane. Prosjektet ble etablert for å lage et opplegg for å følge med på utviklingen i de tre kommunene Flora, Høyanger og Årdal. Bakgrunnen var at Hydro i 2004 startet en nedbemanningsprosess i de to siste, og at Kleven Verft i Florø på denne tiden hadde færre oppgaver i sikte. Prosjektet hadde altså en innretning mot å studere utviklingen i industrikommuner i fylket.

De tre kommunene fikk navnet **fokuskommunene**. Alle de tre øvrige delprosjektene retter fokus i stor grad bare mot disse kommunene. Et av dem, ledet av Høgskulen i Sogn og Fjordane, har bestått i å evaluere en del omstillingsprosesser i det lokale næringslivet i kommunene generelt. I et tredje prosjekt har Asplan Viak studert virksomheten i ulike bedrifter i fokuskommunene mer inngående. I det fjerde prosjektet har Asplan fulgt med på levekårsutvikling og tjenestetilbud i kommunene.

Dette prosjektet fikk en imidlertid videre ramme. Selv om prosjektet ble initiert av Norsk Hydro, har Sogn og Fjordane fylkeskommune vært oppdragsgiver. Dermed ble det naturlig også å holde en viss oppsikt med utviklingen i fylket ellers. Under tittelen ”**Generell pakke**” ble oppgaven i vårt prosjekt å følge med på utviklingen både i fylket som helhet, og i regioner og i de enkelte kommuner. Gjennom de fire årene etter 2004 har vi fulgt med på en del trekk ved bosettings- og næringsutviklingen i fylket.

For å belyse utviklingen fra 2004 til 2008 har vi valgt ut et sett med indikatorer, som vi bruker til å kommentere utviklingen i denne rapporten. De samme indikatorene er også plukket ut for de fire årene foran, slik at vi har hatt et sammenligningsgrunnlag for å kunne vurdere utviklingen. Vi ser altså alt i alt på åtteårsperioden 2000–2008, og kommenterer i hovedsak situasjon og endringstrekk fra første til andre fireårsperiode.

I noen henseender trekker vi også inn mer langsiktig informasjon. Blant annet ser vi på hvordan rekruttering til utdanning og langsiktig flytting i den unge voksenbefolkningen i kommunene spiller sammen og forløper gjennom aldersfasen 15-40 år. En lignende analyse ble foretatt for noen regioner i Sogn og Fjordane tidligere (Langeland, Gundersen og Sørli, 2004). Der ble det også publisert tall for nyskaping, etableringer og bedriftsnedleggelse på lignende måte som her.

I løpet av perioden 2005–2008, har det under høykonjunktur vist seg at industri- og annen næringsutvikling i fokuskommunene ikke har gått så dårlig som fryktet. Det er imidlertid noen andre regioner og kommuner i fylket som har kommet en del dårligere ut. Befolknings- og flytteutvikling er også påvirket av konjunkturer, men ikke så sterkt som næringsutviklingen. Den demografiske dynamikken er en noe tregere materie. En generelt langsiktig nedadgående tendens har noen selvforsterkende elementer ved seg, som nå i litt framskreden form gjør seg gjeldende for utviklingen i fylket. Mange kommuner har gått raskere ned i folketall de siste fire årene enn i fireårsperioden tidlig på 2000-tallet. Dette har å gjøre med kombinasjonen av sterk aldring og høy og økende utflytting av ungdom og unge voksne. Fylket som helhet kan imidlertid notere seg en liten økning i nettotilflyttingen av småbarnsfamilier.

Av fylkets 26 kommuner har fem kommuner hatt vekst på 2000-tallet. To har holdt balanse. Åtte kommuner har hatt moderat tilbakegang, svakere enn i periferikommuner flest. Elleve kommuner har imidlertid fått både en langt høyere og økende nedgang enn dette. Åtte av dem ligger i Sogn, hvor eldreinnslagene er spesielt høye. De tre andre er Bremanger, Vågsøy og Selje.

1.2 Metode og data

Rapporten er først og fremst kvantitativ i sin vinkling. Dette er i tråd med prosjektets intensjon om å etablere et sosioøkonomisk barometer for utviklingen i Sogn og Fjordane.

Dataene som er brukt for å følge med på og lage indikatorer for befolkningsutviklingen er hentet fra to kilder. Til løpende inspeksjon av folketallsutvikling i kommunene og påvirkningen på alderssammensetningen har vi brukt årlig befolkningsstatistikk. Metodene er i hovedsak hentet fra læreboka ”Regional demografi”, og med bruken senere illustrert blant annet i et arbeid for Møre og Romsdal fylkeskommune (Sørli 1995 og 2003).

Oversiktene over mer langsiktig bofasthet, flytting og utdanning stammer fra analyser basert på SSBs koblede flyttehistorie-materiale. Her er alle flyttemeldinger over kommune- og landegrenser kjedet sammen for alle personer som har bodd i Norge i løpet av perioden 1964–2007. Det er tidligere publisert tall for bofasthet, tilbakeflytting, fraflytting, tilflytting og videreflytting i alle kommuner i Sogn og Fjordane, slik vi gjør her, for tidligere årskull i to omganger. (Sørli 1993 og Statistisk sentralbyrå 1999). Analysemetoden er beskrevet og illustrert for et sett av aggregerte regioner i et kapittel i læreboka ”Det norske samfunn” (Red: Frønes og Kjølstrød 2003).

Gjennomgangen av næringslivet i Sogn og Fjordane baserer seg hovedsakelig på to kilder. Næringsstatistikk er hentet fra Statistisk sentralbyrås Bedrifts- og foretaksregister. Dette registeret har NIBR bearbeidet videre for publisering og analyse (offentlig sysselsettingsstatistikk for 2008 er ellers ikke tilgjengelig på kommunenivå). Datagrunnlaget inneholder alle registrerte bedrifter i Norge med en del kjennetegn. Materialet gir dermed mange muligheter for detaljert analyse på lavt geografisk nivå. Det ble i 2008 innført en ny næringsstandard, og data for 1. januar 2009 er dermed ikke sammenlignbar med tidligere årganger før NIBR har gjennomført en omkodning av tidligere årganger. Dette prosjektet vil derfor måtte begrense seg til data opp til 1. januar 2008.

Statistikk over forsknings- og utviklingsvirksomhet (FoU) og innovasjon er også hentet fra Statistisk sentralbyrå. Datagrunnlaget er en spørreundersøkelse til næringslivet som gjøres med jevne

mellomrom. Siste tilgjengelige data er for 2006. Denne undersøkelsen inneholder også en del flere enheter enn tidligere undersøkelser, og er derfor også bedre egnet til å bryte ned på mindre regioner.

2 Befolkning

2.1 Innledning

I dette kapitlet kommenterer vi noen av hovedtrekkene ved befolkningsutviklingen i Sogn og Fjordane på 2000-tallet. Spesielt sammenligner vi de to fireårsperiodene 2001–2004 og 2005–2008. Gjennom den siste fireårsperioden har vi i dette prosjektet fulgt løpende med på utviklingen.

Fylket som helhet har gått ned 1 prosent i folketall (drøyt 1100 personer) i løpet av de åtte årene på 2000-tallet, jevnt fordelt på de to fireårsperiodene. Fem av kommunene, deriblant Flora, har hatt folketallsvekst. En tredel av fylkets 26 kommuner har hatt litt bedre utvikling i siste fireårsperiode sammenlignet med den foregående. Årdal er en av disse. To av de med bedring i siste fireårsperiode har oppnådd balanse på 2000-tallet sett under ett. Dette er Lærdal og Hornindal.

Elleve kommuner har langsiktig og på 2000-tallet betydelig sterkere nedgang enn de øvrige. Disse har også betydelig sterkere nedgang enn landets 200 periferikommuner i sum. Mens periferikom-munene i sum har gått ned med 3,5 prosent i folketall på 2000-tallet, spenner nedgangen for de elleve kommunene i Sogn og Fjordane seg fra 5,4 til 12 prosent nedgang.

Åtte av de elleve kommunene ligger i Sogn, deriblant Høyanger. De tre øvrige er Bremanger, Vågsøy og Selje, som til sammen utgjør det området som sterkest ser ut til å ha tapt terreng i den siste fireårsperioden.

Vi går i dette kapitlet gjennom indikatorer for folketallsvekst, fødselstallsutvikling og flytting i de to fireårsperspektivene. Videre ser vi litt på aldersstrukturen, spesielt på innslaget av de eldre, og vi

ser på et par sider ved utdanningsutviklingen. For det første ser vi på i hvilken grad ungdom fra ulike kommuner og regioner i fylket som rekrutteres til høyere utdanning. Deretter ser vi på hvordan flytting i det lange løp taper ut befolkningen med høy utdanning. Dette gjør vi ved å følge en del årskull fra de var barn til voksne i registeranalyse, nærmere bestemt gjennom fasen 15-40 år.

Utviklingen i fokuskommunene Flora, Høyanger og Årdal skulle følges spesielt. Et sammendrag for hver av de tre kommunene ligger i avsnitt 2.5. I ”generell pakke” skulle vi så følge med på utviklingen i alle kommunene i fylket. Resultatet av dette er for hver kommune å finne i vedlegg 2. Her ligger kommentarer til utvikling og endring i kommunene på 2000-tallet, pluss et par tabeller som viser langsiktige trekk for bofasthet, tilbakeflytting, fraflytting, tilflytting og videreflytting. Vi har her fulgt årskullene født 1963–1967 fra de var 15 til 40 år. I tilknytning til flytteprosessen gjennom 25-årsfasen har vi også sett på rekruttering til utdanning i ungdomsbefolkningen for de samme årskullene, og på utdanningsvridningen som følger av flytting gjennom aldersfasen.

Ved prosjektets begynnelse var tanken også å se på hvordan utdanningsrekrutteringen for nye ungdomskull i løpet av perioden ville bli påvirket av nedbemanning i fokuskommunene og de konjunkturmessige endringene mer generelt. Her har vi ikke klart å påvise noen systematiske endringstrekk. Antakelig er de langsiktige strukturene og forskjellene mellom kommunene i større grad avhengig av gammel historie, næringsstrukturer og forhold av både generell og lokal karakter. Når vi sammenligner kommunene i Sogn og fjordane med andre distriktskommuner i landet, ser vi mange likhetstrekk. Både flytting og utdanningsutvikling gjennom første del av voksenlivet (generasjonsspennet fra 15 til 40 år) er i så stor grad knyttet til de tunge trekkene ved samfunnsutviklingen at det blir vanskelig å tolke atferdsvariasjoner i små kommuner i lys av kortsiktige hendelser lokalt. Derfor presenterer vi altså heller de langsiktige og mer bestandige strukturene. Disse gjør at sammenligning mellom kommunene også blir mer meningsfylte.

For eksempel har mellom 85 og 90 prosent av alle som har tatt høyeste utdanning i Sogn og Fjordane flyttet fra oppvekstkommunen sin, innen de hadde fylt 35-40 år. Dette gjelder alle årskull født på 1960- og 1970-tallet. Av disse er det kun 12 prosent som bor i en annen kommune i Sogn og Fjordane. Flertallet forlater

fylket. Fra kystområdene flyttes det mest til Bergens-regionen, fra de indre områdene mest til Østlandet.

På utdanningstrinnet under (de med kort høy utdanning inntil 4 års utdanning utover videregående skole) hadde 65 prosent i det lange løp forlatt oppvekstkommunen innen de var 40 år. Her var det imidlertid flere som valgte en annen kommune i fylket - omtrent 27 prosent, litt flere kvinner enn menn. Dette er utdanningsgrupper som i stor grad retter seg mot skole, helse og offentlig administrasjon. Leikanger får mye av dette, til tross for at kommunen med fylkesadministrasjonen ikke er blant de kommunene i fylket som faktisk har vekst.

De fem kommunene med vekst representerer regionsentrene. Det er imidlertid ingen av dem som får styrket innslaget på høyeste utdanningstrinn gjennom flytting i det lange løp, ikke en gang Sogndal Det er Leikanger nesten alene om. Unntaket er kvinnene i Hyllestad. Alle som tok høy utdanning har flyttet, men den har fått inn mange nok utenfra til å dekke opp for sin andel av et svært stort flyttetap totalt (se tabellen for Hyllestad i vedlegg 2).

2.2 Generelle demografiske trekk ved distriktsbefolkningen

2.2.1 Utviklingen i fylket sett i lys av distriktsutviklingstrekk mer generelt

Befolkningsutviklingen i Sogn og Fjordane som helhet bærer preg av at fylket ikke har noen stor eller mellomstor by. En stor del av befolkningen bor i typiske distriktskommuner, med en flytte- og befolkningsutvikling som i stor grad følger mønstrene for periferikommunene i landet generelt. Også fylket som helhet har de samme hovedtrekkene. De regionale sentrene er både for små, og de fleste av dem et stykke på vei såpass distriktspreget selv, at bildene for fylket totalt ikke påvirkes så mye. Førde er for eksempel den eneste kommunen i fylket som har netto innflytting av unge voksne i 20-årene.

Både for fylket som helhet og for mange kommuner og regioner ser vi et trekk ved endringen fra første til annen fireårsperiode på

2000-tallet som er nokså vanlig å se i distrikts- og periferiområder. Vi sikter her til at endringene i ungdomsflyttingene og i familieflyttingen over tid har en tendens til å veie mot hverandre i den totale folketallsutviklingen. I denne åtteårsperioden har ungdomsutflyttingen fra fylket økt samtidig som også familieinnflyttingen har økt litt. Siden utflyttingen av unge de fleste steder er kraftig, bidrar en slik utvikling gjerne til økende folketallsnedgang totalt. Ungdomsflyttingene utgjør en stor andel av all flytting, og veier tungt i de årlige nettoflyttingsresultatene.

Denne effekten vi har sett her kjennetegner gjerne perioder med høykonjunktur. Det motsatte trekket, nemlig med redusert ungdomsutflytting og lavere familieinnflytting er mer vanlig ved lavkonjunktur. Da styrkes gjerne folketallsutviklingen litt, enten til lavere nedgang eller til høyere oppgang. Det finnes kommuner med en slik utvikling på 2000-tallet også. Lærdal er det mest slående eksemplet.

Endringsmønstrene må forstås i livsfaseperspektiv. Et hovedkjennetegn ved flyttemønsteret i de fleste regioner utenfor storbyområdene er en markant nettoutflytting av ungdom i slutten av tenårene og unge voksne i 20-årene, mens det er en liten netto innflytting av barnefamilier og middelaldrende opp mot 50-årsalderen. Flyttebølgene i sum har en tendens til følge konjunkturebølgene – ofte et år eller så forskjøvet etter i tid i forhold til når konjunkturuomslagene kommer. Ved gjennomgangen som følger, og ikke minst når man studerer vedleggscommentarene for hver kommune, kan det være til hjelp å huske på dette.

Blant fylkene har Sogn og Fjordane landets eldste befolkning. Alle kommuner unntatt de fire regionale sentrene (Førde, Flora, Sogndal og Eid) har kraftig overvekt av eldre, spesielt blant de aller eldste. Dette bidrar til å holde folketallet i Sogn og Fjordane sterkere nede enn i andre fylker. Her har vi å gjøre med et tilsynelatende paradoks: Til tross for at Sogn og Fjordane har lavest dødelighet av fylkene, er det flere som dør i dette fylket i forhold til folketallet enn i alle andre fylker. Dette skyldes naturligvis bare at når flere i det lange løp lever lenger, bygger det seg opp høyere innslag av eldre i befolkningen. Og eldre har høyere dødelighet enn yngre.

Denne effekten av lav dødelighet, som altså (tilsynelatende paradoksalt) motvirker folketallsvekst, kommer i tillegg til det mer generelle distriktsfenomenet knyttet til aldring, som oppstår når nye generasjoner gjennom flytting og sentraliserende oppvekststedsmønster i økende grad etablerer seg i byområdene. De eldres bosettingsmønster reflekterer i stor grad hvordan generasjonen av besteforeldrene til dagens barn etablerte seg for 40-50 år siden, til forskjell fra de etterfølgende som gradvis har vokst opp og bosatt seg mer sentralt. Sogn og Fjordane har landets eldste befolkning, og har hatt det lenge og permanent, på grunn av dette samspillet mellom vedvarende fraflytting over generasjoner og høy levealder.

Om vi skal si at folketallet i Sogn og Fjordane stagnerer eller går sakte nedover kan diskuteres. I løpet av de siste 20 årene har folketallet vippet mellom 106.000 og 108.000 personer, de siste fire årene på 106-tusental. Landet som helhet har i samme 20-årsperiode fått en tilvekst på 500-600.000 personer, altså 5-6 ganger så mange som det bor i Sogn og Fjordane. Fylket klarer av flere årsaker som vi kommer tilbake til, ikke å få sin del av landsveksten. Det er som sagt kun fem av de 26 kommunene som har hatt vekst på 2000-tallet, Førde med 11 prosent, Sogndal med 5 prosent, og Flora, Eid og Stryn med 1 prosent hver. I tillegg har Hornindal og Lærdal holdt balanse.

Av de øvrige 19 kommunene har som vi også har nevnt 11 hatt sterkere nedgang enn landets 200 periferikommuner på 2000-tallet sett samlet (sentralitet 0 etter Standard for kommuneklassifisering, SSB 1994). Disse 11 har en betydelig sterkere tilbakegang enn de øvrige. Grunnene varierer. De aller fleste av disse har kraftig ungdomsfracflytting, og halvparten av dem også netto utflytting av småbarnsfamilier. Kun tre av disse kommunene har netto innflytting av skolebarnsfamilier. Mange kommuner i Sogn og noen i ytre Sunnfjord er sterkt preget av aldring. Balestrand og Askvoll har tapt mer enn 10 prosent av folketallet på de åtte årene etter 2000. Høy ungdomsfracflytting er hovedårsaken. Tre andre kommuner vil falle ned på dette nivået hvis de ikke stopper på den galeien de er inne på, nemlig Selje, Vågsøy og Bremanger. Mye tyder på at denne regionen i ytre Nordfjord er en det bør holdes litt nærmere øye med i årene som kommer.

De 11 kommunene med spesielt høyt tap gjennom åtteårsperioden er i avtakende rekkefølge Balestrand, Askvoll, Aurland, Gulen,

Høyanger, Solund, Vågsøy, Selje, Bremanger, Vik og Hyllestad. Av disse er det kun Solund som har forbedret seg betydelig fra første til annen fireårsperiode (familieinnflytting har gitt balanse 2005–2008).

2.2.2 Høye innslag av eldre i de fleste kommuner – ikke i regionsentrene

Alle kommunene i fylket unntatt fire har svært mange eldre. I hovedsak skyldes det lav dødelighet. For mange kommuner skyldes det også at rekrutteringen av unge voksne i det lange løp har gått ned. Kombinasjonen av disse to fenomenene gir Sogn og Fjordane status som landets eldrefylke.

Førde er eneste kommune med svært ung befolkning. Innslaget av personer over 75 år er mer enn en tredel lavere enn i landsbefolkningen. Tre kommuner hadde ved utgangen av 2008 innslag av eldre som i landsbefolkningen, nemlig Sogndal, Flora og Eid – altså de øvrige regionsentrene i tillegg til Førde. Som en femte kommune med langt lavere eldreovervekt enn de øvrige finner vi Naustdal. De andre nabokommunene til Førde skiller seg mindre ut fra kommunene i fylket ellers.

I de øvrige 21 kommunene har de fleste sterkest overvekt av de aller eldste. Dette er typisk når det er lav dødelighet som er hovedårsaken. Når de litt yngre av de eldre er sterkere representert enn de eldste, er årsaken i større grad selektiv rekruttering gjennom flytting da de som nå er blitt gamle var unge.

Det er kun fem av eldre kommunene som bærer spor av en slik seleksjon, og de historiske forklaringene bak er for de fleste av dem knyttet til etablering av industri eller turisme for 50-60 år siden. Dette gjelder Årdal, Aurland, Hornindal, Vågsøy og Solund. Det gjelder altså ikke Høyanger. Industrietableringen i Høyanger fant sted så tidlig at slike effekter nå er blitt borte med dem som allerede er dødd ut.

Aldersstrukturen i Sogndal (som altså ikke har gammel befolkning) bærer imidlertid også et historisk preg. Her må det ha blitt etablert virksomhet på et tidspunkt som i større grad tiltrakk seg folk som nå er i 80-årsalderen enn både av folk som er ti år eldre og ti år yngre. Dette må ha funnet sted for 50-60 år siden, da dagens 80-

åringene var i 20-årene. Spørsmålet er altså: Hva skjedde i Sogndal på 1950-tallet? Var det da saftfabrikken ble etablert?

I alle de øvrige kommunene er det høy levealder som preger bildet. Aller sterkest, med flere av de aller eldste over 85 år, ser vi det i Vik kommune. Neste kommune med flest i den eldste gruppen er Gloppen. Fenomenet gjør seg mye gjeldende og er spredd ut slik at ingen region bærer mer preg enn andre av å ha gammel befolkning knyttet til spesielt lav dødelighet. Kombinasjonene av høy levealder og dårlig påfyll gjennom tilflytting lenger ned på aldersskalaen, har gitt sine nedslag over alt, kanskje med litt flere kommuner i Sogn, som har mange med høyest innslag av de aller eldste. Det er elleve kommuner med klart sterkere overvekt av personer over 85 år. Disse er foruten Vik og Gloppen i rekkefølge Luster, Gulen, Bremanger, Jølster, Askvoll, Lærdal, Hyllestad, Høyanger og Selje. Derfra er det et sprang ned til de neste.

Ingen av kommunene med klare spor av en sterk enkeltetablering etter 1950 er med blant de elleve nevnt over. Rangeringen av den yngre halvdel av eldrekommunene viser heller ikke tegn til noe veldig klart regionalt mønster. Vi tar dem i videre rekkefølge nedover på skalaen: Gaular, Balestrand, Leikanger, Fjaler, Solund, Stryn, Vågsøy – og så et nytt sprang ned til en gruppe av kommuner som ikke er så veldig mye mer alderstyngnet enn mange andre distriktskommuner i landet - nemlig Årdal, Aurland, Hornindal og som nevnt tidligere Naustdal. Den siste har for øvrig også en struktur på aldersprofilen som nok kan tolkes ut fra lokal historie av en som kjenner til næringslivsutviklingen i kommunen.

2.2.3 Hvorfor er det så vrient å få til folketallsvekst i Sogn og Fjordane?

En utsiktsanalyse laget for fylket som helhet viser at det kan bli vanskelig å få folketallet i fylket til å bli noe særlig høyere enn 107.000–108.000 i løpet av det kommende tiåret. Kun en svært kraftig innvandringsbølge til fylket kan gjøre en slik påstand til skamme. NIBR gjorde i 2007 en analyse for Førde Forum, på forespørsel om det gikk an å tenke seg ”120.000 innbyggere i Sogn og Fjordane i 2020 – hvor realistisk er et slikt mål?”

Argumentasjonen for at det ser vanskelig, for ikke å si umulig ut, inneholder ingen spådom om økt fraflytting, snarere tvert i mot. Med selv den mest optimistiske flytteomfordelingen som

erfaringsmessig kan regnes som realistisk innenfor rammene av det som har skjedd de siste 20 årene, undergraves utviklingen i folketallet av at det på det meste av aldersskalaen står færre personer klare til opprykk på høyere alderstrinn enn det har gjort på de samme trinnene tidligere. Det er altså negativ demografisk dynamikk som undergraver det kommende vekstpotensialet.

Vi skal prøve å forklare dette litt nærmere. Forgjengerkullene har i hovedsak vært større i de fleste aldersgrupper tidligere. Det samme fenomenet som vi nevnte bidrar med å forklare aldersstrukturen blant de eldre, gjør seg også gjeldende lenger ned på aldersskalaen. Dette fenomenet kaller vi ”demografisk vekstsvikt”, og inntreffer når stadig færre personer over tid ”stiller til start” i de ulike livsfaser som ligger foran dem. Konsekvensen er at avtakende kullstørrelser på nedre del av aldersskalaen må kompenseres ved økt tilflytting, for at folketallet skulle kunne holdes på uendret nivå. Når fenomenet også inntreffer i de geografiske områdene som flytterne vanligvis kommer fra, nemlig innenfor regionen og i nabolaget, må økningen i innflytting hentes lenger og lenger borte fra, hvis folketallsnivået skal holdes oppe. Sogn og Fjordane er massivt utsatt for dette, og må rekruttere flere innflyttere fra Bergens-regionen i framtiden, for å kunne håpe på vekst totalt.

I storbyene virker fenomenet på motsatt måte – der finner vi demografisk vekstkraft. Stadig større andeler av hvert barnekull vokser opp og er til stede i storbyområdene før de som ungdommer begynner å flytte. Også den økende storbytilflyttingen av unge voksne i 20-årene gir samme effekt høyere opp på aldersskalaen, en effekt som så forplanter seg geografisk ut til storbyomlandene i familiefasene, etter hvert som videreflyttingene fra storbyene til omlandet øker på, i takt med at en større del av befolkningen i landet er innom de store byene. Også det faktum at storbyinnflytterne oppholder seg lenger i storbyene før de flytter ut igjen, bidrar til å forsterke sentraliseringseffekten i den demografiske vekstdynamikken.

Skal altså folketallet opprettholdes i en situasjon med demografisk vekstsvikt, kreves det som sagt økt innflytting utenfra. Økt innvandring til landet, som kommer alle fylker til gode, kan naturligvis over lenger tid forandre denne situasjonen radikalt, det samme også hvis den økende befolkningen av unge voksne som vokser opp i storbyregionene begynner å forandre sine flyttevener

kraftig. For Sogn og Fjordane er det som nevnt Bergens-regionen det i så fall bør satses mest på. Ingenting tyder imidlertid på at Bergens-området har begynt å sende flere av sine barn nordover på varig basis. Systematikken og variasjonene de siste 20-30 årene viser et temmelig stabilt flyttemønster for fylket. Selv med en moderat bedring i flyttebalansene for fylket totalt, godt utenfor det intervallet som svingningene har beveget seg over de siste 20 år, er det vanskelig å se for seg at folketallet i Sogn og Fjordane kan passere 110.000 på fem-seks-sju års sikt. Vi understreker at dette ikke er en spådom, men en utsikt – gitt det som ligger i de demografiske kortene.

Til tross for denne pessimistiske langtidsutsikten er det også lyspunkter å spore. Det er blant annet kommet noen flere arbeidsinnvandrere til fylket de to siste årene, spesielt til Årdal og til Flora. Slik innvandring er imidlertid svært konjunkturavhengig, og er vel neppe det fylket på lang sikt nå kan regne med å skulle vokse på. Antakelig ble toppen av slik rekruttering inntil videre passert allerede i 2007.

Vi vurderer det som et større lyspunkt for fylket at flere av kommunene faktisk har fått økt tilflytting av småbarnsfamilier på slutten av første tiår på 2000-tallet, og noen har også fått redusert ungdomsutflyttingen de siste fire årene, sammenlignet med de fire foregående. Økt tilvekst av småbarnsfamilier er i sum så sterk at også fylket som helhet har fått en effekt av dette. Den gjennomsnittlige årlige tilveksten av småbarnsfamilier har fordoblet seg, fra 3 til 6 promille, fra første til annen fireårsperiode. En del av dette er familier til de utenlandske arbeidsinnvandrerne (spesielt polske familier som kom til Årdal i 2007).

Et lyspunkt av mer potensiell karakter gjelder den positive barnetallsutviklingen i Bergens-regionen. Skulle det av hittil ukjente grunner komme til et omslag i bostedspreferansene til storbyungdom, gror det opp et økende potensial for flytting fra Bergens-kanten. Det går også an for fylket å forsøke en mer aktiv rekruttering fra de sterkest voksende omlandskommunene til Bergen i Nordhordland (Meland, Radøy). Litt avslag på skatt, litt subsidiering av studielån, litt mindre arbeidsgiveravgift, kan være tiltak som kan vurderes.

2.3 Familieflytting og fødselstall

2.3.1 Færre fødte, men en liten økning i tilflytting av småbarnsfamilier

I fortsettelsen ser vi på flyttingene og endringene i dem fra første til annen periode i ulike aldersgrupper. Vi ser på hovedtrekk og på forskjeller og likhetstrekk mellom kommuner og regioner i fylket. Vi starter imidlertid med fødslene og følger så på med barnefamiliene.

Fødte

I siste fireårsperiode er det født 6 prosent færre barn i Sogn og Fjordane enn i fireårsperioden foran. Årlig gjennomsnitt har sunket fra 1316 til 1236 nullåringer. Nedgangen står i sterk kontrast til utviklingen i landet som helhet, som har fått 4 prosent flere fødsler i siste fireårsperiode. Landets 200 periferikommuner samlet har imidlertid fått en enda sterkere tilbakegang enn fylket, med 8,5 prosent færre fødte i perioden 2005–2008 enn i 2001–2004.

Lave og stadig avtakende andeler av landets unge voksne i slutten av 20-årene og begynnelsen av 30-årene er hovedårsaken både for periferiregioner og for Sogn og Fjordane. Avtakende fødselstall er altså en direkte følge av økt demografisk vekstsvikt i disse aldersgruppene. Selv på så kort sikt som fire år gir dette utslag. Også på landsbasis er kullstørrelsene på de mest fødeaktive alderstrinnene avtakende, men dette er det altså blitt kompensert for pga økende fruktbarhetsnivå på landsnivå (målt som fødte pr kvinne) i perioden. I Sogn og Fjordane har ikke en slik økning kunnet kompensere for den demografiske vekstsvikten.

Tilbakegangen i sum til tross, hele ti av fylkets 26 kommuner har fått en økning i fødselstallet, men i seks av disse kommunene er økningen liten, mindre eller lik 3 prosent. De fire kommunene med klareste fødselsøkning (prosent i parentes) er Jølster (14), Solund (10), Vik (7) og Førde (6). For Jølster faller dette sammen med kraftig innflytting av småbarnsfamilier, noe som også gjelder hele Førde-regionen. Også i Vik og i Solund (Solund er fylkets eneste kommune med færre enn 1000 innbyggere og med i underkant av

10 barn i hvert årskull) faller økningen sammen med en relativt kraftig tilflytting av småbarnsfamilier.

De seks andre kommunene uten nedgang i fødselstallet er Årdal, Lærdal, Luster, Sogndal, Gaular og Eid. De to sistnevnte har også høy og økende innflytting i forbindelse med sin senterbeliggenhet i Fjordane. Den høyeste fruktbarheten i fylket henger igjen i visse områder i Sogn.

Men det er også i Sogn vi finner mange av kommunene med sterk tilbakegang i fødselstallet: Gulen, Hyllestad, Høyanger, Balestrand og Leikanger har alle hatt tilbakegang på mellom 14 og 35 prosent. Sterkest tilbakegang av alle finner vi imidlertid i Selje (36 prosent), mens også Bremanger og Askvoll har hatt en nedgang på mer enn 20 prosent. Ingen kommuner i ytre del av Sunnfjord har fått økt fødselstallet siste fire år. Flora og Vågsøy har lavest nedgang (4 og 8 prosent, altså nokså nær fylkesgjennomsnittet).

Det er med få unntak (7-8 kommuner) en klar sammenheng mellom utvikling i fødselstallet og i nivået og/eller endringen i nettotilflyttingen av småbarnsfamilier. Førde er det klareste av unntakene. En ung befolkning gir flest fødte og høyest småbarnsinnslag i Førde, mens innflyttingen i større og økende grad kommer i de tre nabokommunene Jølster, Gaular og Naustdal. I Nordfjord er det til tross for mye småbarnsinnflytting i de fleste kommunene blitt færre fødte både i Gloppen, Hornindal og Selje. Leikanger er eneste kommune i Sogn av denne typen. Handelssenteret Førde og fylkessenteret Leikanger får altså rekruttert sine småbarn på ulikt vis, Førde gjennom fødsler i lokalbefolkningen, Leikanger gjennom tilflytting av barnefamilier.

Småbarnsfamiliene

Fylket har fått økt nettoinnflyttingen av småbarnsfamilier i siste fireårsperiode. Antall kommuner med netto småbarnsinnflytting har økt fra 16 til 20. Det er også 16 kommuner som har bedre resultat i småbarnsinnflyttingen i siste fireårsperiode enn i den foregående. Gaular og Vik har forbedret resultatet sterkest. Sogndal er den av kommunene som har mistet mest grep på rekrutteringen av småbarnsfamilier. Men for å foregripe litt: Til gjengjeld har Sogndal fått inn flere skolebarns- og tenåringsfamilier. Utviklingen i Sogndal bærer preg av vridning i flyttemønsteret, en vridning som er utypisk for utviklingen i fylket som

helhet når det gjelder familierekuttering. Det er mulig det har å gjøre med at studenter i økende grad melder flytting til Sogndal. Aldersstrukturen i Sogndal er imidlertid ikke blitt endret på 2000-tallet.

Til tross for at Årdal fikk en spesielt sterk familieinnflytting i 2007, er det områder i indre Sunnfjord og i Nordfjord som i det lengre løp bidrar mest til at fylket har fått en høyere småbarnstilvekst. Gaular, Jølster og Fjaler har fra før hatt fylkets kraftigste tilflytting av småbarnsfamilier. Dette er altså nabokommuner til Førde, som til tross for sin egenskap av vekstsenter, kun får en liten småbarnsrekuttering. Med unntak av noen år midt på 1990-tallet har Førde ikke pleid å ha positiv småbarnsinnflytting i det hele tatt. Familiene flytter i større grad til nabokommunene før barna begynner på skolen. Flora og Bremanger holder omtrent balanse i tilflyttingen av småbarnsfamilier. Disse bidrar altså ikke.

I Nordfjord har både Eid, Gloppen og Stryn over lang tid hatt høy småbarnstilvekst, i siste periode har også Hornindal hatt det. I Nordfjord er det bare Vågsøy som ikke har hatt nettoinnflytting av småbarn i siste fireårsperiode. Til tross for kraftig økning i fraflyttingen ellers har Selje fått positiv småbarnsbalanse siste fireårsperiode.

I Sogn er det Leikanger som alltid har hatt høyest tilflytting av småbarnsfamilier, men den er blitt lavere enn før i siste fireårsperiode. Sogndal har som sagt fått snudd en tradisjonell positiv innflytting av småbarnsfamilier til å bli negativ. Det er imidlertid flere andre kommuner i Sogn som har fått en klar økning i småbarnstilflyttingen. Dette gjelder både Vik, Hyllestad, Lærdal og Luster, og som nevnt Årdal, altså flere av kommunene som også har fått økt fødselstall.

Nettotilflyttingen av småbarnsfamilier har spredt seg til å gjelde flere kommuner enn før, spesielt i Sogn. I perioden 2005–2008 er det kun seks kommuner i fylket som ikke hadde netto innflytting av småbarn. I fireårsperioden foran var det ti. De seks uten småbarnsinnflytting i siste periode er i tapsrekkefølge Aurland, Balestrand, Sogndal, Vågsøy, Høyanger og Gulen – altså alle unntatt Vågsøy beliggende i Sogn.

Flora og Førde har så vidt netto tilflytting av småbarnsfamilier i perioden 2005–2008, og begge har lavere innflytting enn

fylkesgjennomsnittet. Slik har det vært siden midt på 1990-tallet. Både i Sogn og Sunnfjord kommer innflyttingen av småbarnsfamilier i størst grad utenfor sentrene. I Nordfjord er det nettotilflytting nesten i alle kommuner.

2.3.2 Balanse i skolebarnsbarnsfamiliene, tendensen til vekst svinnende

Fylket hadde en liten tilflytting av skolebarnsfamilier i perioden 2001–2004. Fireårsperioden etter svant dette hen. Det var tilflytting i 2007 og tilbakegang de andre tre årene i perioden. Nettotilflyttingen i 2007 skyldtes at en del arbeidsinnvandrere flyttet inn med familier. Det er derfor mest realistisk å betrakte utviklingen som litt mer negativ enn det tallene som her viser ”akkurat balanse” forteller. En slik litt pessimistisk tolkning er også i tråd med at netto fraflytting av tenåringsfamilier også har økt litt. Dette står litt i motsetning til utviklingen for periferikommunene i landet, som fikk økt skolebarnsinnflyttingen i sum ørlite grann. Balansen er imidlertid ikke stor, den årlige tilveksten er kun på 2 promille.

Antall kommuner som hadde netto innflytting av skolebarnsfamilier gikk ned fra 16 til 12 fra første til annen periode på 2000-tallet. Bare 7 kommuner fikk forbedret resultatet. Solund, som er fylkets minste kommune, har prosentvis både høyest skolebarnsinnflytting og høyest småbarnsinnflytting. Begge resultatene er sterkt forbedret siste fire år. Forklaringen må søkes lokalt, den er neppe tilfeldig, selv om kommunen er liten.

Det er sju av kommunene med nettoinnflytting som får mer tilflytting enn to promille årlig, altså over nivået for periferikommuner flest. Dette er som nevnt Solund, og deretter i rekkefølge fire kommuner i indre Nordfjord og to i indre Sogn: Stryn, Gloppen, Eid og Hornindal - og Aurland og Lærdal.

Så litt om aldersstrukturen i barnegruppene: Mens kommunene i indre Sunnfjord har høyest innslag av småbarnsfamilier, er det kommunene i indre Nordfjord som har hovedtyngden når det gjelder skolebarnsfamilier. Høyest innslag av kommunene ved utgangen av 2008 hadde Hornindal. Førde har lenge vært rekordholderen når det gjelder innslag av småbarnsfamilier, og er

det fortsatt (til tross for mindre innflytting enn nabokommunene, som tidligere påpekt).

Et lyspunkt for fylket er at det heller ikke er så mange kommuner med kraftig nettotap av skolebarnsfamilier. De regionale variasjonene er små, og av de 14 kommunene med tap siste fire år er det bare fem kommuner som mistet mer enn en halv prosent skolebarn årlig i gjennomsnitt. Dette er i rekkefølge (tap i promille i parentes) Gulen (21), Fjaler (14), Balestrand (10), Askvoll og Vik (begge 7). Tar vi med Høyanger, som også har et lite tap, og Hyllestad som akkurat har balanse, finner vi at skolebarns-nedgangen i størst grad er konsentrert til de ytre områdene på begge sider av Sognefjorden. Unntaket er altså Solund, som kanskje har fått et par familier mer enn før inn fra en av nabokommunene (Gulen?).

2.4 Flytting blant ungdom og unge voksne

2.4.1 Tenåringsgruppen i fylket tappes sterkere, men indre Sunnfjord styrkes

De fleste tenåringer sitter fortsatt på skolebenken, og mange bor hjemme. En del utflytting fra foreldrehjemmet finner imidlertid sted. På landsbasis øker tenåringsflyttingene noe når konjunktorene stiger, og økningen retter seg mot mest storbyregionene. Det fører til sterkere nettotap for distriktene.

Fra første til annen fireårsperiode økte tenåringsfracflyttingen i periferikommunene i landet i sum av denne grunn fra 10 til 15 promille årlig. For Sogn og Fjordane økte flyttetapet fra 6 til 9 promille årlig, altså i samme takt som periferikommuner flest. Antall kommuner i fylket som fikk redusert tapet i forhold til perioden foran, eller fikk litt mer tilvekst, var likevel så mange som ti. Med unntak av skolekommunen Sogndal, som er nevnt, var det imidlertid ingen av regionsentrene som fikk mer tenåringsinnflytting.

Det er faktisk bare tre kommuner i fylket som i siste periode har hatt netto innflytting av tenåringer – med eller uten foreldre. Dette er i rekkefølge Sogndal (30 promille, oppgang fra 11 i forrige periode), Fjaler (21 promille, oppgang fra 3) og Førde (8 promille,

nedgang fra 14). Tidligere hadde også Luster og Stryn en liten nettotilflytting. Det er mulig noe skyldtes bosetting av flyktninger (Luster?).

Oppgangen for Fjaler må forklares lokalt. Et blick bakover på statistikken viser at det kom mange personer i 20-årsalderen til Fjaler i 1995 og 1996. Mange av disse må ha blitt boende senere, samtidig som det også er kommet flere i samme alder i det siste. Har det funnet sted en spesiell skoleetablering av noen art? Verken småbarns- eller skolebarnsfamiliene er påvirket av dette. Aldersstrukturen i Fjaler har av denne grunn i mange år blitt værende svært spesiell, med et svært høyt innslag av ungdom 20–25 år. En liten sjekk med fylkeskommunen gir opplysning om eksistensen av en populær skole med internasjonale linjer. Det er likevel oppsiktsvekkende at dette kan slå ut så sterkt som det gjør i kommunens aldersstruktur.

Utenom Sogndal er det de tre nabokommunene til Førde som har fått redusert sitt flyttetap mest, Naustdal og Gaular mest, Jølster litt mindre. Det er kun Førde som ikke kommer bedre ut i 2005–2008 enn i perioden foran.

Alle kommunene i Sogn unntatt Sogndal har tapt langt mer i siste periode enn i foregående, og også langt mer enn fylket som helhet. I ytre Sunnfjord er det lite endring, mens indre Sunnfjord som sagt har bedret seg i sum. Flora har imidlertid fått sterkere fraflytting av tenåringer i siste periode og sterkere enn i fylket totalt (økt tap fra 3 til 11 promille årlig). De fire kommunene i indre Nordfjord har fulgt utviklingen som for fylket som helhet, med en moderat økning i tenåringraflyttingen.

2.4.2 Fraflytting av unge voksne i 20-årene

Sogn tappes mest, men Måløy-regionen har raknet fortest i det siste.

Det er i denne aldersgruppen storbyene får sin tilflytting og distriktene størst fraflytting. Flyttebølgene følger langt på vei konjunkturene, slik at omfordelingen blir sterkest ved høykonjunktur. Fra forrige til siste fireårsperiode økte flyttetapet i landets periferikommuner i sum fra 44 til 51 promille i årlig gjennomsnitt. For Sogn og Fjordane totalt økte det tilsvarende

tapet fra 38 til 47 promille årlig. Økningen var litt sterkere i fylket enn i periferien generelt.

Alle kommunene unntatt Førde hadde nettotap i denne gruppen i begge fireårsperiodene. Det er også kun Førde som har høyere innslag enn av unge voksne i alder mellom 25 og 35 år enn landsbefolkningen. Førde har i begge fireårsperiodene fått en tilvekst på en prosent i året.

Det er kun få kommuner som har fått redusert flyttetapet av unge voksne. De som har oppnådd å forbedre resultatet så det monner litt er Sogndal, Lærdal, Jølster og Balestrand. Sistnevnte hadde fylkets høyeste nettofrayflytting i første fireårsperiode, med en årlig uttapping på 9 prosent på 20-årstrinnene. Denne lite ettertraktete rekorden er i siste fireårsperiode overtatt av Selje, med 11 prosent tap i året i gjennomsnitt! Askvoll har fått et tap på 10 prosent årlig.

Sogndal er kommunen med lavest flyttetap av unge voksne (altså på annenplass i fylket etter Førde). Tapet er redusert fra 18 til 12 promille årlig. Neste kommune på listen er Lærdal, som årlig kun har tapt 19 promille siste periode (ned fra et tap på 63). Antall kommuner med større flyttetap av unge voksne enn fylkesgjennomsnittet var i begge perioder 18. De fem øvrige med mindre tap enn fylket som helhet, etter Førde, Sogndal og Lærdal, er i rekkefølge Årdal (25 promille, svak bedring), Flora (30 promille, omtrent uendret), og deretter Jølster, Luster og Hornindal som ligger tett oppunder fylkesgjennomsnittet med et tap på 47 promille årlig.

Kommuner med tap over 8 prosent årlig, i tillegg til Selje og Askvoll som er nevnt, er Fjaler (pussig med tanke på den sterke tenåringsinnflyttingen), Gloppen og Vågsøy. Størst tap av unge voksne opptrer altså i de ytre delene av Sunnfjord og Nordfjord, med Flora som hederlig unntak. Det er imidlertid disse kommunene pluss Bremanger (med tap 7 prosent årlig) som Flora i størst grad henter innflyttere fra når byen har behov for økt arbeidskraft. Forklaringen ligger altså internt i Sunnfjord og til dels Nordfjord.

Både i indre Nordfjord og i indre Sunnfjord unntatt i Førde ble flyttetapet av unge voksne litt høyere enn fylkesgjennomsnittet (tap under 6 prosent årlig). Det er kun Gloppen av disse som har gått på en skikkelig smell. Det spørs imidlertid om innslaget av dagens

unge i 20-årene er høyt nok i Nordfjord til at regionen får beholde preget av familieregion framover. Her trekker nok Førde fortsatt opp Sunnfjord i større grad.

Flyttetapet for kommunene i Sogn er med få unntak (Sogndal, Lærdal, Årdal, Luster) klart høyere enn i Fjordane. De åtte øvrige kommunene lenger ute i Sognefjorden har alle tapt mellom 6 og 8 prosent årlig gjennom flytting på 20-årstrinnene. Er det litt overraskende at Leikanger befinner seg midt i denne gruppen? Leikanger er blant de som har fått sterk økning i nettoutflyttingen av unge voksne. Det samme har Solund. Ungdom i 20-årene har altså ikke latt seg påvirke av den sterke familierekrutteringen til å bli værende litt til, tapet har tvert i mot økt. Vik har også fått et klart dårligere flytteresultat. For de andre fem i denne gruppen på åtte var det imidlertid liten eller ingen endring fra første til siste fireårsperiode.

Selv om nivået på flyttetapet er høyere i Sogn enn i Fjordane i gjennomsnitt, raknet det mer i ytre Nordfjord. Vågsøy, Selje og Gloppen er kommunene som skiller seg mest ut i så måte.

2.5 Fokuskommunene – oppsummering

De tre fokuskommunene har fått mer oppmerksomhet i dette prosjektet enn de andre kommunene. Blant annet har vi underveis oppsummert situasjonen for disse kommunene noe hyppigere. Her har vi nok en gang laget oppsummeringer for Flora, Høyanger og Årdal. Vi viser også til de oppsummerende tabellene for hver kommune i vedlegg 2, med indikatorer og kommentarer til en del sider ved kommunenes utviklingen.

2.5.1 Flora

Flora har hatt avtakende befolkningsvekst de siste 20 årene. Det siste tiåret økte folketallet med 300 personer, tiåret før med 1400 personer. I motsetning til fylket som helhet har Flora en ung befolkning, med 20 prosent høyere innslag av skolebarn enn befolkningen i landet som helhet. Innslaget av småbarnsfamilier er også litt høyere enn landsgjennomsnittet, men fødselstallene har vært svakt avtakende siste tiår (men det var ganske høyt i 2008).

Flora har litt mindre småbarnsinnflytting og litt mer skolebarnsinnflytting enn fylket som helhet. Ungdomsutflyttingen er i gjennomsnitt 3 prosent årlig, mens fylket som helhet tappes for 4-5 prosent av unge i 20-årene hvert år. Balansen mellom ungdomsutflytting og familieinnflytting fører i motsetning til de fleste andre kommuner i fylket til en liten vekst og en sunn aldersstruktur i det lange løp.

Den svake veksten siste tiår har utviklet seg jevnt. Det er ingen forskjell på fireårsperiodene 2001–2004 og 2005–2008, verken når det gjelder ungdoms- eller familieflytting. To år i åtteårsperioden har vært dårligere enn de øvrige: I 2003 hadde Flora en relativt stor utflytting av familier og folk i arbeidsstokken, mens de i 2006 hadde høyere ungdomsutflytting enn vanlig. Disse to årene falt folketallet med 60-70 personer, de øvrige årene har det vært tilvekst på 40-50 personer i året.

Innslaget av personer med høyeste utdanning er overraskende nok lavere enn for fylket som helhet, og de som tar høyeste utdanning flytter også i stor grad bort fra Flora (84 prosent). Rekrutteringen til høyeste utdanning av ungdom vokst opp i kommunen er 10–12 prosent lavere enn på landsnivå, og gjennom flytting fram til 40-årsalderen tappes innslaget i det lange løp ned til kun en tredel av innslaget i voksenbefolkningen på landsbasis. Fylket som helhet rekrutterer ungdom til høyeste utdanning som på landsnivå, mens flyttingene reduserer innslaget ned til 40 prosent underrepresentasjon i voksenbefolkningen.

På nest høyeste utdanningsnivå (inntil 4 år utover videregående skole) er situasjonen i Flora annerledes. Flora rekrutterer 10 prosent flere ungdommer enn i landsbefolkningen til dette trinnet, men fylket som helhet rekrutterer også her mer (20 prosent over landsgjennomsnittet). Flytting for unge voksne opp mot 40-årsalderen virer ikke på dette, innslaget er det samme på 40-årstrinnene som på ungdomstrinnet. Sogn og Fjordanes overrepresentasjon totalt tappes imidlertid ned gjennom flytting. Innslaget i voksenbefolkningen av personer med kort høy utdanning er i Sogn og Fjordane som på landsnivå. Når Flora ligger høyere, skyldes det nok at kommunen ved siden av å være et industristed også er regionsenter.

2.5.2 Høyanger

Folketallet i Høyanger har gått langsomt og jevnt og trutt ned de siste 20 årene. Siste tiår har folketallet avtatt med 30-40 personer i året. Kommunen er blant de 11 i fylket som de siste åtte årene har hatt klart sterkere folketallsnedgang enn landets 200 periferi-kommuner i gjennomsnitt.

Som de fleste kommunene i fylket har Høyanger et stort innslag av eldre, spesielt blant de aller eldste. Innslaget av skolebarnsfamilier og tenåringer er fortsatt litt høyere enn på landsbasis, men småbarnsinnslaget har sunket betydelig siste tiår. Fødselstallet har de siste tre årene vært betydelig lavere enn før.

Fraflyttingen av unge voksne har vært permanent høy på 2000-tallet, og har redusert innslaget av personer mellom 25 og 35 år kraftig. Både lavere fødselstall og det avtakende innslaget av småbarnsfamilier henger naturlig nok sammen med dette. Før 2000 var det mye mer variasjon i til- og fraflyttingen fra år til år enn det er nå. Antakelig ble flyttestrømmene da i større grad styrt av rekrutteringen til industrien i Høyanger. Etter år 2000 er variasjonene mindre.

Sammenligner vi de siste fire årene (2005–2008) med de fire foregående (2001–2004), finner vi en liten forsterkning i nedgangstendensene. Dette kan imidlertid ikke karakteriseres som noe brått omslag. Forsterkningen fordeler seg nokså likt på familie- og ungdomsflytting, og bærer mer preg av å være en del av et generelt fenomen, enn å ha direkte forbindelse til hendelser i det lokale næringslivet. I tråd med de andre indikatorene som er nevnt foran ser vi igjen at småbarnsinnflyttingen påvirkes. Tidligere har denne vekslet omkring balansepunktet. Alle de siste fire årene har det imidlertid vært netto småbarnsutflytting.

Befolkningsutviklingen i Høyanger blir med dette stadig sterkere preget av naturlig vekstsvikt med avtakende størrelser på ungdomskullene framover. Et par lyspunkter oppi det hele: 2005 var året med størst netto familiefraflytting. De tre etterfølgende årene har det ligget nærmere balanse, og i 2008 var ungdomsflyttingen på sitt laveste siden 2001.

Ungdom som har vokst opp i Høyanger har i litt mindre grad enn i fylket totalt tatt høyeste utdanning. Rekrutteringen er den samme

som i Flora. Flytteprosessene i første del av voksenlivet taper imidlertid Høyanger svært sterkt for folk med høyeste utdanning, og enda sterkere enn i Flora. Nitti prosent av alle som tar høyeste utdanning hadde forlatt kommunen som 40-åringer. I voksenbefolkningen i 40-årsalderen er innslaget av høyeste utdanning i Høyanger kun en femdel av det innslaget vi finner i landsbefolkningen. Fylket som helhet har 40 prosent underrepresentasjon, mens de 200 periferikommunene i landet sett samlet har 60 prosent underrepresentasjon, og Høyanger altså hele 80 prosent underrepresentasjon.

På utdanningstrinnet under (inntil 4 år utover videregående skole) rekrutteres barna fra Høyanger omtrent som på landsbasis, men mindre enn i fylket totalt, og mindre enn i mange av de andre kommunene i Sogn (Solund, Gulen og Aurland ligger lavere). Flytteprosessene taper i det lange løp innslaget ned til 20 prosent underrepresentasjon i 40-årsalderen. På dette utdanningstrinnet representerer Høyanger en gjennomsnittlig periferikommune i landet, både mht til rekruttering av ungdom og påvirkning gjennom flytting over livsløpet. Det er imidlertid bare tre kommuner i hele fylket som har lavere innslag av kort høy utdanning i voksenbefolkningen enn Høyanger (Gulen, Bremanger og Selje). Dette henger også sammen med at det er mange med kort høy utdanning i Sogn og Fjordane.

2.5.3 Årdal

Folketallet i Årdal gikk raskere ned på 1990-tallet enn det har gjort på 2000-tallet. Langsiktig er det altså skjedd en bedring i utviklingen. I 2007 og 2008 økte sågar folketallet med til sammen over 100 personer. I hovedsak skyldes dette østeuropeisk arbeidsinnvandring. Mange av disse hadde med seg familie, og størrelsen på småbarnsinnflyttingen til Årdal har aldri vært større enn den var i 2007. I 2008 var den fortsatt høyere enn før, men likevel bare halvparten av nivået i 2007. Spørsmålet er naturligvis hvor mange av disse utenlandsfamiliene som vil bli boende i Årdal. Fødselstallene har vært stabile etter 2001, men de ser ikke ut til å ha blitt påvirket av innflyttingen de to siste årene. Det er altså ikke etablering av nye familier som skjer. Arbeidsinnvandrerne har barna med seg når de kommer.

Som periferikommuner flest har Årdal likevel en gammel befolkning, men overvekten av eldre er betydelig lavere enn i fylket ellers. Aldersskjevhetene slår faktisk sterkere ut på nedre del av aldersskalaen. Til tross for utenlandsk barneinnflytting de siste to årene er innslaget av småbarnsfamilier fortsatt svært lavt i Årdal. Slik sett har utviklingen de siste to årene vært kjærkommen for kommunen.

Tilbakegangen på 2000-tallet har vært noe mindre i Årdal enn i periferikommuner generelt. På grunn av oppgangen de to siste årene har kommunen nesten holdt balanse i siste fireårsperiode, mens den gikk sterkere ned i perioden 2001–2004. Spesielt familieinnflyttingen med småbarn har som sagt økt mye i det siste. Det har bare vært små endringer i annen familieflytting, hvor det stort sett holdes balanse. Ungdomsfracflyttingen er litt redusert siste fireårsperiode, og nivået er klart lavere enn for fylket som helhet. Årdal hadde større netto flyttetap av ungdom og unge voksne på 1990-tallet enn på 2000-tallet.

Barn vokst opp i Årdal rekrutteres svakere til høyeste utdanning enn i fylket ellers. Nivået er litt lavere enn i Høyanger og Flora, men til gjengjeld taper ikke Årdal så mye av utdanningen gjennom flytting i første del av voksenlivet. Her henter Årdal seg inn i forhold til fylket som helhet. I befolkningen i 40-årsalderen er innslaget som for Sogn og Fjordane som helhet nede på det halve av hva vi finner i landsbefolkningen. Hele 85 prosent av de som tar høyeste utdanning flytter ut herfra, som i alle andre kommuner i fylket. Årdal får imidlertid noen flere innflyttere med høy utdanning enn mange av de andre kommunene. Det er dette som gjør at kommunen ”henter seg inn” til fylkesgjennomsnittet.

På utdanningstrinnet under (inntil 4 år utover videregående skole) kommer Årdal faktisk litt dårligere ut, sett relativt til utviklingen i fylket og i andre kommuner. Riktignok rekrutteres mange barn som vokser opp i Årdal til kort høy utdanning. Her er de på linje med flertallet av kommunene i Sogn (til forskjell fra Høyanger, som rekrutterer svakere). Flytteprosessen videre svekker imidlertid innslaget i voksenbefolkningen på dette utdannings-trinnet mer enn i de fleste andre kommuner. Årsaken er ikke at Årdals-ungdom med slik utdanning i større grad enn andre flytter ut, snarere tvert i mot. Jentene fra Årdal med kort høy utdanning innen skole og helse blir i større grad boende enn i andre

kommuner i fylket (Flora og Årdal beholder flest i lokalbefolkningen). Det er innflyttingen av personer på dette nivået svikter for Årdal. Innslaget på dette trinnet synker fra 25 prosent overrepresentasjon i rekrutteringen av ungdom til 10 prosent underrepresentasjon i voksenbefolkningen i 40-årsalderen. Fylket ligger på landsgjennomsnittet, mens landets 200 periferikommuner i gjennomsnitt har 20 prosent underrepresentasjon. Årdal havner altså midt i mellom.

Sogn og Fjordane har høye innslag av personer med kort høy utdanning, sammenlignet med distriktsområder flest. Det er bare 7 kommuner i fylket som har lavere innslag på dette utdanningstrinnet enn Årdal. Fire av dem ligger i Sogn og Høyanger er en av dem. Det ser ut til at de mest typiske industrikommunene ikke trekker til seg folk med kort høy utdanning. Denne type utdanning retter seg i større grad mot offentlig sektor.

2.6 Utdanning og flytting i livsløpsperspektiv

Til å være et fylke uten større byer er utdanningsrekrutteringen i fylket høy, men dette bidrar til store flyttetap over livsløpet i mange kommuner. Av de som tar høyeste utdanning flytter 85-90 prosent på varig basis bort, og på 40-årsstadiet finner vi kun 12 prosent av disse igjen i en annen kommune i fylket.

I forhold til rekrutteringen til høyeste utdanning i landet ellers er det spesielt kvinnene vokst opp i fylket som tar mye utdanning. Skillet mellom kvinner og menn er større enn på landsbasis. Jentene tar skolegang og flytter mens guttene i større grad overtar næringsseidom og blir boende. I de fleste kommuner er forskjellen mellom kvinner og menn i bofasthet større enn på landsbasis. I fylket som helhet har 40 prosent av mennene og 22 prosent av kvinnene født midt på 1960-tallet aldri meldt flytting fra hjemkommunen fra de var 15 til 40 år (tabell 2.1). På landsbasis er bofastheten målt på samme måte henholdsvis 37 og 27 prosent. Det er altså jentene som i størst grad bidrar til at kjønnsforskjellene i Sogn og Fjordane er større enn i landet som helhet.

Vi skal se litt nærmere både på de som tar høyeste utdanning (embedseksamen eller mer) og de som tar kort høyere utdanning (inntil 4 år utover videregående skole). Av kommunene er det kun

Leikanger som har flyttegevinst over livsløpet av folk med høyeste utdanning. På nest høyeste nivå er det fem kommuner som holder flyttebalanse – Leikanger, Flora, Sogndal, Førde og Hornindal. I vedlegg 2 vises for øvrig tall for flytting og utdanning for alle kommunene. Tabellene er beskrevet i fylkesomtalen i avsnitt 2.6.3.

2.6.1 Høyeste utdanning

Kvinnene i fylket tar høyeste utdanning i samme grad som på landsnivå. Dette er bemerkelsesverdig, tatt i betraktning at fylket mangler byer av en viss størrelse. I forhold til rekrutteringsnivået for kvinner er det fem av seks menn vokst opp i Sogn og Fjordane som tar høyeste utdanning.

Fraflyttingen er høy for begge kjønn. Hele 87 prosent av de som tok høyeste utdanning blant dagens årskull i 40-årene bor utenfor oppvekstkommunen. 77 av disse 87 har flyttet ut av fylket. Flere kvinner enn menn flytter internt. De 77 som har forlatt fylket er blitt erstattet av 23 med høyeste utdanning som er flyttet inn. Det langsiktige flyttetapet av personer med høyeste utdanning er altså 54 prosent, mer enn en halvering av ungdomsgruppen som tok slik utdanning. Dette er naturligvis et stort tap, men det kompenseres noe ved at i tillegg til de 23 innflytterne som i det lange løp ble boende (målt i forhold til 100 som tok høy utdanning) var det 76 andre med høyeste utdanning som har vært innom fylket i første del av voksenlivet. Hvis dette gjennomtrekket hadde vært redusert med for eksempel en firedel (fått 19 av de 76 til å bli værende), ville flyttetapet av de høyest utdannede gått ned fra 54 til 35 prosent.

Utdanningsøkningen er sterkest i Nordfjord. I alle de fire kommunene in indre Nordfjord er det flere enn på landsbasis, begge kjønn sett under ett, som tar høyere utdanning. Fram til 40-årsalderen reduseres imidlertid de høye innslagene ned til under fylkesgjennomsnittet på grunn av flytting. Lav permanent tilflytting er hovedårsaken, selv om også mange flytter ut.

Tre kommuner i Sunnfjord har høyere utdanningsrekruttering enn på landsbasis – Førde, Jølster og Fjaler. Av disse er det Fjaler som tappes minst gjennom flytting. Etter Leikanger, som er den eneste kommunen med sterk overrepresentasjon av høyest utdannede etter flytting, kommer Fjaler på annenplass på landsgjennomsnittet.

Kan forklaringen ses i sammenheng med den sterke overrepresentasjonen av unge i begynnelsen av 20-årene? Svaret må søkes lokalt.

På de to neste plassene kommer Førde og Sogndal, begge med kun 15–20 prosent underrepresentasjon i voksenbefolkningen etter flytting opp mot 40-årsalderen. Fylket som helhet har en underrepresentasjon på ned i mot 50 prosent etter flytting. Det er kun fire kommuner til, alle i Sogn, som kommer bedre ut enn fylket som helhet (Hyllestad, Balestrand, Vik og Luster).

To kystkommuner peker seg ut både med spesielt lav rekruttering til høyeste utdanning, og med svært høy fraflytting. Dette er Selje og Solund. Andre kommuner med lavere innslag av personer med høyeste utdanning enn flertallet er litt overraskende (?) Gaular og Naustdal, pluss Høyanger, Askvoll og Stryn. Stryn har sterk rekruttering av ungdom, men har fylkets største flyttetap av de høyest utdannede.

2.6.2 Nest høyeste utdanning

Ungdom vokst opp i Sogn og Fjordane søker i større grad enn landsbefolkningen mot kort høy utdanning (inntil 4 år utover videregående skole – med mye utdanning for offentlig sektor). Både blant gutter og jenter er det 20 prosent flere enn på landsbasis som tar utdanning på dette trinnet. For begge kjønn reduseres innslaget ned til landsgjennomsnittet som følge av flytting gjennom første del av voksenlivet. Til sammenligning er rekrutteringen i landets 200 periferkommuner i gjennomsnitt som i landsbefolkningen, mens flytteprosessen opp mot 40-årsalderen fører til 20 prosent underrepresentasjon. Utgangssituasjon og flyttevridning ligger i Sogn og Fjordane altså 20 prosent høyere oppe på skalaen enn i periferikommunene i landet sett samlet.

Ungdom vokst opp i Sogn bidrar mye til det gode resultatet. Av de 12 kommunene i Sogn er det 8 med høyere søkning til dette trinnet enn på fylkesbasis. De som ligger lavere, er Solund, Gulen, Høyanger og Aurland. Etter flytting ligger Leikanger og Sogndal fortsatt godt overrepresentert, mens alle de øvrige i Sogn (unntatt Solund) har samlet seg rett under fylkesgjennomsnittet. Sogn har større flyttetap enn Fjordane gjennom fasen 15-40 år av folk på dette utdanningstrinnet.

Av de 14 kommunene i Fjordane er det 8 som ligger over fylkesgjennomsnittet i ungdomstilsøkning. Av disse er det kun Flora, Førde og Hornindal som unngår flyttetap. Førde får ganske mange innflyttere fra kommunene omkring med slik utdanning. Bremanger har et mye høyere flyttap enn de andre kommunene på dette trinnet. Sammen med Selje, som også har svak rekruttering, blir disse to kommunene liggende i en lavklasse for seg. De øvrige ni kommunene i Fjordane plasserer seg jevnt omkring lands- og fylkesgjennomsnittet.

2.6.3 Flytting gjennom aldersfasen 15-40 år

De indikatorene vi vil presentere i forbindelse langsiktig flytting, er presentert i vedlegg 2. I tillegg oppsummerer vi også utviklingen på 2000-tallet, med kommentarer til endringene i siste fireårsperiode.

For hver kommune kommenterer vi først hovedtrekkene på 2000-tallet, og nedringene fra første til siste fireårsperiode. Deretter gir vi i et par tabeller noen nøkkeltall for den langsiktige utviklingen i kommunene, knyttet til flytte- og utdanningsprosessene for de fem siste kullene som har nådd 40-årsalderen. Dette er årskullene født 1963–1967, fulgt fra de var 15 år ved hjelp av SSBs flyttehistoriemateriale. Her er alle flyttemeldinger over kommune- og landegrense, pluss en rekke sosioøkonomiske variable registrert årlig, kjedet sammen for hver person som har vært bosatt i landet etter 1964.

Fylket som helhet har hatt folketallsnedgang på 2000-tallet, til sammen en drøy prosent på åtte år, jevnt fordelt over perioden. Kommunene kan vi dele inn i fire grupper: Fem kommuner har hatt oppgang, to kommuner har stått i ro, åtte kommuner har hatt svakere tilbakegang enn periferikommunene i landet i sum, mens elleve kommuner har hatt en klart sterkere tilbakegang enn dette. Folketallet i periferikommunene i landet gikk tilbake med 3,5 prosent på de åtte årene. Ingen av de elleve i siste gruppe gikk mindre tilbake enn 5,4 prosent. Kommunen med størst tilbakegang (Balestrand) fikk en folketallsnedgang på 12 prosent.

Nedgangen er satt sammen av flere demografiske komponenter. Oversikten kommenterer fødselstallsutvikling, ungdomsutflytting, familieflytting for småbarns- og skolebarnsfamilier, og for de siste også tenåringsflytting ved siden av familieflyttingene. De fleste

kommunene i fylket har en gammel befolkning, og i noen har eldreinnslagene også økt. Når en kraftig eldrebølge i befolkningen dør ut, går folketallet raskere ned enn før av naturlige grunner. Vi viser indekser for eldreinnslaget i i tre aldersgrupper over 65 år i oversikten, påført en liten karakteristikkk av situasjon eller utvikling for hver kommune.

For fylket som helhet har fødselstallet dalt over lang tid, fra 2001–2004 til 2005–2008 gikk det ned med 6 prosent. På landsbasis økte det i perioden med 4 prosent, mens det i periferien samlet gikk ned med 8,5 prosent. Den sentraliserende vridningen i barnebo-settingen som dette representerer, skyldes ikke at periferiområdene har lavere fruktbarhet enn i byområder (det er fortsatt motsatt), men det skyldes at den unge voksenbefolkningen som får barn i stadig økende grad er bosatt i byområdene. Prosessen som skyldes ungdomsflyttingene, forsterkes av at barna stadig blir født senere i livsløpet, og at flere dermed rekker å flytte til byene før de etablerer seg. I tillegg kommer også at flere blir boende i byene lenger, før de flytter ut igjen. Omlandet til storbyene blir av denne grunn i økende grad hovedoppvekstarena for landets barn.

Resultatet av langsiktig flytting viser i den andre delen av oversikten en del nøkkeltall for de siste fem årskullene som er nådd 40-årsalderen. Disse kullene er som sagt født 1963–1967. Tabell 2.1 viser slike tall for Sogn og Fjordane som helhet. Her ser vi hvordan ungdomsbefolkningen på 15-årstrinnet, etter å ha gjennomlevd 25-årsfasen opp mot 40-årsstadiet, er fordelt på bofaste, tilbakeflyttere og fraflyttede. Høyere bofasthet for menn, og høyere fraflytting for kvinner, skyldes at kvinner i større grad enn menn flytter til partnerens kommune ved pardannelse. Grunnen er at menn i større grad enn kvinner overtar nærings-eiendom, og forskjellene som skyldes dette er større jo mer perifert kommunene ligger. Det er i sterkest grad eiendom tilknyttet primærnæringene, bygg/anlegg, og virksomhet innenfor samferdsel, transport og verkstedsindustri som skaper kjønnsforskjeller. Innen varehandel, forretningsmessig og personlig tjenesteyting er eiendomsbesittelene mer jevnt fordelt på kjønn. I byene overtar kvinner for eksempel salonger, kafeer og kiosker i nesten samme grad som menn.

Kommuneoversiktene viser at det er store forskjeller i både bofasthet, tilbakeflytting og fraflytting i kommunene. Det som

imidlertid skaper klareste skiller i befolkningsutviklingen er i hvilken grad kommunene klarer å rekruttere innflyttere, som blir boende. Oversiktene viser at flertallet av innflytterne i de fleste kommuner har flyttet ut igjen innen de ble 40 år, de er altså blitt videreflyttere. De kommunene som i det lange løp går aller mest tilbake, har gjerne spesielt lav varig innflytting. Tapet i kullstørrelsene i løpet av fasen 15-40 år (nederste linje i tabell 2.1) er en god indikator på utviklingen i generasjonsperspektiv. Det finnes kommuner i Sogn og Fjordane som har fått mer enn halvert befolkningsunderlaget gjennom flytting i første del av voksenlivet. Dermed halveres også all aktivitet, deriblant etterspørsel etter varer og tjenester, og med tilsvarende virkning på fødselstall og dermed dimensjoneringen av neste generasjon.

I fylkestabellen nedenfor ser vi at bofastheten i henhold til hva vi har sagt nesten er dobbelt så høy for menn som for kvinner i Sogn og Fjordane. Omtrent 40 prosent av alle fraflyttede befinner seg i fylket. Lavere tilflytting enn fraflytting gir fylket et tap i generasjonsperspektiv på hhv 15 og 18 prosent. For periferikommunene i landet sett samlet er tapet i størrelsesorden 30 prosent for alle årskull født på 1950- og 1960-tallet (Regionale trender 2006/1). Vi ser at i Sogn og Fjordane er både fraflytting og varig tilflytting betydelig høyere for kvinner enn for menn. Vi kan si at flere kvinner enn menn bytter plass gjennom flytting.

Et spesielt poeng som kan leses av: Når tallet på videreflyttere, målt i forhold til kullstørrelsen på 15-årstrinnet, er høyere enn tapet målt på samme måte, betyr det at det faktisk fantes mange nok potensielle blivende blant videreflytterne til at tapet kunne vært unngått, hvis de ikke hadde flyttet videre. Spørsmålet er imidlertid hva som lokalt eller regionalpolitisk kunne vært gjort, for at mange nok hadde blitt boende. Vi ser at for Sogn og Fjordane som helhet hadde vært nok ”å få stoppet” 15 av 42 menn og 18 av 41 kvinner i løpet av aldersfasen, for å få konsolidert befolkningsutviklingen for årskullene født på 1960-tallet innen de var 40 år.

Tabell 2.1 *Illustrasjon av langsiktig flyttestruktur: Fem årskull født på 1960-tallet fulgt fra de var 15 til 40 år. Per 100 gutter og jenter på 15-årsstrinnet*

	Menn	Kvinner
Alle 15-åringene	100	100
- bofaste	40	22
- tilbakeflyttere	13	15
- fraflyttede	47	63
Med samme skala:		
- tilflyttere	32	45
- videreflyttere	42	41
- langsiktig tap/gevinst	-15	-18

Summen av bofaste, tilbakeflyttere og fraflyttede = ungdomsgruppen på 100. Tap/gevinst er tilflyttere – fraflyttede i prosent.

Nederst i oppsettene for hver kommune i vedlegget vises til slutt åtte utdanningsindekser i en liten tabell (tabell 2.2). Tabellens hovedinformasjon kan avleses kolonnevis. Hver indeks viser hvor høyt eller lavt innslaget i en utdanningsgruppe er, sett i forhold til innslaget i samme gruppe for de samme årskullene i landsbefolkningen på 40-årsstadiet. På øverste linje vises innslaget for gruppen som bodde i kommunen som 15-åring. Under ser vi hvordan dette innslaget er blitt påvirket av flytting. Både for situasjonen før og etter flytting (ved begynnelsen og ved utløpet av aldersfasen) er det utdanningen man hadde ved slutten av fasen som er målt. For ungdomsgruppen er det altså den utdanningen man tar i løpet av 25-årsfasen.

De to kolonnene til venstre viser for de fleste kommuner at begge kjønn taper innslag på høyest utdanningstrinn gjennom flytting. De to kolonnene til høyre viser at det er mer variasjon i dette på utdanningstrinnet under. Her har vi mange av utdanningene innen offentlig sektor. Vi finner en del interessante kjønnsforskjeller i kommunene, både med hensyn til rekruttering i kommunenes ungdomsbefolkning og i hvordan flyttingene gjennom 25-årsfasen påvirker gruppeinnslagene for kvinner og menn. For hver kommune har vi gitt en liten kommentar med kursiv oppe til venstre i tabellen. Ved siden av å være en påpekning av noe

karakteristisk er dette også ment som en hjelp til å kunne se etter hva hver enkel tabell forteller.

På høyeste utdanningstrinn rekrutterer fylket flere jenter enn gutter. Jentene tar høy utdanning som på landsnivå (indeks = 101), mens guttene er 17 prosent underrepresentert (indeks=83). Flytteprosessene tapper deretter ut omtrent like mye av beholdningen for begge kjønn, nærmere bestemt 40 indekspoeng. På nest høyeste trinn tar ungdom fra Sogn og Fjordane 17|0 prosent mer utdanning enn ungdom i landet generelt. Flytteprosessene tapper ut akkurat så mye at innslaget i voksenalderbefolkningen for begge kjønn kommer ned på landsnivå.

Tabell 2.2 *Hvordan utdanningsinnslaget påvirkes av flytting over 25 år. Situasjon før og etter flytting gjennom fasen 15-40 år. Landsinnslaget i hver utdanningsgruppe og kjønn satt lik 100.*

<i>Utdanning tappes ut gjennom flytting, sterkest på høyeste nivå</i>	Høyeste utdanning		Nest høyeste utd	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Rekruttering av ungdom (15 år)	83	101	120	117
Situasjonen etter flytting (40 år)	42	61	99	100

Kjønnforskjellen på høyeste utdanningstrinn kan skyldes flere forhold. Noe skyldes som regel at menn kan velge bort skolegang og utdanning hvis de skal overta eiendom. Dette er imidlertid et avtakende fenomen. Også de som skal overta eiendom tar i økende grad en eller annen form for utdanning. Et annet fenomen som kan skape kjønnforskjeller, er graden av modernitet i kjønnsrollemønstrene lokalt. I noen av kommunene i Sogn og Fjordane vil vi gjette på at tradisjonelle kjønnsrollemønstre er grunnen til store forskjeller i rekrutteringen. I mange kommuner er det imidlertid motsatt, kvinnene tar mer utdanning enn guttene.

Den tredje grunnen til at kvinner og menn i ulik grad søker mot utdanning, kan være spesielle trekk ved nærings sammensetningen i kommunene. Hvis det er dette som i størst grad forklarer en kjønnforskjell, er det imidlertid vanlig også å se en tilsvarende forskjell i hvordan flytteprosessene påvirker utdanningsinnslagene. I fylkestabellen er det ingen slik forskjell å spore for fylket i sum.

Kjønnsforskjellen på høyeste trinn gjelder ungdomsrekrutteringen, og antakelig er eiendomsfaktoren den viktigste grunnen. På nest laveste trinn betyr ikke dette noe. Sogn og Fjordane har en del kommuner med tradisjon for skolegang og utdanning, spesielt en del steder i Sogn. Dette gir en god del variasjoner kommunene i mellom.

2.7 Avslutning og oppsummering

Sogn og Fjordane har en befolkning som av ulike grunner har vanskelig for å få så mye vekst framover. Utdanningsutviklingen er en hovedgrunn. Mens befolkningen som helhet i fylket tappes med 16 prosent fra de barn til de er i 40-årsalderen, tappes de med høyest utdanning med over 50 prosent, og de på nest høyeste utdanningstrinn med omtrent 30 prosent. Når fylket fra gammelt av også har tradisjon for høy tilsøkning til utdanning, og stadig flere tar utdanning, blir utflyttingen fra fylket høy. Kvinnene bidrar relativt sett sterkere til dette enn menn. Så lenge tilflyttingen av høyt utdannede fra andre deler av landet eller utlandet er lav, vil utdanning virke negativt for befolkningsutviklingen i fylket.

Dette skjer i samspill med det fenomenet vi har beskrevet som potensiell ”demografisk vekstsvikt”. Enkelt sagt består dette i at det over tid rykker færre personer i fylkesbefolkningen opp på de alderstrinnene hvor det var flere personer før. Dette er en dynamisk effekt av den historiske flyttestrukturen, og den virker selvforsterkende ved at den sprer seg oppover aldersskalaen når det over tid ikke skjer noe endring i flyttemønsteret av betydning. Høy levealder bidrar i det lange løp til at fylket løpende også får flere dødsfall enn i befolkningen i landet ellers. Aldringen er dermed også med på å vedlikeholde denne situasjonen.

Fem kommuner har hatt vekst på 2000-tallet, og ligger an til å få mer vekst. Førde er den største vekstkommunen, med mye innflytting med høy og økende naturlig vekstkraft, på grunn av økende kullstørrelser fra år til år på de viktigste trinnene på aldersskalaen, som resultat. Befolkningen er av denne grunn ung i Førde. Sogndal har også vekst, i størrelsesorden litt under det halve av veksttakten for Førde. Kommunene Flora, Eid og Stryn vokser også, men klart svakere enn Sogndal. Både Sogndal, Flora og Eid har en sunn aldersstruktur, ikke så veldig forskjellig fra strukturen i

landet som helhet. Alle disse kommunene har et sunt innslag av barn og tenåringer, og har ikke potensiell vekstsvikt i gruppen av kommende unge voksne.

Fruktbarheten og fødselstallene er på vei ned mange steder i fylket. Som helhet fikk Sogn og Fjordane en nedgang på 14 prosent i fødselstallene fra gjennomsnittet i tiårsperioden 1988–1998 til gjennomsnittet i perioden 1998–2008. For å illustrere dynamikken dette fører til nok en gang: For kommende tiår ligger det av denne grunn an til en nedgang i størrelsesorden 14 prosent på tenårings-trinnene (10–19 år), hvis da ikke økende familieinnflytting kan kompensere for dette i løpet av tiåret. Hvis ikke økt innflytting fra landet ellers og/eller fra utlandet altså kompenserer for dette, påvirkes utsiktene også videre oppover på 20-årstrinnene for tiåret deretter. Slik bygger den selvforsterkende dynamikken seg opp, med betydning for utviklingen de fleste steder i fylket, hvis det ikke skjer nevneverdige endringer i disse par tiårene. – Men det kan jo naturligvis skje, utviklingen i det lange løp følger ingen naturlov. Men så lenge vi ikke ser tegn til det når vi følger detaljert med, slik vi har gjort her, er det vanskelig å skulle si noe om når et eventuelt omslag skal kunne skje. – Så fort vi ser det, skal vi imidlertid melde fra.

3 Næringsutvikling

3.1 Hovedtrekk

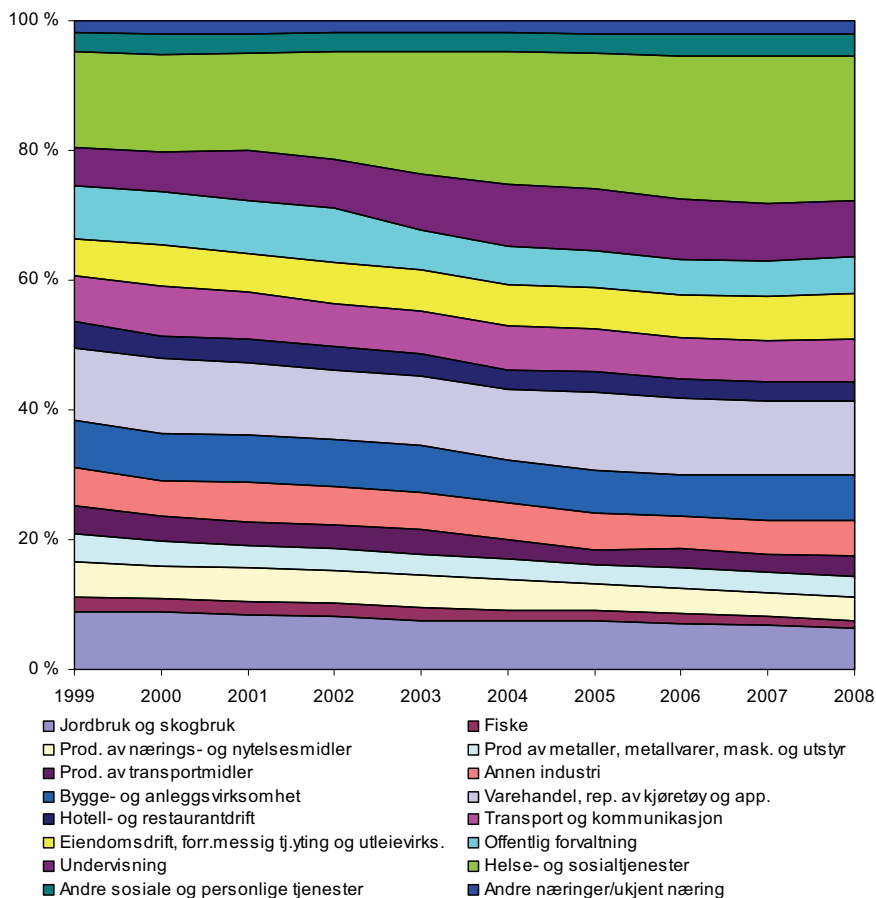
Næringsstrukturen i en region, det vil si hvor mange bedrifter og sysselsatte som driver innen forskjellige næringer, er ofte en svært stabil størrelse. Imidlertid er det nødvendig for næringslivet å endre seg i takt med markedet og nye rammebetingelser for å forbli konkurransedyktig. Bedrifter kan etableres, legges ned eller flyttes. De kan vokse i antall sysselsatte, eller redusere sin aktivitet gjennom oppsigelser. Endring av virksomhet er også mulig. De små endringene en kan spore over korte tidsperioder akkumulerer seg over tid til viktige endringer for en region med tanke på de utfordringer en vil møte i fremtiden.

Ser vi på figur 3.1 finner vi igjen de utviklingstrekkene som også gjør seg gjeldende på landsbasis: det blir flere som jobber innen undervisning, helse- og sosialtjenester, samtidig som det blir færre innen industri og primærnærings. I Sogn og Fjordane er denne utviklingen (unntatt innen primærnærings) imidlertid noe sterkere enn den vi finner for hele landet. Siden det har jobbet relativt flere innen industrien og relativt færre innen offentlig sektor i Sogn og Fjordane, betyr dette at næringsstrukturen sakte nærmer seg slik vi finner den i resten av landet

For å sammenligne utviklingen i Sogn og Fjordane med landet forøvrig benytter vi lokaliseringskoeffisienter (LK). Det er forholdstallet mellom andelen sysselsatte i næringen lokalt i forhold til andelen sysselsatte i næringen i hele landet. Med en lokaliseringskoeffisient på f.eks. 2,55 for primærnæringsene i Sogn og Fjordane er det relativt 2,55 ganger så mange som jobber i disse næringene i Sogn og Fjordane som det gjør i hele landet. LK forteller oss dermed hvor spesialisert en region er mht enkelte

næringer. En LK på over 1,5–2,5 regnes som høy spesialisering, avhengig av hvor omfattende næringskategorien er (små næringer med få bedrifter vil nødvendigvis gi høye LK for enkelte regioner, da det er vanskelig å fordele få bedriftene jevnt utover mange regioner). Utviklingen av LK over tid vil også fortelle oss hvordan et næringsmiljø i en region styrkes eller svekkes i forhold til resten av landet.

Figur 3.1 *Andelen av sysselsatte innen enkelt næringer i Sogn og Fjordane i perioden 1999–2008.*

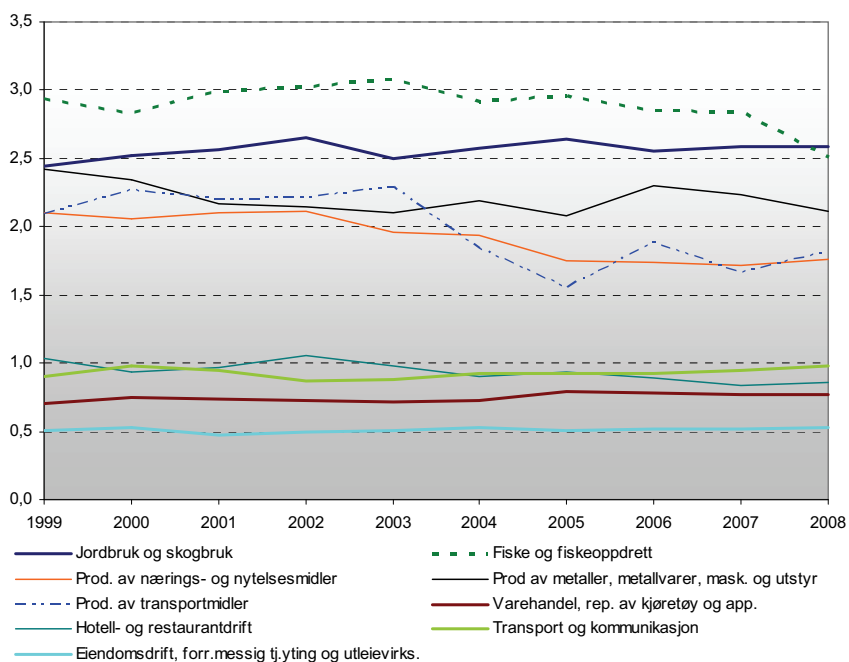

I figur 3.2 har vi vist LK for et utvalg av næringer. Det går tydelig fram at Sogn og Fjordane har mye primærnærings i forhold til resten av landet. Det er også slik at fylket er like spesialisert innen disse næringene i dag som for 8 år siden, da LK for fiske ligger

rundt 3 i hele perioden, mens LK for jord- og skogbruk faktisk har økt noe i samme periode.

For industrinæringene er bildet litt mer variert. Innen nærings- og nytelsesmiddelproduksjon har sysselsettingen på landsbasis sunket svakt i hele perioden. Sysselsettingen innen næringen i Sogn og Fjordane har imidlertid sunket raskere, slik at fylket ikke fremstår som så spesialisert som i starten av perioden. Denne utviklingen er litt overraskende sett i lys av at LK for primærnæringene jo har holdt stand i fylket, og det er disse næringene som er leverandør av råstoff til nærings- og nytelsesmiddelproduksjonen.

Figur 3.2 *Lokaliseringskoeffisienter for et utvalg av næringer i Sogn og Fjordane i perioden 1999–2008*

Innen metallindustri står Sogn og Fjordane fremdeles sterkt. Fylket mistet en del sysselsatte i perioden 2000–2003, men har fremdeles en LK på godt over 2. Verftsindustrien fikk seg en knekk i 2003 til 2005, og er fremdeles ikke oppe på samme nivå som tidligere, selv med en positiv utvikling de siste tre årene. Denne næringen er imidlertid kjennetegnet av store tidsavgrensede prosjekter og store

enheter. Med omstrukturering i bransjen kan dette gi store utslag fra år til år.

Vi finner også et annet markert trekk for fylket i figuren: Sogn og Fjordane er underrepresentert innen en del av den private tjenesteytingen. Det er for så vidt ikke så overraskende. Dette er tradisjonelt storbynæringer som ikke har så sterkt fotfeste i Sogn og Fjordane. Det er også en naturlig konsekvens at noen næringer blir underrepresentert i en region når noen andre næringer (industri og primærnæringene) står så sterkt. Noe mer overraskende er det kanskje at Sogn og Fjordane ikke er mer spesialisert innen turisme, med tanke på de naturgitte forholdene i fylket. Fylket ligger ganske nære landsgjennomsnittet i hele perioden.

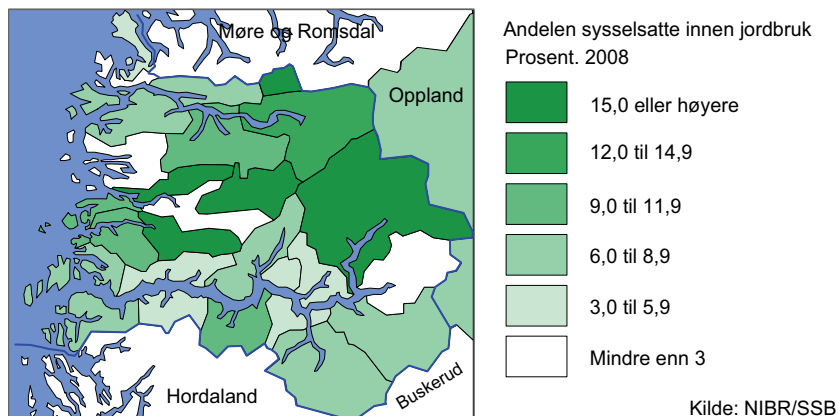
3.2 Primærnæringene

3.2.1 Jordbruk

Jordbruket i Norge har stadig blitt redusert i både antall sysselsatte og antall bruk. Så også i Sogn og Fjordane. Likevel har Sogn og Fjordane ikke har mistet sysselsetting så raskt som jordbruket har på landsbasis. Resultatet er at lokaliseringskoeffisienten for jordbruk har økt litt de seinere årene, og er nå oppe i litt over 2,5. Brukene i fylket er relativt små, med i snitt under én sysselsatt per bruk. Det indikerer at brukene gjerne er småbruk i kombinasjon med annet inntektsgivende arbeid.

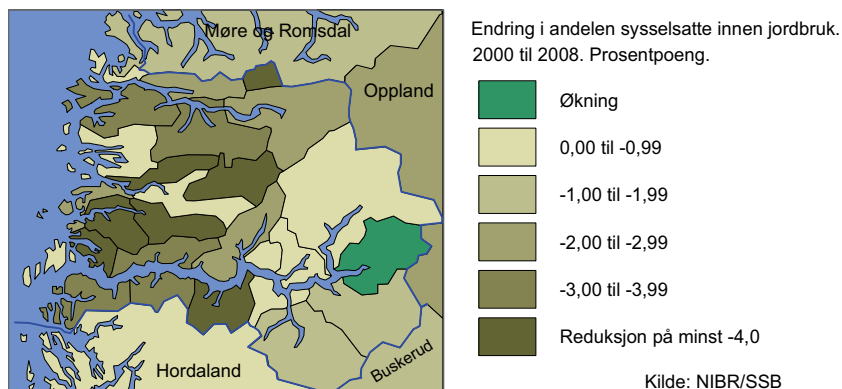
Et annet spesielt trekk er at dette også gjelder de brukene som har husdyrhold. Vanligvis er dette mer arbeidsintensive bruk, men i Sogn og Fjordane er bruk med husdyrhold ikke nevneverdig større enn bruk som er basert på planteproduksjon. Likevel er det innen husdyrhold at fylket virkelig er spesialisert, med sju kommuner med lokaliseringskoeffisienter på over 8.

Figur 3.3 *Andelen sysselsatte innen jordbruk i kommunene i Sogn og Fjordane. 2008. Prosent.*

Ser vi på utviklingen de siste 8 årene har nedgangen vært størst i fylkets ytre regioner, der nedgangen i jordbruket har vært betydelig større enn landsgjennomsnittet (som var på 0,86 prosentpoeng i samme periode).

Figur 3.4 *Endring i sysselsettingsandeler i jordbruk i kommunene i Sogn og Fjordane. 2000 til 2008. Prosentpoeng*

3.2.2 Fiskerisektor

Fiskerisektoren er den sektoren der Sogn og Fjordane er mest spesialisert, i følge figur 3.5. Sektoren inneholder imidlertid to ganske ulike deler. For det første har vi det tradisjonelle fisket,

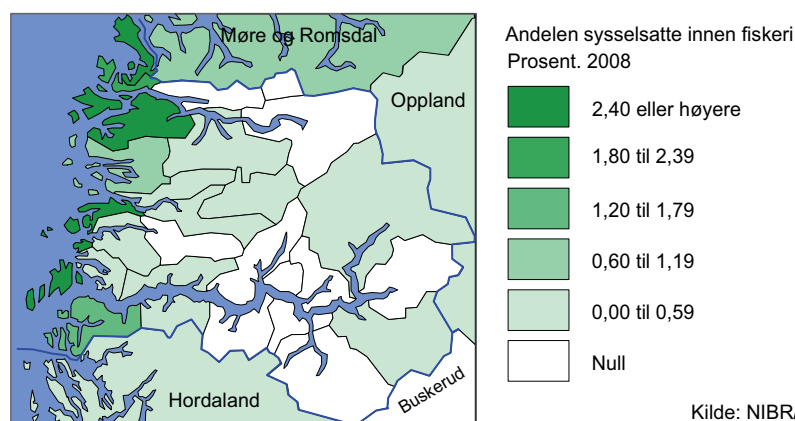

men både havgående skip og kystfiskeflåten. Dette er en næring med lange tradisjoner, og med sterke sesongvariasjoner og variabel omsetning. For det andre har vi fiskeoppdrett. Denne delen av næringen var nok også preget av store variasjoner og en del ”sjansespill” i sin første fase, men er nå mer og mer lik en vanlig industrinæring i form av sysselsetting, kapitalbehov om stabil omsetning. Et viktig skille er at mens tradisjonelt fiske bare i liten grad rasjonaliserer og reduserer sysselsettingen har fiskeoppdrett fått stadig mindre betydning som sysselsetter langs kysten, på grunn av intensiv rasjonalisering.

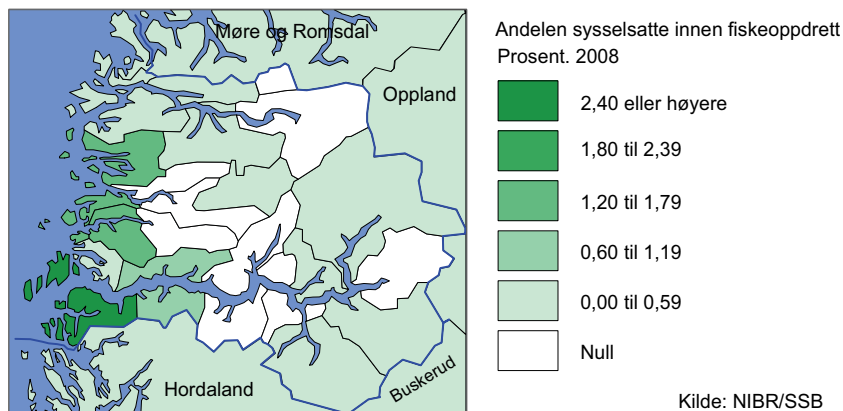
En skal også huske på at begge disse næringene også har en del ringvirkninger mot bearbeiding av fisk innen næringsmiddelindustrien, og skaper også sysselsetting innen logistikk/transport, ulike tjenester og engross- og detaljhandel med både fisk og utstyr til både fiske og fiskeoppdrett. Dette kommer vi også noe tilbake til.

Datagrunnlaget figur 3.1 forteller oss at det ikke er noen annen enkeltstående fiske som har høyere LK i Sogn og Fjordane. Dette gjelder selvfølgelig ikke hele fylket. Ser vi på figur 3.5 (fiskeri) og 3.6 (fiskeoppdrett) er det først og fremst kystkommunene som naturlig nok er spesialisert innen disse næringene.

Figur 3.5 *Andelen sysselsatte innen fiskeri i kommuner i Sogn og Fjordane. 2008*

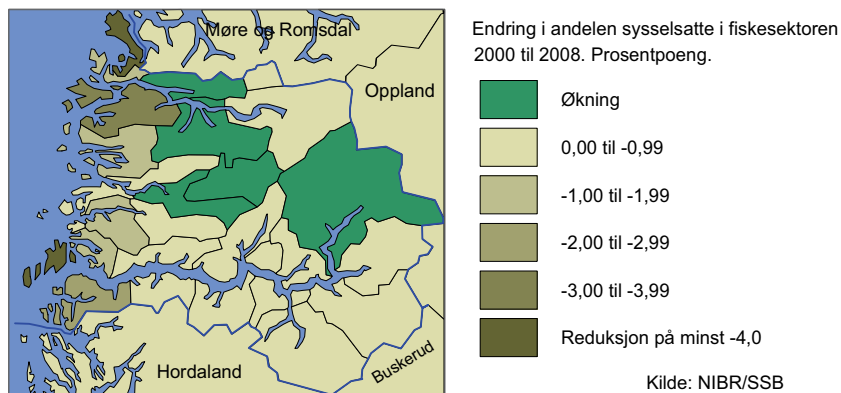
Figur 3.6 *Andelen sysselsatte innen fiskeoppdrett i kommuner i Sogn og Fjordane. 2008*

Et interessant trekk her er at fiskeoppdrett er minst like viktig som tradisjonelt fiske i mange av kommunene. Dette er ikke tilfelle for en del andre fiskerifylker, slik som de tre nordligste fylkene i landet.

I Norge som helhet har det vært en svak nedgang i sysselsettingen innen fiskerisektoren. Sektoren er imidlertid ikke på så sterk retrett som mange kanskje tror. Oppdrettsnæringen er nok en stabiliserende faktor (selv om denne også har gjennomgått en viss reduksjon i sysselsettingen enkelt år), ikke minst gjennom at den etterspør mye av de samme ressursene og kompetanse som tradisjonelt fiskeri. Nedgangen i sysselsetting har først og fremst kommet innen det tradisjonelle fiskeriet, men har i liten grad blitt redusert i siste 8-årsperiode (sektoren har redusert sin sysselsettingsandel med 0,26 prosentpoeng de siste 8 årene). Utfordringene ligger imidlertid i den geografiske dimensjonen. Selv om fiskerisektoren holder stand og viser seg konkurransedyktig også i 2006 er det ikke gitt at dette gjelder alle steder. Det vises tydelig på figur 3.7.

Figur 3.7 *Endring i andelen sysselsatte innen fiskesektoren i kommuner i Sogn og Fjordane. 2000 til 2008. Prosentpoeng.*

Figuren viser hvordan utviklingen har vært i Sogn og Fjordane siden 1998 for fiskerisektoren. Mens sektoren har vist en svak tilbakegang både for fylket og Norge (-0,26 prosentpoeng) som helhet er utviklingen for enkeltkommuner ikke nødvendigvis i tråd med denne utviklingen.

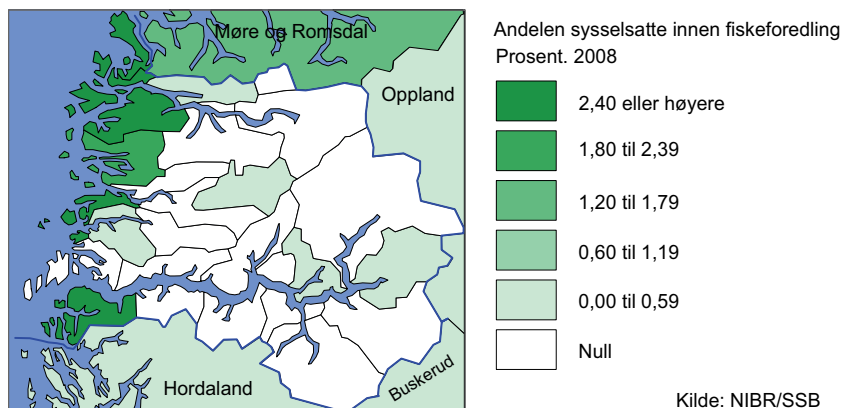
3.3 Industrisektoren

3.3.1 Næringsmiddelindustrien

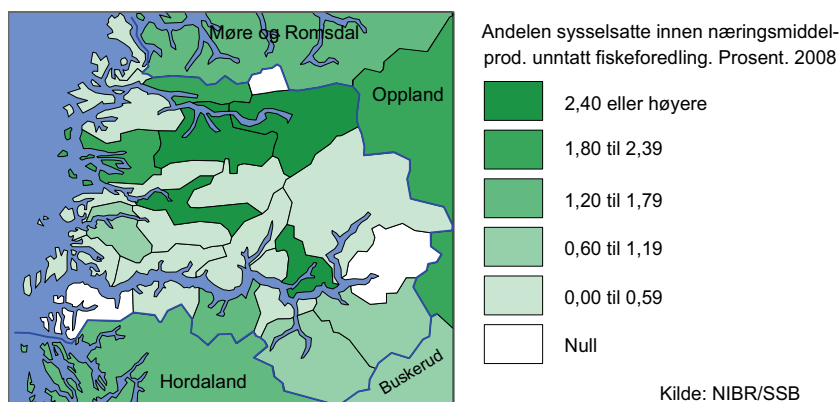
Med en sterk primærnæring, både innen jordbruk og fiske, er det ikke så rart at Sogn og Fjordane også har en sterk posisjon når det gjelder næringsmiddelproduksjon. Mye av råstoffet til denne industrinæringen kommer fra primærnæringene, og det har tradisjonelt vært sterk korrelasjon mellom næringsmiddelproduksjon og tilgang på råstoff. Imidlertid skal en ikke lenger ta denne sammenhengen for gitt. Transportkostnadene utgjør en stadig mindre andel av totalkostnadene, og det har vært en klar tendens til at næringsmiddelindustrien restrukturerer i stadig større enheter. Samtidig er det også en del av næringsmiddelindustrien som importerer råstoffene sine. Det er derfor slett ikke noen selvfølge at fylket skal beholde sin næringsmiddelindustri. Samtidig bør en ha i bakhodet at næringsmiddelindustri i mindre grad enn en del andre eksportrettede industrityper er følsom for

konjunktursvingninger, noe som gjør næringen gunstig i forhold til sysselsetting i nedgangstider.

Figur 3.8 *Andelen sysselsatte i fiskeforedlingsindustrien i kommunene i Sogn og Fjordane. 2008. Prosent*

Figur 3.9 *Andelen sysselsatte i næringsmiddelproduksjon, unntatt fiskeforedling i kommunene i Sogn og Fjordane. 2008. Prosent*

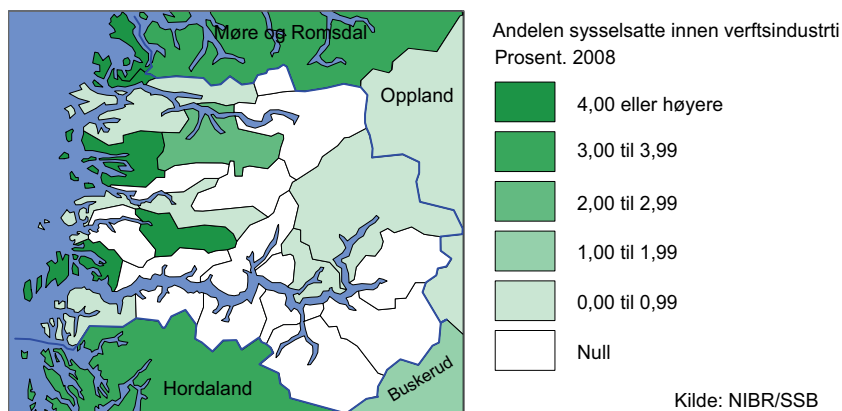

3.3.2 Verftsindustrien

Verftsindustrien har lenge vært en viktig næring for Sogn og Fjordane. Imidlertid er virksomhetene svært ujevnt fordelt blant kommunene i fylket, også mye mer ujevnt enn for eksempel næringsmiddelindustrien. Det som regnes til verftsindustrien er i praksis to typer virksomhet. Den ene er småverksteder, nærmest marinaer, som driver med litt reparasjoner/bygging av småbåter.

Det er denne som gir utslag på de laveste kategoriene i figur 3.10. Den andre er det vi tradisjonelt tenker på som verft, og som gjerne må være større anlegg som kan håndtere store skip. Disse har en tradisjon for å være viktige arbeidsplasser i enhver kommune, og vi ser av kartet at Flora, Solund, Hyllestad, Gaular, Vågsøy og Selje har dette som viktige sysselsettere.

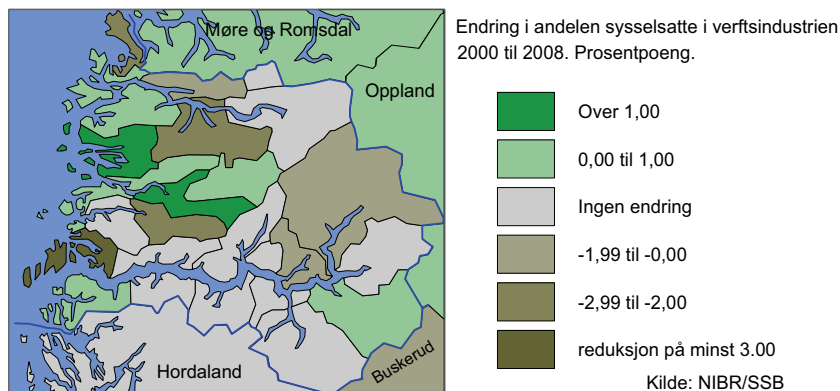
Figur 3.10 *Andelen sysselsatte i verftsindustrien i kommunene i Sogn og Fjordane. 2008. Prosent*

Ser vi på hvordan sysselsettingen har endret seg over tid (figur 3.8) er det store forskjeller kommunene i mellom med hensyn til utviklingen har vært. Dette er kanskje ikke så rart, næringens natur tatt i betraktning – ett verft som legges ned gjør store utslag, og store kontrakter og prosjekter genererer mange arbeidsplasser i kortere perioder. Vi må altså regne med større svingninger i denne næringen enn i mange andre.

Det som figuren imidlertid ikke viser er at det rundt 2004–2006 hadde et midlertidig fall i sysselsettingen for enkelte kommuner. Dette gjaldt spesielt Flora, Hyllestad og Gaular. Siden disse kommunene i løpet av 2006–2008 kom opp på samme nivå på sysselsettingen som det den var før droppet, synes dette ikke på figuren. Dette vises imidlertid i vedleggstabellene som har en mer detaljert oversikt. I tillegg kan vi vel tippe på at denne næringen vil være utsatt for tøffe rammevilkår de nærmeste årene med dagens konjunkturedgang.

Figur 3.11 *Endring i andelen sysselsatte innen verftsindustrien i kommuner i Sogn og Fjordane. 2000 til 2008. Prosentpoeng*

3.4 Turisme

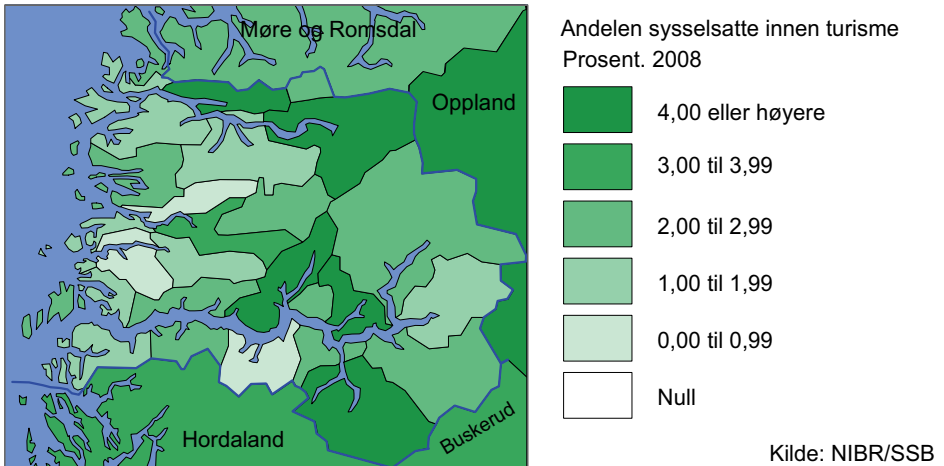
Med tanke på den spesielle naturen i Sogn og Fjordane fremstår turistrelaterte næringer som en sektor der en kunne forvente at Sogn og Fjordane ikke stod tilbake for andre regioner i Norge. Blant næringene innen tjenesteytende sektor er turistnæringene¹ også av de næringene som er mest knyttet til geografisk bestemte ressurser (slik som primærnæringene og en del av tidligere nevnte industrinæringer er det), noe som gir regioner muligheter for spesialisering og utnyttning av lokale fortrinn.

Turisme er en næring som i Norge har hatt en økning i sysselsettingen på omtrent 2 prosent siden 1998. Totalt har sysselsettingen økt i same periode med rundt 20 prosent for alle næringer. Turisme minker dermed sin del av alle sysselsatte, selv om sysselsettingen i næringen faktisk øker. Imidlertid fremstår ikke Sogn og Fjordane som en region som spesielt har satset på turisme. Andelen som jobber i turistrelaterte næringer ligger omtrent på nivået med Hordaland, Nord-Trøndelag og landet som helhet. Det ligger imidlertid en del høyere enn nivået for Møre og

¹ Her er turistnæringene det samme som næring 55 Hotell og restaurantdrift, minus underkategorien 55.5 Kantine- og cateringvirksomhet, sammen med næring 63.3 Reisebyrå, turistkontor- og reisearrangørvirksomhet. Kategorien er derfor ikke fullstendig dekkende for den aktiviteten i fylke som er knyttet til reiseliv og turisme, men må ses på som en indikator på turistnæringen som helhet.

Romsdal, men betydelig lavere enn for eksempel Oppland. Landsgjennomsnittet er på drøyt 3 prosent, så kommuner i de to øverste kategoriene i figur 3.12 har en turistnæring som er relativt større enn landsgjennomsnittet.

Figur 3.12 *Andelen sysselsatte innen turisme. 2008. Prosent*

Turistnæringen er også avhengig av konjunktursvingninger. Men konjunktursvingningene påvirker i første rekke markedsegmentet, og ikke nødvendigvis volumet. Det vil si at når det er nedgangstider tar folk likevel ferie, men er mer tilbøyelig til å feriere i eget land (<http://www.ssb.no/overnatting/>). I dagens situasjon vil det bety at turistnæringen kan få nedgang i antall utenlandske turister, men har mulighet for å lokke flere nordmenn til Sogn og Fjordane.

---

4 Nyskaping og omstilling

4.1 Næringsdynamikk

Alle foretak møter kontinuerlig skiftende rammevilkår generelt og konkurranseforhold spesielt for sin næringsvirksomhet. Dette er rammevilkår som foretaket må tilpasse seg for ikke å tape terreng til sine konkurrenter, og på sikt risikere å dukke under. Foretakene kan ha ulike strategier for å møte slike endrede rammevilkår. De kan blant annet endre produktet eller arbeidsprosessen gjennom innovasjoner, man kan oppskalere produksjonen for å oppnå stordriftsfordeler, eller man kan nedskalere og/eller omorganisere for å få et mer fleksibelt produksjonssystem. Men det er også en del rammevilkår som er regionalt betinget. Dette er for eksempel nærhet til marked, tilgang på ulike typer arbeidskraft og tilgang på leverandører og tjenester (alt fra logistikk til FoU-institusjoner). En naturlig konsekvens er derfor at bedrifter flytter, de legges ned og etableres andre steder, de ned- og oppskaleres og splittes opp og slås sammen som følge av endrede regionale rammebetingelse.

Det er slett ikke slik at alle nedleggelser er av det onde. Det finnes mange eksempler på at nedleggelser av bedrifter har frigjort ressurser i form av personer med tiltak og ideer som etter en tid har skapt vel så mange arbeidsplasser som det den gamle bedriften hadde. En forutsetning er igjen at man klarer å tilrettelegge for slike nyetableringer, samt unngå at personene flytter ut av kommunen.

I tillegg til nedleggelser og etableringer skjer det en viss flytting av bedrifter. Skal en innrette noen næringspolitikk for å skape en positiv flyttestrøm til en kommune, er det de små bedriftene en skal ha i kikkerten. Det er små bedrifter som flytter, og bedriften kan flytte med personen. Flytting skjer innen nesten alle næringer.

Nye bedrifter forblir ofte små i mange år og kan lettere flyttes enn store og veletablerte. Noen etableringsordninger er dessuten innrettet på at bedriften skal flytte etter en viss tid.

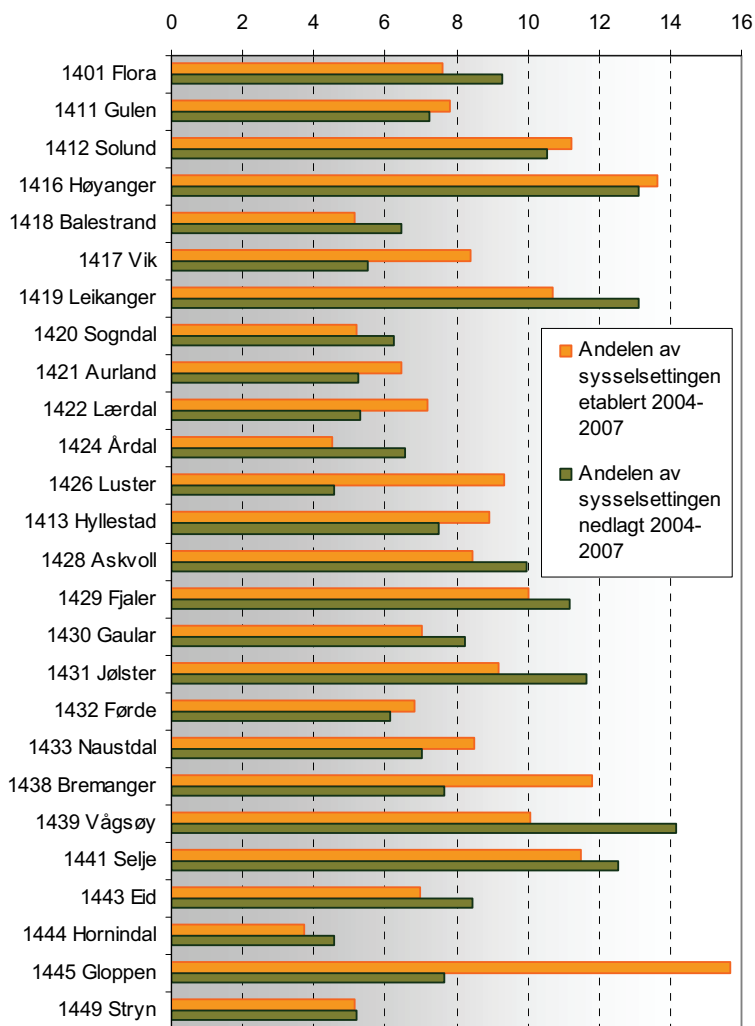
Næringspolitikk kan altså ha som mål å få bedrifter til å flytte til Sogn og Fjordane (evt enkeltkommuner), la være å flytte ut, etablere ny virksomhet, ekspandere, unngå reduksjon eller nedleggelse. Avhengig av hvilke målsetninger en har vil ulike strategier fungere. Ønsker en at bedrifter skal flytte til fylket er det det eksterne imaget som er viktig (i forhold til både bokkvaliteter og næringsdrifts), men er det å unngå nedleggelse av eksisterende bedrifter veier interne rammebetingelser tyngre. For enkelte næringer er eksterne faktorer i form av sentrale politiske avgjørelser (på nasjonalt plan) styrende for utviklingen. For Sogn og Fjordane er dette særlig viktig for fiskeripolitikken, men vil også kunne påvirke forvaltningen av andre naturressurser som er viktig for f.eks turistnæringen.

Det å få *personer* til å flytte til fylket, og å få bosatte til å la være å flytte herfra, har også etter hvert fått større oppmerksomhet når det gjelder næringsutvikling. Hovedgrunnen er at en stadig større andel jobber i bransjer der jobben kan følge personene og ikke nødvendigvis omvendt. Dette er selv-sysselsatte innen konsulentvirksomhet og andre "frie yrker". Demografi ligger litt utenfor temaet for dette kapittelet (er behandlet i første del av rapporten), men det er verdt å huske på at også her er det svært ulike målgrupper for en næringspolitikk: personer som aldri har vært i den aktuelle enkeltkommunen (men som en ønsker skal flytte dit), personer som har flyttet fra kommunen og etablert seg annet sted (men som en ønsker skal flytte hjem), personer som er vokst opp i Sogn og Fjordane og er utvandret for en tidsbegrenset periode, slik som studier (men som en vil passe på kommer hjem etter endt periode) og personer som bor i Sogn og Fjordane (og som en vil unngå flytter ut). De vil alle se etter helt forskjellige informasjon og påvirkes av helt forskjellige faktorer når de vurderer enkeltkommuner i Sogn og Fjordane som framtidig bosted.

Etablering og flytting av store bedrifter er viktig for sysselsettingen, så utfordringen er å tiltrekke seg både små og store bedrifter. For å tiltrekke seg små bedrifter vil bostedskvaliteter være spesielt viktige. Det er ikke uviktig for de store bedriftene,

men her er det bedriftsstrategier som vil veie tyngre for etableringsvalg

Figur 4.1 *Andelen etablerte og nedlagte arbeidsplasser i Sogn og Fjordane etter kommune. 2004–2007.*

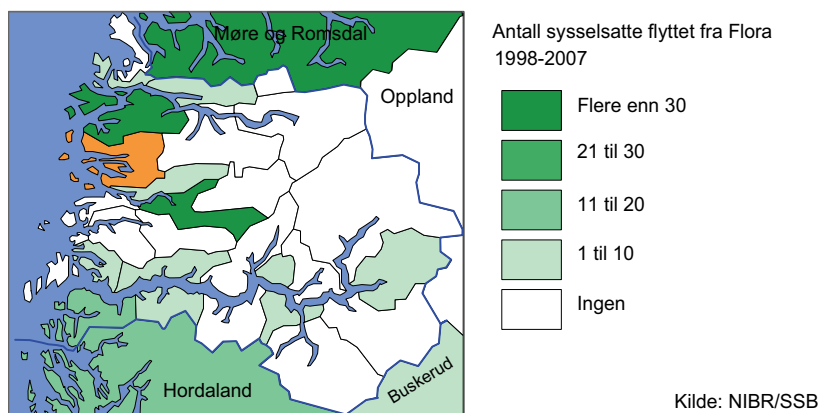
Som vi ser av figur 4.1 er det noen kommuner som skiller seg ut. Luster, Bremanger og Gloppen har mye høyere etableringsrater enn nedleggelsesrater de siste fire årene. Omvendt har Leikanger, Jølster og Vågsøy høyere nedleggelsesrater enn etableringsrater.

Kanskje like viktig er det at figuren også illustrerer at det er forholdet mellom de to søylene som er viktig, ikke bare totalvolumet på etableringer og nedleggelse: Førde har relativt mye færre etableringer enn Vågsøy og Selje, men så lenge nedleggelsesraten er enda mindre er det ikke så farlig.

Flytting av bedrifter er en tilpasningsstrategi som næringsdrivende benytter for å oppnå gunstige lokaliseringsbetingelser. I volum er ikke flytting like viktig som etableringer eller nedleggelse, men over tid kan også flytting påvirke utviklingen sterkt. Fra andre arbeider (Gundersen 2005, Vanberg m.fl. 2007) vet vi at flytting fra og til en kommune først og fremst har to hovedmål; for det første flytting til og fra nabokommunene og for det andre til de største bykonsentrasjonene, særlig Osloområdet. Dette henger sammen med at kunnskapen om alternative lokaliteter er bemerkelsesverdig begrenset (Gundersen 2005, Vestby m.fl. 2006). Nabokommuner og store bykonsentrasjoner fremstår dermed som de eneste reelle alternativene.

Dette mønsteret finner vi igjen hvis vi for eksempel ser på utflytting av arbeidsplasser fra Flora i perioden 1999 til 2008. Mesteparten av utflyttingen skjer enten til nærområdet eller til de største byene i Møre og Romsdal.

Figur 4.2 *Antall arbeidsplasser flyttet ut av Flora 1999–2008.*

Mønsteret for innflytting er temmelig likt. I praksis betyr dette at beslutninger om bedriftsflyttinger neppe kan sies å tas på grunnlag

av perfekt informasjon – det er vel neppe slik at det er de to kategoriene steder som i alle sammenhenger har de beste rammebetingelsene for alle bedrifter, når de nå tydeligvis ikke er fornøyd med rammebetingelsene de flytter fra. Det viser seg også at flytting av bedrifter per i dag i liten grad har store regionale effekter i form av sentralisering eller forskyvning av næringsstruktur – like mange arbeidsplasser flytter ut av sentrale strøk som inn til sentrale strøk. Det samme mønsteret går igjen for de aller fleste kommunene i Sogn og Fjordane. Unntakene er de kommunene som er så små at enkeltflyttinger gjør store utslag.

Konklusjonen må derfor bli at det er absolutt rom for offentlige og private aktører å påvirke beslutningene knyttet til bedriftsflyttinger. Både via arbeid som framhever en kommune som attraktiv å flytte til for eksterne bedrifter, og for å gi eksisterende bedrifter så liten grunn som mulig til å flytte fra en kommune.

4.2 Forskning og utvikling

Honnørord som kunnskapssamfunn, lærende regioner, innovasjonssystemer og cluster trekkes ofte frem når fremtidens konkurransevne skal beskrives. Mange av disse begrepene har som utgangspunkt at fremtidens næringsliv vil være avhengig av høy omstillingsevne, nyskapning og kontinuerlig læring for i det hele tatt å overleve. Hvilke ressurser som benyttes til forsknings- og utviklingsvirksomhet (FoU), og hvor utbredt denne typen aktivitet er, benyttes derfor ofte som en indikator på hvor godt rustet næringslivet er til å møte nye rammebetingelser.

Fokuseringen på lokale betingelser for næringsutvikling henger delvis sammen med en økt forståelse av hvordan nyskapning, omstilling og læring er helt grunnleggende for å skape og opprettholde konkurransevne, og derved økonomisk vekst og utvikling. Denne oppfatningen har blitt allment akseptert, og har blitt nedfelt i en rekke offentlige styringsdokumenter (NOU 2000:7, NOU 2005:4, Utdanning og forskningsdepartementet 2005, Kommunal- og regionaldepartementet 2005 og 2009). Denne læringen, nyskapningen og kunnskapsspredningen skjer ikke i et vakuum. Tvert imot skjer læring og nyskapning gjerne i toveiskommunikasjon med kunder, leverandører, konkurrenter og offentlige institusjoner, og geografisk nærhet er en stor fordel for å

få en effektiv prosess. Evnen og viljen hver bedrift har til å utvikle ny teknologi og omsette denne i nye produkter, vil derfor til en viss grad avhenge av lokale forhold. De unike regionale rammevilkårene blir derfor også sett på som viktige faktorer for videre vekst og utvikling.

Det er altså ikke bare FoU-virksomheten i seg selv som skal bidra til omstillingsevne, men det at bedriftene satser på FoU er i seg selv en indikasjon på evne til å tenke nytt. Nivået og potensialet for å drive lokal forskning og utvikling (FoU) vil dermed være en viktig faktor for videre næringsutvikling.

Kilden til kunnskap om regional FoU-virksomhet er SSBs FoU-undersøkelse. Dette er en spørreundersøkelse til næringslivet som gjennomføres annen hvert år. Siden det er en utvalgsundersøkelse har vi ikke mulighet til å gi gode tall på kommunenivå. SSB har satt økonomisk region (Statistisk sentralbyrå 2000) som lavest nivå det kan publiseres data på, noe vi må forholde oss til her (Gundersen 2002). Når en leser FoU-statistikk for Sogn og Fjordane må en huske på at FoU-prosjekter ofte er aktiviteter med tidsbegrensninger, det vil si det startes og avsluttes prosjekter som kan gi store utslag fra år til år. Kombinert med ikke alle bedrifter driver med FoU og at de økonomiske regionene i fylket er små (de er på grensen til hva SSB vil publisere) betyr det at små absolutte endringer kan gi ganske store relative endringer i hver region. Resultater for enkelte år er derfor beheftet med en del usikkerhet og naturlig variasjon, og først når en har tidsrekker som vi har vist nedenfor kan en få et rimelig robust totalbilde.

Tabell 4.1 *Kostnader til egenutført FoU per sysselsatt – utvalgte regioner. 2001–2007. 1000 kr.*

	1999	2001	2003	2005	2007
Hele landet	21,5	24,0	21,3	21,5	25,5
12 Hordaland		11,3	14,6	15,3	18,5
15 Møre og Romsdal		13,8	15,5	13,6	14,7
14 Sogn og Fjordane		14,5	15,0	13,7	14,6
1491 Florø	4,6	18,4	15,4	14,8	4,9
1492 Høyanger	3,5	0,0	5,1	10,1	7,1
1493 Sogndal/Årdal	20,8	35,9	19,9	27,6	41,3
1494 Førde	2,0	1,3	13,9	10,8	0,7
1495 Nordfjord	5,5	5,0	12,2	4,1	11,1

Kilde: SSB og NIFU/STEP

Forskningsvirksomheten i Sogn og Fjordane er konsentrert rundt noen få enheter. Også i norsk sammenheng er disse store, og regionen Sogndal/Årdal fremstår som en forskningsintensiv region i Norge². De andre regionene i fylket fremstår imidlertid som regioner med mindre forskning enn landsgjennomsnittet.

FoU-nivået i Norge har steget jevnt og trutt de siste fem årene. Sogndal/Årdal har hatt en økning over landsgjennomsnittet i denne perioden. Imidlertid har de andre regionene stort sett redusert hvor mye næringslivet bruker på FoU per sysselsatt i samme periode. I motsetning til Norge som helhet, har det dermed ikke vært noen regional utjevning av FoU-virksomheten i Sogn og Fjordane.

For videre næringsutvikling er det viktig at forskningsvirksomhet er et kjent fenomen i næringslivet, og dermed er et virkemiddel for vider utvikling som flere anser som aktuelt. Det er nok en større tersker å sette i gang med FoU hvis en ikke har gjort det før, enn å utvide allerede eksisterende forskningsvirksomhet. Slikt sett er ikke FoU-kroner per sysselsatt noe dekkende mål. Hvis vi heller ser på andelen av bedriftene som driver med FoU får vi et mål på hvor vanlig FoU er som virksomhet, noe som også sier hvor stor andel av næringslivet som har potensial for å øke sin FoU-aktivitet.

Tabell 4.2 *Andelen bedrifter som har FoU-virksomhet – utvalgte regioner. 2001–2007. Prosent.*

	1999	2001	2003	2005	2007
Hele landet	18	16	20	16	15
12 Hordaland		17	23	17	15
15 Møre og Romsdal		22	25	17	18
14 Sogn og Fjordane		14	19	17	11
1491 Florø	9	14	19	16	16
1492 Høyanger	8	.	12	34	6
1493 Sogndal/Årdal	23	13	7	14	7
1494 Førde	12	15	31	9	1
1495 Nordfjord	20	18	21	24	21

Kilde: SSB og NIFU/STEP

² FoU- og innovasjonsstatistikken som er produsert ved Statistisk sentralbyrå er i utgangspunktet ikke egnet for regionale analyser. Imidlertid der det gjort en tilpasning av datagrunnlaget for dette formålet (Gundersen og Solheim 2002), men da med økonomisk region som laveste geografiske nivå. Økonomiske regioner må derfor benyttes når data for Sogn og Fjordane presenteres under fylkesnivået.

Med et slikt mål fremstår ikke lengre Sogndal/Årdal som en region der FoU er så utbredt. Tvert i mot er regionen, sammen med Førde og Høyanger, den regionen der FoU er mindre utbredt enn landsgjennomsnittet. Florø og Nordfjord er de regionene i fylket der FoU er like utbredt som i hele landet. Sogn og Fjordane som helhet fremstår her som et fylke der FoU benyttes av en noe lavere andel av bedriftene enn på landsbasis.

Generelt har det blitt brukt stadig litt mer penger på FoU de siste fem årene i Norge, mens andelen av bedriftene som er involvert i FoU ikke har økt tilsvarende. Det er nærliggende å tro at dette bl.a. henger sammen med innføringen av SkatteFUNN-ordningen, der små- og mellomstore bedrifter kan trekke fra utgifter til FoU på den skattbare inntekten, ikke minst siden andelen bedrifter med FoU viste en svak nedadgående trend fram til denne ordningen ble innført i 2002 (og utvidet i 2003). Det betyr at antallet bedrifter med FoU i liten grad øker, men de som først driver med FoU bruker stadig mer penger på formålet. Sogn og Fjordane skiller seg her ut ved at fylket verken får flere bedrifter med FoU eller bruker mer penger innen de bedriftene som driver med FoU. Unntaket er Sogndal/Årdal, der bedriftene stadig bruker mer penger på FoU.

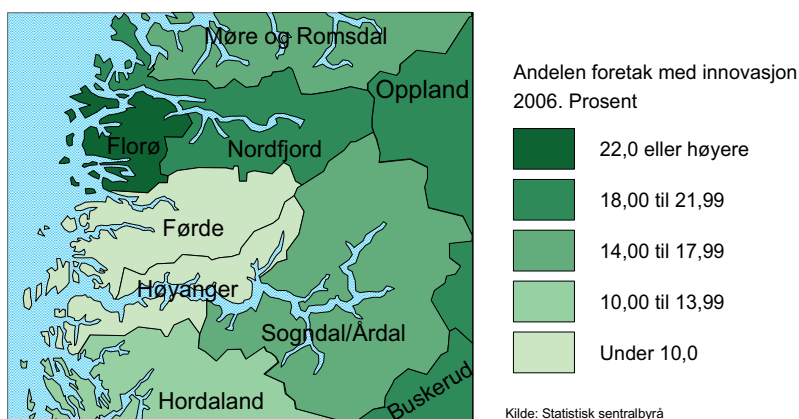
4.3 Innovasjon

Utgifter til forskning kan ses på som en del av innsatsen for å skape nytt grunnlag for næringsvirksomhet, mens innovasjoner mer er resultatet av en slik nyskappingsprosess. Innovasjon er et begrep som er blitt brukt både om *prosessen* som frembringer nyskaping (der FoU kan være en del av innsatsen) og om *resultatet* av denne prosessen, enten som nytt produkt eller som ny arbeids-, eller bearbeidingsprosess.

I denne sammenhengen skal vi ikke gå nærmere inn på de ulike sidene ved innovasjonsbegrepet, men bare huske på hovedtanken bak begrepet, nemlig at omfanget av innovasjon skal indikere næringslivets evne og vilje til nyskaping og omstilling. Det er gjennom innovasjon at enhetene oppnår konkurransefortrinn, og omfanget av innovasjon på regionalt nivå vil være viktig for utviklingen av det lokale næringslivets overlevelsessevne og eventuell videre vekst (NOU 2004:19).

Næringslivet i Sogn og Fjordane er rimelig innovativt i norsk sammenheng. To regioner (Florø og Nordfjord) har en høyere andel innovative bedrifter enn landsgjennomsnittet (som var på 17 prosent), mens to regioner (Førde og Høyanger) ligger klart under. Det er verdt å merke seg at den regionen med høyest FoU-nivå (Sogndal/Årdal), målt etter kroner per sysselsatt, ikke kan skilt med tilsvarende innovasjonsnivå. Dette gjenspeiler igjen den spesielle FoU-virksomheten i denne regionen. FoU-aktiviteten skjer innen noen få store enheter, og blir brukt innad i et konsern. Det er godt mulig at FoU-virksomheten kommer andre bedrifter i konsernet utenfor regionen til gode, men det er ikke sikkert ringvirkningene til næringslivet lokalt er så store i forhold til den tenkte situasjonen der tilsvarende FoU-ressurser var spredd utover mange små lokale aktører.

Figur 4.3 *Andel av enbetene med innovasjonsvirksomhet etter økonomiske regioner i Sogn og Fjordane. 2006*

Det er dermed liten sammenheng mellom FoU-nivået og innovasjonsnivået lokalt. Innovasjon og nyskaping er fullt mulig uten tung forskningsinnsats, men andre lokale rammer blir desto viktigere. Satsing på for eksempel forskning og utviklingsarbeid vil dermed ikke være et mål i seg selv, men en av flere aktiviteter for å oppnå mer innovasjon.

5 Oppsummering

Utgangspunktet for dette prosjektet var en bekymring for hvordan det ville gå i de mest utpregete industrikommunene i Sogn og Fjordane. Resultatet er at det av flere grunner er gått bra. Det har vært høykonjunktur i perioden. De kommunene som kom i fokus fikk mye oppmerksomhet, og det ble skapt noe nysatsing. Andre områder har hatt dårligere utvikling, høykonjunkturen til tross. Mest nærliggende er det å peke på Måløy-regionen.

Ved inngangen til 2009 var det finanskrisen under oppseiling. Denne analysen bærer ikke preg av det. Hvordan det vil gå framover er ikke noen gitt å si for sikkert. Det er mulig det vil bli mindre fraflytting hvis det ikke blir like lett som før å få arbeid alle steder. Under høykonjunktur flyttes det mye, men ikke med arbeid som motiv i første rekke. Med høy valgfrihet legges det mer vekt på andre ting. Da avgjør steds-kvaliteter, tilgjengelighet til ulike typer goder, og tilknytning til nærmiljø, familie, bolig og eiendom en god del sterkere ved bo- og flyttebeslutningene.

Kommunal og regionaldepartementet har i 2009 gitt ut en stortingsmelding med fokus på distrikts- og regionalpolitikk (Kommunal- og regionaldepartementet 2009). Denne setter både i tittel og innhold fokus på vekstkraft og framtidstro i samspill, altså realisme og idealisme i forening. De demografiske rammene, som i økende grad representerer negativ vekstkraft (potensiell vekstsvikt) når en økende andel av barnebefolkningen vokser opp i de store byområdene, er en konkret realistisk faktor politikken må forholde seg til. Dette har nedslag i alle distriktsregioner, og ikke minst i Sogn og Fjordane på grunn av den svært aldrende befolkningen. Kommunal- og regionaldepartementet fikk en beskrivelse av de generelle trekkene av NIBR tidligere (Sørli 2006), og fulgte opp med en landsdekkende bo- og flyttemotivundersøkelse i 2008.

Også den er tatt opp i høykonjunktur. Vi analyserer fortsatt på den i det denne analysen for Sogn og Fjordane ferdigstilles.

Hvordan det går i næringslivet er opphavet til konjunktursvingningene. Og konjunktursvingningene virker tilbake på næringslivet. For små regioner er det det siste aspektet som er viktig – næringslivet i Sogn og Fjordane kan i liten grad selv påvirke konjunktorene, og må rette seg etter det markedet og de rammebetingelsene som til en hver tid gjelder. Men ulike deler av næringslivet vil påvirkes ulikt. Ved høykonjunktur vil det være mer penger mellom hendene på folk og bedrifter, som igjen vil gi vekst for ulike typer bransjer som tilbyr produkter og tjenester. Det betyr at det er bransjer som har personlige tjenester, tilleggstjenester for næringslivet og produkter for eksport som først og fremst merker nedgangskonjunktoren på kroppen. Sogn og Fjordane har en liten tjenestesektor, og bare noe overrepresentert mht eksportrettet industri. Fylket vil selvfølgelig merke nedgangstidene godt, men står på mange måter bedre rustet enn mange andre fylker med sin basis i primærnæringer og næringsmiddelindustri.

Referanser

- Frønes og Kjølørød (2003) *Det norske samfunn*. Oslo:Gyldendal.
- Gundersen, F (2002) «FoU og innovasjon i norske regioner»,
Rapporter 2002/26, Oslo-Kongsvinger: Statistisk sentralbyrå.
- Gundersen, F. (2005) *Næringsliv i bykommunene i Østfold og Buskerud*,
NIBR-notat 2005:125 Oslo: Norsk institutt for by- og
regionforskning
- Gundersen, F og L. Solheim (2002). *Regionalisering av FoU-
statistikken – dokumentasjon av tilrettelegging*, Notater 2002/19,
Oslo-Kongsvinger: Statistisk sentralbyrå.
- Gundersen, F., O. Langeland og K. Sørli (2004): *Nyskaping i Sogn
og Fjordane*. NIBR-notat 2004:105.
- Kommunal- og regionaldepartementet (2005): *Om regionalpolitikken*.
St.meld. nr 25 (2004–2005).
- Kommunal- og regionaldepartementet (2009): *Lokal vekstkraft og
framtidstru. Om distrikts- og regionalpolitikken*. St.meld. nr 25
(2008–2009).
- NIBR (2006): *Flytthehistoriske hovedtrekk for 20 årskull i storbyer og
storbyomland*. Regionale trender 1/2006.
- NOU 2000:7 *Ny giv for nyskaping*, Oslo: Norges offentlige
utredninger.
- NOU 2004:19 *Livskraftige distrikter og regioner*, Oslo: Norges
offentlige utredninger.

- NOU 2005:4 *industrien mot 2020 – kunnskap i fokus*, Oslo: Norges offentlige utredninger.
- Statistisk sentralbyrå (1994): *Standard for kommuneklassifisering*. NOS C192.
- Statistisk sentralbyrå (1999): *Resultat av innenlandske flytting gjennom første del av voksenlivet. Sørlandet og Vestlandet*. Aktuelle befolkningstall 4/99. Statistisk sentralbyrå
- Statistisk sentralbyrå (2000) *Standard for økonomiske regioner*, Norges offisielle statistikk C 616, Oslo-Kongsvinger.
- Sørлие, K (1993): *Bofasthet, flytting og utdanningsnivå i kommunene. Åtte årskull fulgt gjennom aldersfasen 15-35 år. Del 2: Sørlandet og Vestlandet*. Rapport 93/29. Statistisk sentralbyrå.
- Sørлие. K (2003): *Demografi og mobilitet i Møre og Romsdal*. NIBR-notat 2003:101.
- Sørлие, K (2005): *Regional demografi. Metoder for å studere regional befolkningsutvikling og variasjon i atferdsmonstre*. Tano-Aschehoug.
- Sørлие, K (2006): *Bosettingspreferanser, flyttemotiver og flytteprosesser. Status og perspektiver omkring den regionale befolkningsutviklingen i Norge*. Notat til Kommunal og regionaldepartementet, 16.02.2006.
- Utdannings- og forskningsdepartementet (2005): *Vilje til forskning*. St.meld. nr 20 (2004–2005).
- Vestby, G. M., F. Gundersen, R. Skogheim (2006) *Kongsberg – en attraktiv by å bo i?* NIBR-notat 2006:128, Oslo: Norsk institutt for by- og regionforskning
- Vanberg, V., K. Sørлие, P. Medby, D. Juvkam, F. Gundersen, O. Foss (2007) *Vestfold i dag – situasjon og utviklingstrekk*, NIBR-notat 2007:101, Oslo: Norsk institutt for by- og regionforskning

Vedlegg 1

Tabeller – næringsliv

Tabell v.1 *Sysselsatte i Sogn og Fjordane etter næringskategori, 1999–2008. Absolutte tall.*

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Jordbruk og skogbruk	4 391	4 396	4 271	4 205	3 911	3 703	3 726	3 649	3 579	3 458
Fiske	1 095	1 048	1 078	1 064	1 074	868	793	765	720	609
Prod. av nærings- og nytelsesmidler	2 697	2 570	2 665	2 691	2 499	2 324	2 021	1 987	1 921	1 942
Prod av metaller, metallvarer, mask. og utstyr	2 100	1 889	1 757	1 746	1 680	1 576	1 474	1 708	1 663	1 660
Prod. av transportmidler	2 127	1 903	1 912	1 890	2 017	1 474	1 139	1 494	1 463	1 739
Annen industri	2 980	2 810	3 153	3 040	2 914	2 918	2 851	2 593	2 752	2 836
Bygge- og anleggsvirksomhet	3 558	3 542	3 682	3 791	3 813	3 258	3 250	3 287	3 658	3 802
Varehandel, rep. av kjøretøy og app.	5 530	5 818	5 724	5 587	5 487	5 415	5 961	6 011	5 997	6 023
Hotell- og restaurantdrift	1 933	1 724	1 798	1 902	1 739	1 566	1 598	1 583	1 514	1 589
Transport og kommunikasjon	3 462	3 909	3 777	3 403	3 389	3 330	3 245	3 290	3 376	3 614
Eiendomsdrift, finansiell og forr.messig tj.yting og utleievirks.	2 859	3 111	3 003	3 351	3 367	3 257	3 172	3 338	3 577	3 777
Offentlig forvaltning	4 024	4 183	4 239	4 373	3 144	2 905	2 858	2 794	2 915	2 951
Undervisning	2 945	3 057	3 861	3 904	4 437	4 728	4 726	4 783	4 633	4 685
Helse- og sosialtjenester	7 291	7 528	7 757	8 606	9 755	10 222	10 360	398	896	859
Andre sosiale og personlige tjenester	1 446	1 515	1 522	1 582	1 581	1 495	1 559	1 801	1 849	1 863
Andre næringer/ukjent næring	874	1 069	1 014	948	936	942	968	1 020	1 053	1 072

Tabell v.2 *Sysselelingsandeler i Sogn og Fjordane etter næringskategori.
1999–2008. Prosent av sysselesatte.*

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Jordbruk og skogbruk	8,9	8,8	8,3	8,1	7,6	7,4	7,5	7,1	6,8	6,5
Fiske	2,2	2,1	2,1	2,0	2,1	1,7	1,6	1,5	1,4	1,1
Prod. av nærings- og nytelsesmidler	5,5	5,1	5,2	5,2	4,8	4,6	4,1	3,9	3,7	3,6
Prod av metaller, metallvarer, mask. og utstyr	4,3	3,8	3,4	3,4	3,2	3,2	3,0	3,3	3,2	3,1
Prod. av transportmidler	4,3	3,8	3,7	3,6	3,9	2,9	2,3	2,9	2,8	3,3
Annen industri	6,0	5,6	6,2	5,8	5,6	5,8	5,7	5,0	5,2	5,3
Bygge- og anleggsvirksomhet	7,2	7,1	7,2	7,3	7,4	6,5	6,5	6,4	7,0	7,1
Varehandel, rep. av kjøretøy og app.	11,2	11,6	11,2	10,7	10,6	10,8	12,0	11,7	11,4	11,3
Hotell- og restaurantdrift	3,9	3,4	3,5	3,7	3,4	3,1	3,2	3,1	2,9	3,0
Transport og kommunikasjon	7,0	7,8	7,4	6,5	6,5	6,7	6,5	6,4	6,4	6,8
Eiendomsdrift, finansiell og forr.messig tj.yting og utleievirks.	5,8	6,2	5,9	6,4	6,5	6,5	6,4	6,5	6,8	7,1
Offentlig forvaltning	8,2	8,4	8,3	8,4	6,1	5,8	5,8	5,4	5,5	5,5
Undervisning	6,0	6,1	7,5	7,5	8,6	9,5	9,5	9,3	8,8	8,8
Helse- og sosialtjenester	14,8	15,0	15,1	16,5	18,9	20,5	20,8	22,1	22,6	22,2
Andre sosiale og personlige tjenester	2,9	3,0	3,0	3,0	3,1	3,0	3,1	3,5	3,5	3,5
Andre næringer/ukjent næring	1,8	2,1	2,0	1,8	1,8	1,9	1,9	2,0	2,0	2,0

Tabell v.3 *Lokaliseringskoeffisienter i Sogn og Fjordane etter næringskategori. 1999–2008.*

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Jordbruk og skogbruk	2,44	2,52	2,56	2,65	2,50	2,58	2,64	2,56	2,58	2,59
Fiske	2,94	2,83	2,99	3,02	3,08	2,92	2,96	2,86	2,84	2,51
Prod. av nærings- og nytelsesmidler	2,11	2,06	2,10	2,11	1,96	1,94	1,75	1,74	1,71	1,76
Prod av metaller, metallvarer, mask. og utstyr	2,42	2,34	2,16	2,14	2,10	2,19	2,08	2,31	2,23	2,12
Prod. av transportmidler	2,09	2,27	2,21	2,22	2,29	1,84	1,55	1,88	1,67	1,82
Annen industri	0,80	0,72	0,81	0,81	0,81	0,89	0,91	0,82	0,86	0,90
Bygge- og anleggsvirksomhet	1,08	1,08	1,08	1,07	1,08	0,96	0,97	0,93	0,98	0,97
Varehandel, rep. av kjøretøy og app.	0,71	0,75	0,74	0,73	0,72	0,72	0,79	0,78	0,77	0,77
Hotell- og restaurantdrift	1,03	0,93	0,97	1,05	0,98	0,91	0,94	0,89	0,83	0,86
Transport og kommunikasjon	0,90	0,98	0,94	0,87	0,88	0,93	0,93	0,93	0,94	0,98
Eiendomsdrift, finansiell og forr.messig tj.ytning og utleievirks.	0,51	0,53	0,47	0,50	0,51	0,53	0,51	0,51	0,52	0,52
Offentlig forvaltning	1,09	1,19	1,22	1,24	0,95	0,85	0,87	0,87	0,93	0,91
Undervisning	0,80	0,81	0,95	0,92	1,03	1,11	1,11	1,11	1,09	1,10
Helse- og sosialtjenester	0,96	0,92	0,90	0,95	1,05	1,08	1,07	1,10	1,12	1,11
Andre sosiale og personlige tjenester	0,77	0,81	0,77	0,80	0,78	0,76	0,79	0,83	0,83	0,84
Andre næringer/ukjent næring	0,96	1,04	1,09	0,96	1,07	1,15	1,20	1,23	1,17	1,18

Tabell v.4 *Sysselsettingsandeler i Flora etter næringskategori. 1999–2008.*
Prosent av alle sysselsatte.

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Jordbruk og skogbruk	2,9	2,8	2,9	2,8	2,6	2,6	2,7	2,4	2,4	2,0
Fiske	4,6	4,1	4,3	4,3	4,2	3,8	3,2	3,0	2,7	2,4
Prod. av nærings- og nytelsesmidler	5,7	5,7	5,6	5,4	5,4	5,7	5,5	4,6	4,3	3,8
Prod av metaller, metallvarer, mask. og utstyr	0,8	1,7	1,3	1,1	1,1	1,1	1,5	1,5	1,7	1,8
Prod. av transportmidler	13,0	10,5	10,9	10,9	10,9	5,5	3,4	5,1	5,9	6,4
Annen industri	2,8	2,3	2,3	2,5	2,1	2,8	2,5	2,9	3,1	2,7
Bygge- og anleggsvirksomhet	6,1	6,4	7,7	5,5	5,9	6,0	5,8	6,8	8,0	6,7
Varehandel, rep. av kjøretøy og app.	11,0	11,5	8,5	10,8	11,8	9,8	11,1	9,8	9,2	8,7
Hotell- og restaurantdrift	4,3	3,6	4,0	3,4	2,8	2,9	2,7	2,5	2,7	2,1
Transport og kommunikasjon	18,5	19,6	20,1	19,1	18,0	18,9	17,8	16,7	16,1	20,2
Eiendomsdrift, finansiell og forr.messig tj.yting og utleievirks.	6,9	6,7	7,1	7,4	7,4	8,1	9,1	9,7	10,5	9,7
Offentlig forvaltning	7,5	7,7	7,9	7,5	3,6	5,2	5,0	4,8	5,1	5,0
Undervisning	2,2	2,2	2,5	3,1	7,0	7,5	7,9	7,9	7,0	7,1
Helse- og sosialtjenester	9,1	9,7	9,4	10,7	12,4	15,1	17,2	16,6	16,3	16,4
Andre sosiale og personlige tjenester	2,7	2,7	3,4	3,6	3,1	3,3	2,6	3,9	3,2	3,1
Andre næringer/ukjent næring	1,8	2,7	2,0	2,0	1,9	1,7	2,0	2,0	1,9	2,0

Tabell v.5 *Syssesttingsandeler i Gulen etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle syssesttatte.*

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Jordbruk og skogbruk	14,3	12,0	9,8	9,3	9,4	9,7	9,4	9,6	8,1	8,0
Fiske	10,1	6,9	8,0	9,1	7,6	6,0	6,8	6,2	6,2	4,7
Prod. av nærings- og nytelsesmidler	6,4	6,7	7,2	7,9	7,3	7,9	8,2	7,9	6,2	6,4
Prod av metaller, metallvarer, mask. og utstyr	0,6	0,5	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,4	0,1
Prod. av transportmidler	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,4	0,4	0,3	0,2	0,2
Annen industri	2,8	3,2	3,5	3,4	4,7	4,5	4,0	4,3	4,2	4,5
Bygge- og anleggsvirksomhet	4,3	5,3	6,1	4,8	4,6	5,6	5,8	5,7	7,4	8,3
Varehandel, rep. av kjøretøy og app.	5,9	4,9	3,5	3,2	4,3	3,9	4,3	4,1	4,1	3,8
Hotell- og restaurantdrift	1,1	1,6	1,1	1,1	1,0	0,5	1,1	0,7	0,7	1,0
Transport og kommunikasjon	7,6	8,2	9,8	8,4	9,2	8,8	7,6	10,3	10,6	10,8
Eiendomsdrift, finansiell og forr.messig tj.ytning og utleievirks.	2,5	3,3	2,6	2,6	2,3	2,0	3,4	2,8	3,2	2,9
Offentlig forvaltning	6,4	4,4	6,5	7,3	3,6	3,7	3,0	3,3	5,7	5,8
Undervisning	0,4	5,6	8,1	8,3	8,4	8,3	8,1	7,9	7,3	6,8
Helse- og sosialtjenester	30,0	29,4	25,7	27,1	26,0	27,6	27,5	26,5	25,2	25,7
Andre sosiale og personlige tjenester	3,9	3,7	3,6	3,4	7,4	6,4	5,0	4,8	5,2	5,4
Andre næringer/ukjent næring	3,4	4,1	3,8	3,6	3,6	4,2	5,1	5,4	5,4	5,6

Tabell v.6 *Sysselsettingsandeler i Solund etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselsatte*

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Jordbruk og skogbruk	6,9	6,5	7,0	6,7	6,7	7,3	6,5	5,9	6,8	6,2
Fiske	31,7	31,5	32,6	33,9	35,1	25,2	25,0	22,4	22,6	21,5
Prod. av nærings- og nytelsesmidler	0,1	0,1	0,1	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4
Prod av metaller, metallvarer, mask. og utstyr	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Prod. av transportmidler	4,7	4,4	4,5	4,6	5,1	8,6	6,1	7,9	6,4	8,7
Annen industri	0,4	0,4	0,4	0,7	0,7	0,7	0,7	0,6	0,8	0,7
Bygge- og anleggsvirksomhet	3,0	3,1	3,3	2,9	3,1	4,0	4,2	3,4	2,5	3,0
Varehandel, rep. av kjøretøy og app.	3,6	4,8	4,9	4,4	4,5	3,4	5,3	5,6	6,6	5,8
Hotell- og restaurantdrift	1,3	2,0	0,9	1,0	2,8	3,6	3,8	3,6	2,3	2,4
Transport og kommunikasjon	8,4	9,8	11,5	9,2	4,0	3,9	3,3	4,4	4,5	3,7
Eiendomsdrift, finansiell og forr.messig tj.yting og utleievirks.	3,7	3,7	2,6	2,9	2,6	2,6	2,7	2,4	3,1	2,5
Offentlig forvaltning	5,8	5,7	6,6	5,6	6,5	7,5	7,0	7,7	8,0	7,2
Undervisning	8,2	7,5	7,2	7,5	6,7	7,7	7,8	8,3	7,9	7,8
Helse- og sosialtjenester	18,4	15,9	13,4	15,7	17,2	21,4	23,3	22,6	23,0	23,9
Andre sosiale og personlige tjenester	3,2	4,0	3,2	2,7	2,9	3,3	3,4	3,3	3,4	4,2
Andre næringer/ukjent næring	0,6	0,5	1,8	1,8	1,8	0,7	0,7	1,5	1,9	1,8

Tabell v.7 *Sysselelingsandeler i Hyllestad etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselelsatte*

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Jordbruk og skogbruk	17,7	16,2	14,1	14,8	12,7	12,0	14,2	10,4	9,4	8,6
Fiske	3,0	2,7	2,6	3,0	2,4	2,1	3,2	3,1	2,5	0,7
Prod. av nærings- og nytelsesmidler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
Prod. av transportmidler	26,1	25,6	20,0	22,0	28,5	25,1	9,4	22,3	24,5	30,2
Annen industri	1,6	2,1	2,4	3,2	2,6	2,3	1,0	0,6	0,6	0,6
Bygge- og anleggsvirksomhet	12,4	11,8	6,2	6,2	7,4	10,9	14,7	11,3	11,4	8,4
Varehandel, rep. av kjøretøy og app.	4,4	6,5	14,8	8,6	6,6	8,1	9,5	7,4	5,7	5,9
Hotell- og restaurantdrift	1,2	1,2	1,7	2,0	1,8	1,1	2,4	1,0	0,7	0,9
Transport og kommunikasjon	3,0	3,9	6,8	2,9	3,6	5,0	5,5	5,0	6,2	6,0
Eiendomsdrift, finansiell og forr.messig tj.yting	4,5	4,3	1,9	4,6	4,4	4,5	5,1	3,3	1,7	1,7
Offentlig forvaltning	10,8	10,6	6,5	8,3	5,8	6,2	8,3	5,1	4,9	5,3
Undervisning	0,3	0,3	4,7	5,2	4,7	6,0	5,2	5,4	5,6	6,2
Helse- og sosialtjenester	12,7	11,6	14,1	15,5	15,5	13,5	15,9	20,4	21,9	21,1
Andre sosiale og personlige tjenester	1,7	1,8	1,5	1,6	2,4	1,6	1,7	2,0	1,9	2,1
Andre næringer/ukjent næring	0,4	1,5	2,7	2,2	1,6	1,6	4,0	2,6	2,7	2,2

Tabell v.8 *Sysselelingsandeler i Høyanger etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselelsatte*

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Jordbruk og skogbruk	6,7	7,3	7,3	7,2	5,8	5,7	5,4	5,1	5,3	4,2
Fiske	0,9	0,9	0,4	0,5	0,5	0,5	0,8	0,7	0,9	0,8
Prod. av nærings- og nytelsesmidler	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,4	0,2	0,2	0,2
Prod av metaller, metallvarer, mask. og utstyr	22,7	16,6	14,5	13,9	12,8	12,9	12,4	11,6	9,5	9,8
Prod. av transportmidler	14,3	15,0	14,5	16,4	20,1	15,3	16,3	18,6	15,0	17,3
Annen industri	2,2	2,7	4,0	4,0	3,6	4,2	3,7	4,1	7,8	7,3
Bygge- og anleggsvirksomhet	3,8	3,3	1,7	1,9	2,6	3,5	3,7	3,4	4,1	3,9
Varehandel, rep. av kjøretøy og app.	5,3	5,8	5,3	5,7	5,5	6,3	5,9	5,7	5,9	5,3
Hotell- og restaurantdrift	2,1	2,3	2,0	2,2	2,4	1,8	2,9	3,5	2,7	3,1
Transport og kommunikasjon	3,1	2,5	4,1	4,7	3,7	3,7	3,1	3,4	4,4	4,7
Eiendomsdrift, finansiell og forr.messig tj.yting og utleievirks.	3,3	4,0	4,8	4,8	3,8	4,9	4,9	3,7	4,8	4,3
Offentlig forvaltning	5,5	6,4	7,4	6,9	6,4	5,9	5,1	4,8	4,3	4,5
Undervisning	6,8	8,0	7,2	7,7	7,9	7,9	7,4	6,9	7,2	7,1
Helse- og sosialtjenester	19,0	20,3	21,8	19,4	20,5	23,1	24,0	24,3	24,5	23,7
Andre sosiale og personlige tjenester	1,8	2,4	2,4	2,5	2,1	2,3	2,0	2,1	2,3	2,4
Andre næringer/ukjent næring	2,4	2,4	2,3	2,1	2,1	1,8	2,0	1,8	1,3	1,2

Tabell v.9 *Sysselellingsandelene i Vik etter næringskategori. 1999–2008.*
Prosent av alle sysselellatte

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Jordbruk og skogbruk	18,4	16,5	16,3	15,8	14,4	13,0	13,0	11,8	11,9	10,9
Fiske	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,0
Prod. av nærings- og nytelsesmidler	1,9	1,7	1,5	1,1	1,7	1,7	1,7	2,0	1,9	1,8
Prod av metaller, metallvarer, mask. og utstyr	13,9	12,7	9,6	9,9	10,6	11,0	9,0	9,5	9,7	10,2
Annen industri	5,6	5,8	5,4	5,1	5,7	5,7	5,4	5,2	6,1	5,9
Bygge- og anleggsvirksomhet	7,0	8,8	6,8	6,6	7,3	7,8	7,9	7,0	7,0	7,4
Varehandel, rep. av kjøretøy og app.	10,2	11,1	9,4	8,3	7,9	8,1	8,9	8,7	9,1	10,0
Hotell- og restaurantdrift	2,6	1,8	1,9	1,8	1,4	0,5	1,0	0,9	0,5	0,5
Transport og kommunikasjon	6,1	6,6	4,4	3,6	4,1	5,1	4,9	3,8	4,0	3,9
Eiendomsdrift, finansiell og forr.messig tj.yting og utleievirks.	4,5	4,8	4,4	4,4	4,3	4,0	4,8	5,0	5,4	5,2
Offentlig forvaltning	9,4	6,9	6,8	7,9	7,6	7,6	7,6	7,7	7,1	7,5
Undervisning	1,5	0,7	6,5	7,0	6,5	6,9	6,1	6,8	6,2	6,3
Helse- og sosialtjenester	11,5	15,5	21,0	22,8	22,4	22,8	23,7	25,7	24,3	23,8
Andre sosiale og personlige tjenester	2,3	2,2	1,8	2,2	2,3	1,8	2,2	2,3	2,4	2,7
Andre næringer/ukjent næring	4,9	4,5	3,9	3,5	3,6	3,6	3,6	3,5	4,0	4,0

Tabell v.10 *Sysselelingsandeler i Balestrand etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselelsatte*

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Jordbruk og skogbruk	9,9	9,4	7,4	7,5	7,7	8,0	8,7	7,7	7,2	6,5
Fiske	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Prod. av nærings- og nytelsesmidler	0,1	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1
Prod av metaller, metallvarer, mask. og utstyr	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Annen industri	6,3	7,7	7,2	6,7	7,7	9,5	9,0	8,9	9,0	9,5
Bygge- og anleggsvirksomhet	3,9	3,7	3,6	4,4	4,5	6,3	6,3	6,9	6,7	6,6
Varehandel, rep. av kjøretøy og app.	7,6	9,1	9,7	6,5	6,5	6,5	7,3	8,4	6,5	6,8
Hotell- og restaurantdrift	13,6	7,5	4,6	9,7	5,3	5,8	6,4	6,2	6,2	6,0
Transport og kommunikasjon	2,4	2,2	1,5	0,9	1,0	2,3	1,0	0,8	1,0	0,9
Eiendomsdrift, finansiell og forr.messig tj.yting og utleievirks.	2,8	5,0	3,7	3,1	3,0	3,6	2,7	2,4	3,0	3,3
Offentlig forvaltning	4,1	3,8	7,3	6,0	5,4	4,2	5,9	4,5	4,8	4,7
Undervisning	5,4	7,4	14,4	15,4	14,4	13,5	15,0	15,6	16,3	16,0
Helse- og sosialtjenester	36,4	38,3	35,0	35,6	39,5	35,3	33,1	33,7	33,8	34,6
Andre sosiale og personlige tjenester	4,5	3,7	2,5	1,8	2,1	2,1	1,8	1,8	2,0	2,0
Andre næringer/ukjent næring	2,9	2,2	3,1	2,2	2,4	2,7	2,8	2,9	3,5	3,1

Tabell v.11 *Sysselelingsandeler i Leikanger etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselelsatte*

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Jordbruk og skogbruk	4,5	4,2	4,0	3,4	3,3	5,1	4,5	4,3	3,8	3,6
Fiske	0,2	0,3	0,6	0,7	0,4	0,1	0,1	0,3	0,3	0,0
Prod. av nærings- og nytelsesmidler	1,0	1,0	1,7	1,1	1,1	0,8	0,8	0,7	0,7	0,6
Annen industri	4,3	4,4	3,9	3,7	4,1	5,2	3,9	3,7	3,3	3,3
Bygge- og anleggsvirksomhet	25,3	25,9	27,5	34,5	36,0	2,8	3,5	3,3	7,7	7,9
Varehandel, rep. av kjøretøy og app.	6,3	5,0	4,4	4,2	3,4	5,5	6,8	6,3	5,6	6,1
Hotell- og restaurantdrift	1,6	2,3	1,5	1,0	1,4	2,8	2,1	3,0	2,3	2,8
Transport og kommunikasjon	2,0	1,5	2,8	2,1	1,3	2,1	2,7	2,6	2,3	1,9
Eiendomsdrift, finansiell og forr.messig tj.yting og utleievirks.	9,7	9,5	8,7	7,4	6,5	6,4	5,9	6,7	6,1	7,6
Offentlig forvaltning	30,4	28,7	28,3	24,9	25,4	50,7	50,5	47,7	46,5	45,6
Undervisning	4,5	4,3	4,5	4,2	4,6	5,5	5,1	5,0	5,3	5,7
Helse- og sosialtjenester	8,2	10,9	10,5	11,3	11,4	11,8	12,8	14,8	14,3	13,3
Andre sosiale og personlige tjenester	1,3	1,3	1,1	1,0	0,9	1,2	1,3	1,6	1,7	1,6
Andre næringer/ukjent næring	0,6	0,6	0,6	0,5	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Tabell v.12 *Sysselelingsandeler i Sogndal etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselelsatte*

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Jordbruk og skogbruk	4,9	4,4	4,8	5,1	5,1	4,6	4,3	4,0	3,8	3,7
Fiske	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Prod. av nærings- og nytelsesmidler	11,4	9,5	8,7	8,9	8,1	7,4	7,7	7,7	7,4	7,3
Prod av metaller, metallvarer, mask. og utstyr	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Prod. av transportmidler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Annen industri	2,2	2,1	2,2	2,0	2,0	2,1	2,1	2,1	2,3	1,1
Bygge- og anleggsvirksomhet	8,7	8,5	8,4	8,4	8,0	8,3	8,9	7,9	8,5	8,4
Varehandel, rep. av kjøretøy og app.	14,0	15,9	15,5	13,0	13,7	13,3	13,1	14,2	14,5	14,5
Hotell- og restaurantdrift	6,1	5,5	5,7	5,5	5,9	5,0	4,7	4,9	4,0	4,9
Transport og kommunikasjon	5,2	9,2	9,2	9,1	8,7	8,4	8,4	8,2	8,2	7,7
Eiendomsdrift, finansiell og forr.messig tj.yting og utleievirks.	7,9	8,1	7,9	8,7	7,4	7,4	7,6	7,4	8,1	8,7
Offentlig forvaltning	4,7	4,7	2,9	4,3	3,6	3,5	3,3	4,0	3,9	4,4
Undervisning	14,2	13,5	17,0	15,3	16,0	15,7	15,2	15,4	14,6	14,4
Helse- og sosialtjenester	14,0	12,8	11,6	13,1	15,8	17,8	18,0	17,3	17,8	18,1
Andre sosiale og personlige tjenester	5,1	4,4	4,7	5,0	4,2	5,2	5,5	5,8	5,4	5,3
Andre næringer/ukjent næring	1,1	0,9	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1	1,2	1,2

Tabell v.13 *Sysselelingsandeler i Aurland etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselelsatte*

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Jordbruk og skogbruk	9,5	9,3	8,9	8,6	8,7	7,9	8,5	8,1	7,8	7,6
Fiske	0,4	0,3	0,3	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1
Prod. av nærings- og nytelsesmidler	0,3	0,2	0,2	0,3	1,1	1,8	1,1	1,2	1,2	1,2
Annen industri	4,2	4,6	5,0	2,8	3,1	2,9	2,1	2,4	2,3	3,4
Bygge- og anleggsvirksomhet	3,3	3,9	3,4	6,8	4,7	5,2	4,3	5,0	5,2	6,2
Varehandel, rep. av kjøretøy og app.	7,6	7,4	7,6	7,9	7,9	6,9	7,8	7,3	7,4	6,9
Hotell- og restaurantdrift	10,1	8,3	9,7	9,4	8,1	9,9	11,2	10,0	10,9	11,7
Transport og kommunikasjon	12,4	10,8	8,6	5,9	5,5	5,1	5,4	6,2	6,9	6,3
Eiendomsdrift, finansiell og forr.messig tj.yting og utleievirks.	3,6	3,2	4,4	4,1	4,2	4,2	5,3	5,9	6,2	6,2
Offentlig forvaltning	38,8	35,8	35,5	37,7	12,2	10,4	10,3	9,4	8,5	8,3
Undervisning	3,5	3,2	3,7	3,3	11,0	12,3	10,8	10,7	10,6	9,6
Helse- og sosialtjenester	2,4	1,6	1,6	2,3	21,1	22,1	20,3	21,0	21,0	21,1
Andre sosiale og personlige tjenester	2,7	2,4	2,3	2,5	2,9	2,5	3,1	3,6	3,1	3,4
Andre næringer/ukjent næring	1,3	9,0	8,9	8,2	9,3	8,7	9,4	9,0	8,6	8,0

Tabell v.14 *Sysselelingsandeler i Lærdal etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselelsatte*

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Jordbruk og skogbruk	8,9	9,5	9,1	8,0	7,9	7,8	7,2	7,2	6,5	8,5
Fiske	0,3	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,4	0,5	0,3	0,3
Prod. av nærings- og nytelsesmidler	1,9	2,0	2,0	1,8	1,7	1,8	1,7	1,4	1,5	0,7
Prod av metaller, metallvarer, mask. og utstyr	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Prod. av transportmidler	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
Annen industri	2,9	3,2	2,5	2,6	2,4	2,2	2,8	3,5	4,9	4,8
Bygge- og anleggsvirksomhet	12,2	7,9	7,2	6,7	8,3	7,7	6,9	7,5	9,6	9,4
Varehandel, rep. av kjøretøy og app.	7,9	7,8	9,1	8,0	7,9	9,2	10,2	8,1	7,5	7,3
Hotell- og restaurantdrift	5,3	3,9	2,8	5,1	5,0	3,1	3,0	3,8	3,4	2,8
Transport og kommunikasjon	3,8	4,6	13,5	3,7	5,5	4,0	3,8	4,4	2,9	3,0
Eiendomsdrift, finansiell og forr.messig tj.yting og utleievirks.	11,9	12,4	4,2	14,1	11,1	10,7	10,4	9,9	9,7	13,7
Offentlig forvaltning	4,9	4,3	4,6	5,5	5,7	5,1	5,8	4,3	4,4	3,9
Undervisning	6,0	6,5	6,3	5,8	5,4	6,7	6,4	6,7	5,3	4,9
Helse- og sosialtjenester	29,7	33,1	33,1	33,1	33,4	34,7	35,5	34,0	37,1	34,3
Andre sosiale og personlige tjenester	1,4	2,1	1,6	2,1	1,6	3,0	2,2	5,1	3,2	3,2
Andre næringer/ukjent næring	2,7	1,9	3,1	2,9	3,4	3,4	3,7	3,5	3,6	3,2

Tabell v.15 *Sysseleltingsandeler i Årdal etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysseleltsatte*

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Jordbruk og skogbruk	1,0	0,7	0,6	0,6	1,0	0,8	0,8	0,7	1,0	0,8
Prod. av nærings- og nytelsesmidler	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5
Prod av metaller, metallvarer, mask. og utstyr	33,4	28,7	27,8	27,6	28,5	27,5	25,2	31,9	32,9	31,4
Prod. av transportmidler	1,9	1,7	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Annen industri	9,5	7,5	17,8	15,7	17,5	16,8	17,6	7,4	7,8	9,0
Bygge- og anleggsvirksomhet	10,7	4,7	3,7	4,8	5,5	5,1	6,0	5,5	5,4	5,5
Varehandel, rep. av kjøretøy og app.	9,0	8,4	6,7	6,5	7,4	8,0	7,6	8,0	7,8	8,2
Hotell- og restaurantdrift	1,8	2,0	1,7	2,6	1,6	1,7	1,9	2,0	1,4	1,4
Transport og kommunikasjon	2,5	10,5	3,9	2,4	2,4	3,2	3,4	3,3	3,4	3,2
Eiendomsdrift, finansiell og forr.messig tj.yting og utleievirks.	3,4	6,3	6,2	7,1	9,1	8,5	7,0	6,6	7,7	8,4
Offentlig forvaltning	20,1	21,2	20,9	22,7	4,1	4,6	4,7	4,0	4,0	4,1
Undervisning	2,5	2,0	2,0	2,2	6,8	7,0	7,9	7,1	7,2	7,0
Helse- og sosialtjenester	1,8	1,6	3,3	4,0	11,7	12,2	13,7	18,6	15,7	14,9
Andre sosiale og personlige tjenester	1,5	1,4	1,4	1,7	2,2	2,1	1,9	2,7	3,5	3,8
Andre næringer/ukjent næring	0,7	2,8	1,7	1,6	1,8	1,9	1,8	1,8	1,7	1,7

Tabell v.16 *Sysselelingsandeler i Luster etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselelsatte*

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Jordbruk og skogbruk	16,1	17,1	15,5	14,5	14,9	15,0	15,8	16,1	16,5	16,1
Fiske	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
Prod. av nærings- og nytelsesmidler	0,2	0,2	0,7	0,2	0,2	0,7	0,2	0,2	0,2	0,2
Prod av metaller, metallvarer, mask. og utstyr	3,2	2,5	2,2	2,5	2,3	2,6	2,5	2,6	2,2	2,2
Prod. av transportmidler	0,4	0,4	0,1	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5
Annen industri	4,9	5,2	5,4	5,7	6,1	7,1	7,5	6,6	7,0	6,9
Bygge- og anleggsvirksomhet	6,3	6,1	7,5	6,6	7,7	7,6	7,5	6,9	6,7	7,2
Varehandel, rep. av kjøretøy og app.	8,3	8,9	9,8	9,4	7,9	8,6	9,6	10,0	10,0	9,7
Hotell- og restaurantdrift	1,6	2,6	2,4	3,7	3,4	3,4	2,6	1,7	2,0	2,2
Transport og kommunikasjon	4,2	3,5	3,4	3,5	3,4	3,2	3,5	2,0	2,0	1,8
Eiendomsdrift, finansiell og forr.messig tj.yting og utleievirks.	4,7	4,7	4,8	5,4	5,8	5,0	5,5	6,2	5,6	5,4
Offentlig forvaltning	5,5	4,9	5,0	7,2	5,9	7,4	6,9	5,9	5,5	5,1
Undervisning	10,2	9,3	11,1	8,5	8,2	9,5	9,3	11,0	9,9	9,5
Helse- og sosialtjenester	26,3	25,0	22,1	23,8	25,9	22,0	22,0	22,5	24,3	25,4
Andre sosiale og personlige tjenester	3,8	4,0	3,9	3,8	3,2	3,1	2,8	3,4	3,5	3,8
Andre næringer/ukjent næring	4,2	5,6	5,8	4,8	4,6	4,3	3,7	4,4	4,3	4,0

Tabell v.17 *Sysselsettingsandeler i Askvoll etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselsatte*

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Jordbruk og skogbruk	12,8	12,0	12,8	11,3	11,1	11,0	11,8	11,2	9,8	9,2
Fiske	8,7	6,8	8,0	7,4	8,0	6,6	6,6	6,1	5,6	5,9
Prod. av nærings- og nytelsesmidler	4,0	4,0	4,3	3,8	3,9	4,6	4,4	4,4	4,2	3,0
Prod av metaller, metallvarer, mask. og utstyr	8,6	15,2	10,7	10,1	8,2	6,5	4,4	6,6	5,8	5,5
Prod. av transportmidler	0,2	0,4	0,4	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,5	0,3
Annen industri	1,9	1,4	1,6	1,6	2,1	1,4	1,4	1,8	1,8	1,5
Bygge- og anleggsvirksomhet	5,5	5,3	6,5	6,1	5,2	5,8	6,2	5,7	5,6	5,8
Varehandel, rep. av kjøretøy og app.	13,5	9,9	10,0	10,2	8,6	8,9	9,5	9,5	9,8	9,8
Hotell- og restaurantdrift	1,2	1,2	0,7	0,8	2,0	1,9	1,4	1,5	1,2	1,0
Transport og kommunikasjon	5,6	6,4	5,5	4,0	4,8	4,6	5,5	3,9	3,5	4,3
Eiendomsdrift, finansiell og forr.messig tj.yting og utleievirks.	5,0	3,6	3,8	3,9	3,8	3,6	3,8	3,7	5,9	6,7
Offentlig forvaltning	5,7	5,0	5,7	4,4	4,7	4,9	5,1	5,6	4,4	4,4
Undervisning	9,6	10,1	12,5	12,1	10,4	11,3	11,6	11,8	10,7	11,2
Helse- og sosialtjenester	14,7	15,0	14,1	20,4	23,5	25,2	23,7	24,2	28,5	27,7
Andre sosiale og personlige tjenester	2,1	2,7	2,4	2,6	2,2	2,4	3,2	2,6	2,1	2,2
Andre næringer/ukjent næring	0,8	1,1	1,1	1,0	1,1	0,8	0,8	0,8	0,7	1,6

Tabell v.18 *Sysselelingsandeler i Fjaler etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselelsatte*

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Jordbruk og skogbruk	15,8	14,7	12,8	12,3	11,8	11,0	10,8	10,6	10,1	9,2
Fiske	1,3	2,9	3,1	3,2	2,6	3,0	2,5	4,0	2,8	1,8
Prod. av nærings- og nytelsesmidler	1,4	1,8	1,0	1,0	0,4	0,9	0,9	0,7	1,9	0,8
Prod av metaller, metallvarer, mask. og utstyr	7,8	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Annen industri	5,1	6,0	5,3	5,9	5,1	5,1	4,2	4,2	4,3	5,2
Bygge- og anleggsvirksomhet	6,0	6,4	6,8	7,1	6,5	7,4	7,4	7,8	8,1	8,7
Varehandel, rep. av kjøretøy og app.	7,3	7,7	7,9	7,8	8,2	8,4	8,1	8,1	7,6	8,4
Hotell- og restaurantdrift	1,5	1,4	0,7	0,7	0,7	0,7	0,3	0,1	0,1	0,1
Transport og kommunikasjon	3,9	5,0	3,8	3,9	4,6	3,8	3,7	3,6	1,2	2,8
Eiendomsdrift, finansiell og forr.messig tj.yting og utleievirks.	10,9	11,6	10,5	10,9	6,5	6,1	7,5	7,8	8,6	8,9
Offentlig forvaltning	6,4	6,2	8,7	4,9	4,9	5,6	5,5	5,0	5,0	4,5
Undervisning	5,2	9,4	16,0	15,0	19,3	19,0	19,7	18,9	17,8	17,7
Helse- og sosialtjenester	24,3	23,9	18,8	23,2	25,9	25,7	25,2	25,4	28,4	28,0
Andre sosiale og personlige tjenester	3,1	2,7	2,9	2,6	2,4	2,3	2,7	2,5	2,5	2,6
Andre næringer/ukjent næring	0,2	0,2	1,7	1,3	0,9	0,8	1,2	1,1	1,3	1,1

Tabell v.19 *Sysselsettingsandeler i Gaular etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselsatte*

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Jordbruk og skogbruk	24,9	24,3	24,3	23,4	20,5	20,0	20,2	20,9	20,0	18,4
Fiske	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
Prod. av nærings- og nytelsesmidler	2,9	2,4	3,0	2,5	2,7	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
Prod av metaller, metallvarer, mask. og utstyr	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2
Prod. av transportmidler	4,0	4,6	4,2	4,3	5,7	6,0	3,9	3,1	3,5	7,3
Annen industri	3,1	3,1	3,2	3,3	2,9	3,7	3,5	4,1	3,7	3,8
Bygge- og anleggsvirksomhet	5,7	7,5	8,2	9,1	6,5	6,0	6,2	5,8	5,7	4,9
Varehandel, rep. av kjøretøy og app.	9,2	9,3	8,9	8,3	6,5	7,2	7,4	6,9	6,9	6,5
Hotell- og restaurantdrift	1,5	1,4	1,5	1,4	0,8	0,9	0,9	1,4	1,1	1,0
Transport og kommunikasjon	19,7	19,0	18,5	17,0	15,4	17,8	17,5	19,0	20,9	21,3
Eiendomsdrift, finansiell og forr.messig tj.yting og utleievirks.	4,4	4,6	3,9	4,5	4,0	4,3	5,2	3,7	3,4	3,9
Offentlig forvaltning	2,9	3,5	3,6	3,1	3,7	2,3	2,4	2,4	2,7	2,7
Undervisning	0,3	0,3	0,5	0,7	8,3	9,4	8,8	8,5	8,4	8,1
Helse- og sosialtjenester	17,1	16,3	15,3	18,0	18,8	18,4	19,9	20,6	20,0	18,9
Andre sosiale og personlige tjenester	2,9	2,8	2,9	2,9	2,7	2,4	2,3	2,5	2,5	2,0
Andre næringer/ukjent næring	1,1	0,6	1,8	1,2	1,1	1,2	1,3	0,9	0,8	1,0

Tabell v.20 *Sysselelingsandeler i Jølster etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselelsatte*

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Jordbruk og skogbruk	27,7	29,1	22,1	21,1	18,9	19,3	18,1	21,2	18,4	19,4
Fiske	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3	0,3	0,3	0,3
Prod. av nærings- og nytelsesmidler	7,1	3,4	2,4	2,5	2,4	3,1	2,9	0,2	0,2	0,3
Prod av metaller, metallvarer, mask. og utstyr	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Prod. av transportmidler	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Annen industri	2,0	2,1	1,8	1,7	0,9	0,9	0,8	0,6	1,5	0,2
Bygge- og anleggsvirksomhet	10,8	11,3	10,1	10,7	9,8	12,7	12,5	14,0	13,8	15,0
Varehandel, rep. av kjøretøy og app.	10,5	10,1	10,8	11,4	11,8	12,8	10,6	12,8	11,0	10,9
Hotell- og restaurantdrift	6,5	7,3	4,0	3,6	3,3	3,5	4,0	3,2	2,7	2,4
Transport og kommunikasjon	3,0	2,9	2,5	2,1	2,5	1,6	2,0	1,8	1,6	1,8
Eiendomsdrift, finansiell og forr.messig tj.yting og utleievirks.	2,6	3,0	4,1	4,1	4,3	3,3	3,0	3,2	2,5	2,3
Offentlig forvaltning	4,8	5,1	4,8	4,3	4,7	3,8	6,5	3,6	3,6	3,4
Undervisning	3,5	3,6	10,2	10,6	10,8	11,3	10,9	12,2	10,2	10,6
Helse- og sosialtjenester	18,2	17,5	23,0	23,7	26,1	24,5	24,5	21,9	29,1	28,6
Andre sosiale og personlige tjenester	2,1	3,3	2,6	2,4	2,9	2,3	2,7	3,4	3,4	3,3
Andre næringer/ukjent næring	0,8	0,9	1,2	1,3	1,3	0,8	0,9	1,5	1,5	1,3

Tabell v.21 *Sysselsettingsandeler i Førde etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselsatte*

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Jordbruk og skogbruk	2,2	2,5	2,2	2,2	2,1	1,9	1,9	2,0	1,8	1,7
Fiske	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Prod. av nærings- og nytelsesmidler	4,4	4,8	5,6	5,1	4,0	3,2	2,8	2,6	3,2	3,1
Prod av metaller, metallvarer, mask. og utstyr	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,2	0,6
Prod. av transportmidler	2,8	2,7	2,3	2,2	2,1	0,9	0,0	0,6	0,5	0,9
Annen industri	5,0	4,0	3,2	3,3	3,2	3,5	2,9	2,8	2,6	2,7
Bygge- og anleggsvirksomhet	6,9	7,1	7,9	8,3	7,5	6,5	6,4	6,0	6,0	7,0
Varehandel, rep. av kjøretøy og app.	19,0	20,4	18,7	17,6	16,0	17,0	18,1	17,6	17,6	19,1
Hotell- og restaurantdrift	4,1	2,6	3,5	3,4	3,5	3,1	3,4	3,0	2,8	3,1
Transport og kommunikasjon	8,9	8,9	7,7	7,3	7,5	7,3	7,7	7,2	7,0	5,0
Eiendomsdrift, finansiell og forr.messig tj.yting og utleievirks.	9,3	9,8	8,9	10,1	10,9	11,1	9,3	9,8	9,8	9,8
Offentlig forvaltning	3,6	3,5	3,1	3,5	4,0	4,4	4,3	4,1	4,9	4,7
Undervisning	5,9	5,6	8,9	9,2	8,7	9,0	9,3	8,5	7,5	7,5
Helse- og sosialtjenester	21,3	21,6	22,7	22,9	25,4	26,8	27,9	30,1	30,3	29,4
Andre sosiale og personlige tjenester	4,5	4,8	3,8	3,8	3,8	4,0	4,4	4,2	4,3	4,2
Andre næringer/ukjent næring	1,7	1,6	1,1	0,9	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3	1,3

Tabell v.22 *Sysselelingsandeler i Naustal etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselesatte*

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Jordbruk og skogbruk	25,3	24,0	23,2	17,3	17,8	17,6	18,2	15,2	15,3	16,4
Fiske	0,8	0,8	0,8	0,6	0,4	0,4	0,3	0,3	0,1	0,2
Prod. av nærings- og nytelsesmidler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Prod av metaller, metallvarer, mask. og utstyr	2,6	4,4	4,7	2,9	3,1	3,3	2,6	1,2	1,5	1,6
Prod. av transportmidler	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Annen industri	0,5	0,6	0,9	0,7	0,9	0,9	0,8	0,8	0,7	0,7
Bygge- og anleggsvirksomhet	15,7	15,2	14,2	10,8	11,7	12,6	11,8	13,3	13,7	15,3
Varehandel, rep. av kjøretøy og app.	8,1	10,9	11,2	8,0	6,5	8,5	8,5	8,0	8,4	7,7
Hotell- og restaurantdrift	0,5	0,6	0,7	0,5	1,0	0,5	0,1	0,1	0,2	0,1
Transport og kommunikasjon	6,4	4,0	3,7	2,7	2,6	2,4	1,4	1,3	1,0	0,9
Eiendomsdrift, finansiell og forr.messig tj.yting og utleievirks.	4,5	4,6	4,8	3,5	3,6	3,7	4,2	3,1	4,0	4,9
Offentlig forvaltning	9,5	8,5	4,5	8,0	5,1	5,1	5,9	6,8	5,0	4,9
Undervisning	19,6	17,4	19,1	12,5	13,4	12,1	12,2	12,2	10,8	11,4
Helse- og sosialtjenester	4,6	6,9	9,1	30,3	32,4	31,2	32,3	35,1	36,4	33,0
Andre sosiale og personlige tjenester	1,6	1,6	2,9	1,9	1,2	1,2	1,5	2,1	2,3	2,6
Andre næringer/ukjent næring	0,4	0,4	0,4	0,1	0,3	0,3	0,2	0,5	0,5	0,3

Tabell v.23 *Sysselelingsandeler i Bremanger etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselelsatte*

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Jordbruk og skogbruk	11,4	11,7	14,0	13,1	9,4	8,6	8,8	8,4	8,3	8,0
Fiske	7,8	7,3	7,0	6,5	8,6	6,6	5,5	5,2	5,2	4,2
Prod. av nærings- og nytelsesmidler	12,1	11,2	11,6	13,9	13,2	11,7	10,4	8,2	6,2	6,3
Prod av metaller, metallvarer, mask. og utstyr	1,0	1,0	0,8	0,8	0,9	0,5	0,9	0,8	1,1	1,1
Prod. av transportmidler	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,3	0,2	0,2	0,2
Annen industri	21,0	19,6	19,3	19,1	17,5	19,3	19,0	19,0	17,7	20,3
Bygge- og anleggsvirksomhet	4,1	4,0	4,3	3,6	3,9	4,6	4,6	5,8	5,8	6,6
Varehandel, rep. av kjøretøy og app.	6,5	6,8	5,6	4,8	5,6	4,5	5,4	5,2	5,3	5,0
Hotell- og restaurantdrift	1,1	1,0	1,0	1,1	1,9	2,0	2,6	2,3	2,0	1,9
Transport og kommunikasjon	3,1	2,9	2,9	2,4	2,7	2,2	2,5	2,4	2,8	4,5
Eiendomsdrift, finansiell og forr.messig tj.yting og utleievirks.	2,9	4,5	4,4	5,2	4,7	4,2	3,8	3,5	4,1	2,3
Offentlig forvaltning	4,5	3,9	5,9	5,4	4,6	5,3	4,9	4,4	4,5	4,6
Undervisning	5,5	6,2	5,8	6,7	7,3	7,6	8,2	8,2	8,6	9,6
Helse- og sosialtjenester	14,7	15,4	13,6	13,8	15,7	18,4	18,4	21,3	22,1	19,2
Andre sosiale og personlige tjenester	3,0	3,0	2,3	2,5	2,7	2,7	2,9	3,3	3,5	3,4
Andre næringer/ukjent næring	1,1	1,3	1,4	1,1	1,1	1,5	1,8	1,8	2,7	2,8

Tabell v.24 *Sysselsettingsandeler i Vågsøy etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselsatte*

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Jordbruk og skogbruk	2,3	2,3	2,1	2,0	1,9	1,9	2,0	1,9	1,8	1,7
Fiske	5,4	4,5	4,6	3,9	4,7	4,8	4,5	3,9	3,8	2,8
Prod. av nærings- og nytelsesmidler	21,0	18,1	16,7	16,7	16,8	15,9	7,2	8,7	7,8	9,9
Prod av metaller, metallvarer, mask. og utstyr	0,5	0,1	0,1	0,2	0,6	0,2	0,7	0,6	0,6	0,7
Prod. av transportmidler	7,2	6,6	8,1	7,9	6,7	6,2	6,4	6,2	6,1	6,4
Annen industri	4,6	5,3	5,0	4,8	5,2	5,4	6,2	5,8	5,9	6,3
Bygge- og anleggsvirksomhet	5,5	7,0	6,5	5,6	5,7	5,8	5,7	5,7	6,2	6,6
Varehandel, rep. av kjøretøy og app.	12,3	13,1	14,0	13,9	13,7	14,1	24,7	22,7	20,1	14,9
Hotell- og restaurantdrift	2,6	3,4	3,6	3,6	4,0	3,0	2,2	1,8	1,4	1,2
Transport og kommunikasjon	5,6	5,7	5,4	4,9	4,6	4,5	4,2	4,6	5,0	7,0
Eiendomsdrift, finansiell og forr.messig tj.yting og utleievirks.	6,5	6,4	5,2	4,7	5,1	5,0	5,9	6,0	6,6	7,7
Offentlig forvaltning	4,1	3,9	4,5	5,0	2,9	3,0	3,0	3,7	4,0	4,2
Undervisning	6,8	7,6	7,6	8,2	9,0	9,5	9,6	8,3	8,8	8,4
Helse- og sosialtjenester	11,0	11,7	12,2	14,0	14,8	16,9	12,6	15,3	16,5	17,4
Andre sosiale og personlige tjenester	2,5	2,5	2,8	2,9	2,6	2,2	3,6	3,5	3,8	3,2
Andre næringer/ukjent næring	1,9	1,9	1,7	1,7	1,8	1,6	1,5	1,5	1,7	1,7

Tabell v.25 *Sysselsettingsandeler i Selje etter næringskategori. 1999–2008.*
Prosent av alle sysselsatte

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Jordbruk og skogbruk	6,7	6,8	6,9	7,0	6,9	7,6	7,5	6,9	6,9	5,7
Fiske	10,8	12,5	12,3	11,6	12,7	10,1	8,9	7,8	6,1	4,5
Prod. av nærings- og nytelsesmidler	1,4	6,3	9,5	10,1	10,1	6,1	8,1	7,5	6,4	7,7
Prod av metaller, metallvarer, mask. og utstyr	1,4	1,7	2,0	1,2	2,1	1,4	1,2	0,7	0,7	0,7
Prod. av transportmidler	4,9	4,7	5,0	4,6	5,6	5,9	7,0	6,9	7,5	7,1
Annen industri	18,4	15,9	15,3	14,4	10,5	7,9	7,3	6,9	7,2	7,4
Bygge- og anleggsvirksomhet	6,2	6,3	5,7	5,5	5,5	7,1	6,0	6,0	7,3	6,9
Varehandel, rep. av kjøretøy og app.	7,8	7,7	6,8	7,0	6,9	8,6	8,0	7,5	6,3	7,5
Hotell- og restaurantdrift	5,2	2,7	3,9	4,0	3,3	3,7	2,9	3,1	3,1	2,7
Transport og kommunikasjon	3,5	3,4	3,0	2,0	2,0	2,0	2,7	2,3	2,8	3,5
Eiendomsdrift, finansiell og forr.messig tj.yting og utleievirks.	2,2	2,6	1,8	2,0	1,7	2,1	2,5	2,5	3,0	2,5
Offentlig forvaltning	4,3	3,5	4,0	5,0	4,4	4,7	4,7	4,6	5,4	5,3
Undervisning	8,7	7,8	7,0	7,3	8,1	10,5	8,8	10,1	9,9	10,2
Helse- og sosialtjenester	15,2	14,7	13,8	15,1	17,2	19,3	21,5	23,6	23,7	22,9
Andre sosiale og personlige tjenester	2,3	2,2	2,2	2,3	2,6	2,7	2,4	2,8	3,1	4,8
Andre næringer/ukjent næring	1,1	1,0	1,0	0,9	0,3	0,4	0,4	0,7	0,6	0,6

Tabell v.26 *Sysselsettingsandeler i Eid etter næringskategori. 1999–2008.*
Prosent av alle sysselsatte

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Jordbruk og skogbruk	8,0	8,6	7,9	7,5	7,5	7,6	7,8	7,4	6,9	6,6
Fiske	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,3
Prod. av nærings- og nytelsesmidler	8,1	5,8	5,1	5,4	3,9	2,6	1,8	2,5	1,4	2,0
Prod av metaller, metallvarer, mask. og utstyr	1,1	1,4	1,2	2,2	1,1	1,4	2,1	2,1	2,0	1,3
Prod. av transportmidler	2,0	0,1	0,7	0,5	0,7	1,5	0,4	0,3	0,4	0,3
Annen industri	8,8	8,6	9,0	8,2	7,5	7,8	7,4	8,2	7,8	8,2
Bygge- og anleggsvirksomhet	6,9	8,2	8,7	9,0	9,4	7,6	7,5	8,0	9,7	10,0
Varehandel, rep. av kjøretøy og app.	12,1	12,7	11,8	12,3	12,6	12,5	13,5	14,1	14,7	13,3
Hotell- og restaurantdrift	3,3	3,7	4,2	4,3	4,0	3,2	3,9	3,5	3,6	4,2
Transport og kommunikasjon	5,0	4,8	4,0	4,0	3,5	4,0	3,4	3,5	2,8	4,3
Eiendomsdrift, finansiell og forr.messig tj.yting og utleievirks.	4,3	6,2	5,8	5,8	6,4	5,9	5,7	5,3	5,4	6,4
Offentlig forvaltning	6,4	5,5	5,0	4,7	5,4	5,8	5,4	5,0	4,4	4,4
Undervisning	8,2	8,1	9,0	8,7	8,3	9,2	9,5	9,2	8,9	8,7
Helse- og sosialtjenester	22,4	22,6	23,9	23,9	26,0	27,4	26,6	25,5	27,5	25,8
Andre sosiale og personlige tjenester	2,0	2,0	2,4	2,1	2,2	2,2	3,4	3,7	3,1	2,9
Andre næringer/ukjent næring	1,4	1,5	1,3	1,2	1,3	1,3	1,6	1,7	1,4	1,4

Tabell v.27 *Sysselelingsandeler i Hornindal etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselelsatte*

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Jordbruk og skogbruk	35,9	38,3	36,7	34,8	26,7	25,1	23,1	22,5	22,2	19,9
Prod. av nærings- og nytelsesmidler	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Prod av metaller, metallvarer, mask. og utstyr	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,4	0,3	0,3	0,3
Annen industri	20,2	17,2	17,4	17,1	19,7	21,3	23,2	22,3	22,5	23,8
Bygge- og anleggsvirksomhet	4,1	3,9	5,6	4,1	5,2	6,2	6,2	6,4	6,9	6,8
Varehandel, rep. av kjøretøy og app.	4,9	5,4	4,8	5,4	6,1	5,4	5,0	5,7	5,2	5,0
Hotell- og restaurantdrift	2,4	2,5	4,0	4,7	4,4	3,3	2,4	2,3	2,0	2,0
Transport og kommunikasjon	2,4	1,5	1,4	1,5	2,1	2,0	1,7	1,7	1,6	1,5
Eiendomsdrift, finansiell og forr.messig tj.yting og utleievirks.	2,8	2,3	2,7	2,8	3,8	2,8	2,9	1,9	1,9	1,9
Offentlig forvaltning	11,1	13,9	14,0	14,6	15,6	10,2	8,4	6,6	5,3	7,1
Undervisning	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	6,2	6,4	7,0	7,3	6,2
Helse- og sosialtjenester	12,2	12,6	11,2	12,7	13,4	13,3	16,4	18,9	20,4	20,8
Andre sosiale og personlige tjenester	2,5	2,1	2,0	2,0	2,4	2,7	2,4	3,1	3,0	3,2
Andre næringer/ukjent næring	1,1	0,3	0,0	0,0	0,1	1,4	1,4	1,3	1,5	1,5

Tabell v.28 *Sysselelingsandeler i Gloppen etter næringskategori. 1999–2008. Prosent av alle sysselelsatte*

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Jordbruk og skogbruk	15,8	15,0	15,2	15,1	15,1	13,4	13,7	12,1	12,1	11,2
Fiske	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,6	0,5
Prod. av nærings- og nytelsesmidler	4,0	3,8	3,6	3,9	4,3	7,5	8,7	7,2	7,5	6,7
Prod av metaller, metallvarer, mask. og utstyr	2,3	1,8	1,9	1,9	1,6	1,4	1,2	1,1	1,1	1,2
Prod. av transportmidler	0,0	0,0	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0	1,7	1,9	2,1
Annen industri	4,3	4,2	3,8	3,2	3,3	3,0	3,1	1,2	1,3	1,4
Bygge- og anleggsvirksomhet	4,7	5,3	5,4	6,3	6,2	5,9	5,7	5,1	5,8	6,2
Varehandel, rep. av kjøretøy og app.	16,1	14,6	14,4	13,3	13,8	12,4	14,0	12,3	13,3	13,0
Hotell- og restaurantdrift	3,4	2,4	2,2	2,1	1,9	2,6	2,5	2,0	2,2	1,9
Transport og kommunikasjon	3,4	3,1	3,2	3,1	3,6	3,4	3,2	3,1	3,4	4,4
Eiendomsdrift, finansiell og forr.messig tj.yting og utleievirks.	4,3	4,0	5,0	5,5	5,4	6,1	5,5	6,7	6,0	6,5
Offentlig forvaltning	21,4	25,8	25,4	25,2	24,3	3,2	3,1	2,9	2,6	2,2
Undervisning	6,7	5,8	5,8	5,8	6,0	12,4	12,9	11,7	11,7	11,8
Helse- og sosialtjenester	5,5	5,9	5,4	5,4	5,9	19,7	18,3	25,7	22,3	22,5
Andre sosiale og personlige tjenester	3,3	3,2	3,5	3,8	3,9	3,2	3,0	2,7	3,6	3,1
Andre næringer/ukjent næring	4,7	4,5	4,5	4,8	4,1	5,1	4,7	4,1	4,6	5,0

Tabell v.29 *Sysselsettingsandeler i Stryn etter næringskategori. 1999–2008.*
Prosent av alle sysselsatte

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Jordbruk og skogbruk	15,3	15,1	13,9	13,6	14,4	13,6	14,1	13,3	12,8	12,6
Fiske	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Prod. av nærings- og nytelsesmidler	6,6	7,9	8,4	8,5	8,4	8,2	7,9	7,8	7,6	7,3
Prod av metaller, metallvarer, mask. og utstyr	0,2	0,2	0,5	0,5	0,5	0,6	0,5	0,5	0,6	0,8
Prod. av transportmidler	5,5	5,3	5,0	4,8	4,9	5,6	5,7	5,7	4,8	5,5
Annen industri	11,8	10,9	11,1	10,3	10,1	9,7	10,0	10,2	10,6	10,9
Bygge- og anleggsvirksomhet	7,0	6,7	6,5	6,5	6,4	6,7	6,1	5,3	5,2	5,3
Varehandel, rep. av kjøretøy og app.	11,7	11,6	13,3	12,7	11,8	13,2	13,2	13,0	11,7	12,1
Hotell- og restaurantdrift	9,3	8,5	8,6	8,9	6,8	6,5	6,6	6,9	6,9	7,3
Transport og kommunikasjon	6,6	6,5	6,2	5,9	6,5	6,7	6,6	7,2	7,7	5,9
Eiendomsdrift, finansiell og forr.messig tj.yting og utleievirks.	4,1	3,8	3,8	4,2	4,9	4,7	4,3	4,5	4,4	4,8
Offentlig forvaltning	3,4	3,5	3,1	2,8	2,6	2,6	2,7	2,5	2,3	2,2
Undervisning	6,0	6,7	6,4	6,3	6,4	7,5	7,1	7,1	7,0	6,9
Helse- og sosialtjenester	8,9	9,5	9,1	10,8	11,8	11,2	11,7	11,6	13,6	13,8
Andre sosiale og personlige tjenester	2,6	3,0	3,3	3,5	3,8	2,3	2,6	3,4	3,9	3,8
Andre næringer/ukjent næring	1,0	0,9	0,8	0,7	0,7	0,8	0,8	0,9	1,0	1,0

Tabell v.30 *Sysselsettingsandeler innen turisme i Sogn og Fjordane etter kommune. 1998–2008. Prosent av alle sysselsatte i kommunen*

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1401 Flora	4,25	4,44	3,73	4,05	3,44	2,88	3,42	3,25	3,06	3,22	2,57
1411 Gulen	1,19	1,15	1,61	1,10	1,13	1,01	0,55	1,15	0,79	0,80	1,02
1412 Solund	1,48	1,88	2,54	1,43	1,45	2,84	3,59	3,80	3,80	2,47	2,34
1413 Hyllestad	1,23	1,24	1,16	1,67	1,99	1,77	1,14	2,38	1,10	0,98	1,09
1416 Høyanger	1,89	2,06	2,32	1,97	2,24	2,45	1,91	2,95	3,21	2,46	2,81
1417 Vik	2,09	2,64	1,89	1,97	1,83	1,44	0,64	1,00	0,89	0,53	0,55
1418 Balestrand	10,42	13,83	7,73	4,91	9,92	5,54	6,22	6,83	6,62	6,57	6,25
1419 Leikanger	4,01	1,48	2,26	1,40	0,80	1,23	2,63	1,88	2,72	2,10	2,61
1420 Sogndal	4,44	6,15	5,50	5,66	5,34	5,56	5,04	4,75	4,93	4,06	4,90
1421 Aurland	10,50	10,16	8,37	9,85	10,54	8,33	10,40	12,15	10,64	11,58	14,25
1422 Lærdal	4,24	5,39	3,98	2,94	5,36	5,10	3,07	2,95	3,79	3,40	2,75
1424 Årdal	2,37	1,87	2,07	1,81	2,68	1,71	1,83	1,96	2,17	1,52	1,50
1426 Luster	2,53	1,77	2,81	2,52	3,77	3,46	3,15	2,75	1,79	2,27	2,42
1428 Askvoll	1,84	1,20	1,14	0,61	0,75	1,91	1,86	1,34	1,54	1,32	1,07
1429 Fjaler	1,59	2,29	2,16	0,85	0,80	0,80	0,77	0,45	0,59	0,48	0,39
1430 Gaular	1,62	1,70	1,43	1,48	1,43	0,82	0,87	0,86	1,45	1,11	1,96
1431 Jølster	6,92	6,79	7,61	4,29	3,71	3,40	3,69	4,19	3,30	2,89	2,62
1432 Førde	3,69	4,03	2,57	3,48	3,55	3,56	3,30	3,61	3,30	3,16	3,22
1433 Naustal	0,45	0,46	0,58	0,72	0,52	1,03	0,51	0,09	0,08	0,15	0,08
1438 Bremanger	1,45	1,07	0,96	1,00	1,06	1,90	1,97	2,69	2,29	2,05	1,86
1439 Vågsøy	1,95	2,65	3,40	3,55	3,50	4,02	3,01	2,28	1,99	1,57	1,39
1441 Selje	4,58	5,18	2,80	3,91	3,99	3,31	3,61	2,90	3,17	3,16	2,82
1443 Eid	3,33	3,26	3,71	4,20	4,26	3,99	3,19	3,87	3,52	3,61	4,17
1444 Hornindal	2,58	2,53	2,62	4,05	4,82	4,73	3,63	2,50	2,46	2,09	2,07
1445 Gloppen	4,29	3,73	2,73	2,49	2,17	1,97	2,71	2,58	2,11	2,14	1,96
1449 Stryn	10,89	9,38	8,57	8,69	9,00	6,92	6,56	6,70	7,10	7,07	7,51

Tabell v.31 *Sysselsettingsandeler innen fiskeforedling i Sogn og Fjordane etter kommune. 1998–2008. Prosent av alle sysselsatte i kommunen*

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1401 Flora	5,33	3,13	2,56	2,50	2,54	2,66	2,79	2,61	2,10	1,90	1,83
1411 Gulen	1,87	6,42	6,74	7,17	7,85	7,34	7,93	8,22	7,87	6,19	6,37
1412 Solund	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,14	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1420 Sogndal	0,00	0,00	0,00	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
1424 Årdal	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,44	0,46	0,50
1428 Askvoll	3,37	4,05	3,91	4,22	3,74	3,89	4,52	4,31	4,15	4,00	2,86
1429 Fjaler	0,00	0,81	1,30	0,71	0,71	0,18	0,24	0,24	0,20	1,35	0,20
1431 Jølster	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,09	0,08	0,15
1432 Førde	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1438 Bremanger	13,57	12,02	11,05	11,47	13,78	13,08	11,61	10,40	8,19	6,12	6,23
1439 Vågsøy	23,10	21,00	18,01	16,57	16,72	16,73	15,84	7,10	8,62	7,55	9,72
1441 Selje	1,54	1,42	6,20	9,35	10,00	9,95	5,85	7,77	7,20	6,06	7,49
1443 Eid	0,03	0,03	0,06	0,05	0,02	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
1444 Hornindal	0,10	0,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1445 Gloppen	0,03	0,03	0,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1449 Stryn	0,06	0,05	0,05	0,05	0,05	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tabell v.32 *Sysselsettingsandeler innen verftsindustrien i Sogn og Fjordane etter kommune. 1998–2008. Prosent av alle sysselsatte i kommunen*

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1401 Flora	14,18	12,35	10,46	10,92	10,94	10,88	5,54	3,38	5,10	5,93	6,34
1411 Gulen	0,33	0,32	0,28	0,26	0,25	0,24	0,39	0,38	0,32	0,23	0,23
1412 Solund	5,40	4,74	4,36	4,54	4,60	5,13	8,56	6,13	7,92	6,37	8,71
1413 Hyllestad	24,12	26,08	25,60	20,00	22,02	28,54	25,10	9,42	22,33	24,51	30,18
1416 Høyanger	0,00	0,00	0,00	0,00	0,03	4,89	0,03	0,37	4,37	0,00	0,00
1420 Sogndal	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02	0,02	0,02	0,02
1422 Lærdal	0,11	0,11	0,12	0,13	0,06	0,06	0,07	0,07	0,08	0,08	0,00
1426 Luster	0,44	0,42	0,39	0,11	0,43	0,43	0,43	0,43	0,45	0,38	0,48
1428 Askvoll	0,27	0,25	0,35	0,39	0,46	0,48	0,59	0,63	0,57	0,48	0,25
1430 Gaular	2,08	4,01	4,63	4,24	4,30	5,68	6,04	3,93	3,09	3,48	7,31
1431 Jølster	0,00	0,00	0,08	0,00	0,00	0,00	0,08	0,08	0,00	0,00	0,00
1432 Førde	3,10	2,83	2,71	2,28	2,25	2,12	0,91	0,03	0,62	0,54	0,91
1433 Naustal	0,12	0,12	0,12	0,00	0,00	0,00	0,11	0,11	0,00	0,00	0,00
1438 Bremanger	0,15	0,22	0,26	0,26	0,26	0,28	0,39	0,35	0,21	0,16	0,16
1439 Vågsøy	6,15	7,23	6,55	8,12	7,92	6,73	6,17	6,40	6,18	6,11	6,39
1441 Selje	4,38	4,92	4,71	4,97	4,54	5,49	5,83	6,91	6,87	7,47	7,13
1443 Eid	4,18	2,01	0,14	0,71	0,51	0,68	1,48	0,44	0,34	0,36	0,34
1445 Gloppen	0,00	0,00	0,03	0,32	0,08	0,03	0,03	0,03	1,74	1,87	2,13

Vedlegg 2

Befolkningsindikatorer med kommentarer for hver kommune

1401 Flora

Kommentarer til utviklingen de to siste fireårsperiodene

1. Folketallsutvikling: Litt vekst, ingen endring fra første til annen periode. Er nummer 3 av de fem kommunene i fylket med vekst på 2000-tallet.

2. Fødselstall: 4 % færre fødte i 2005-08 enn i 2001-04. I fylket: 6 % færre.

3. Flytting:

- **Ungdom:** Årlig tap på 3 prosent i 20-årene, ingen endring over perioden

- **Småbarnsfamilier:** En liten og økende nettoinnflytting

- **Skolebarnsfamilier:** En liten men avtakende nettoinnflytting

4. Aldring, indekser i 2000, 2004 og 2008 (landsinnslag = 100): Ung, men over tid litt mer aldrende befolkning

- 66-75 år 85, 90, 93 – lave, men økende innslag

- 76-85 år 86, 85, 89 – lavt innslag, litt økende

- 86 år + 86, 90, 99 – lave innslag, på vei opp mot landsnivået

Illustrasjon av langsiktig flyttestruktur:

Fem årskull født på 1960-tallet fulgt fra de var 15 til 40 år

I forhold til 100 gutter og jenter på 15-årstrinnet:

	Menn	Kvinner
Alle 15-åringene	100	100
- bofaste	51	36
- tilbakeflyttere	16	19
- fraflyttede	33	45
Med samme skala:		
- tilflyttere	48	54
- videreflyttere	78	69
- langsiktig tap/gevinst	+15	+ 9

Merk:

Summen av bofaste, tilbakeflyttere og fraflyttede = ungdomsgruppen på 100.

Tap/gevinst er tilflyttere – fraflyttede i prosent.

Var ikke nødvendig å beholde flere videreflyttere for å oppnå vekst..

Se hvordan utdanningsinnslaget påvirkes av flytting over 25 år:

Indekser for rekruttering av barn vokst opp i kommunen og for befolkningen etter flytting gjennom fasen 15-40 år.

Landsinnslaget for hver gruppe på hvert trinn = 100.

<i>Kraftig uttapping på høyeste trinn, sterkest for kvinner - industrijennetegn</i>	Høyeste utdanning		Nest høyeste utd	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Rekruttering av ungdom (15 år)	86	91	107	115
Situasjonen etter flytting (40 år)	33	29	108	112

1411 Gulen

Kommentarer til utviklingen de to siste fireårsperiodene

1. Folketallsutvikling: Kraftig tilbakegang i annen periode, klart negativt omslag. En av 11 kommuner i fylket med sterkere nedgang på 2000-tallet enn i periferikommuner flest.

2. Fødselstall: Hele 35 % færre fødte i 2005-08 enn i 2001-04. I fylket: 6 % færre.

3. Flytting:

- **Ungdom:** Årlig tap på 7-8 prosent i 20-årene, ingen økt fraflytting her
- **Småbarnsfamilier:** Fra en klar netto innflytting til en liten utflytting
- **Skolebarnsfamilier:** Fra en liten netto innflytting til en markert utflytting

4. Aldring, indekser i 2000, 2004 og 2008 (landsinnslag = 100): Høye bølger, som veksler litt

- **66-75 år** 108, 115, 131 – sterk økning i innslaget av unge pensjonister
- **76-85 år** 138, 131, 123 – høyt men avtakende innslag av de litt eldre
- **86 år +** 219, 178, 179 – svært mange av de aller eldste fortsatt

Illustrasjon av langsiktig flyttestruktur:

Fem årskull født på 1960-tallet fulgt fra de var 15 til 40 år

I forhold til 100 gutter og jenter på 15-årstrinnet:

	Menn	Kvinner
Alle 15-åringene	100	100
- bofaste	31	10
- tilbakeflyttere	14	15
- fraflyttede	55	75
Med samme skala:		
- tilflyttere	20	28
- videreflyttere	36	51
- langsiktig tap/gevinst	-35	-47

Merk:

Summen av bofaste, tilbakeflyttere og fraflyttede = ungdomsgruppen på 100.

Tap/gevinst er tilflyttere – fraflyttede i prosent.

Videreflytterne var innen rekkevidde, men det var bare så vidt.

Se hvordan utdanningsinnslaget påvirkes av flytting over 25 år: Indekser for rekruttering av barn vokst opp i kommunen og for befolkningen etter flytting gjennom fasen 15-40 år. Landsinnslaget for hver gruppe på hvert trinn = 100.

<i>Jenter tar mye utdanning og flytter mer enn gutter; høyt Bergensdrag på jentene</i>	Høyeste utdanning		Nest høyeste utd	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Rekruttering av ungdom (15 år)	48	179	93	97
Situasjonen etter flytting (40 år)	15	62	66	45

1412 Solund

Kommentarer til utviklingen de to siste fireårsperiodene

1. Folketallsutvikling: Klar forbedring i annen periode, tilbakegangen stoppet opp. Er likevel en av de 11 kommunene i fylket med sterkere nedgang etter 2000 enn periferikommuner flest.

2. Fødselstall: 10 % flere fødte i 2005-08 enn i 2001-04. Fylkets nest høyeste i prosent.

3. Flytting:

- **Ungdom:** Årlig tap økt fra 3 til 7 prosent, den gode utviklingen til tross
- **Småbarnsfamilier:** Høy og økende nettoinnflytting – mye av gevinsten ligger her
- **Skolebarnsfamilier:** Fra netto utflytting til en viss innflytting – noe ligger også her

4. Aldring, indekser i 2000, 2004 og 2008 (landsinnslag = 100): Nye eldrebølger på vei

- **66-75 år** 128, 142, 142 – innslaget av unge pensjonister noen hakk opp
- **76-85 år** 143, 134, 157 – enda høyere innslag av eldre pensjonister
- **86 år +** 289, 237, 140 – en stor eldre generasjon har dødd ut: utjevning

Illustrasjon av langsiktig flyttestruktur:

Fem årskull født på 1960-tallet fulgt fra de var 15 til 40 år

I forhold til 100 gutter og jenter på 15-årstrinnet:

	Menn	Kvinner
Alle 15-åringene	100	100
- bofaste	17	29
- tilbakeflyttere	8	18
- fraflyttede	75	53
Med samme skala:		
- tilflyttere	17	34
- videreflyttere	70	74
- langsiktig tap/gevinst	-58	-19

Merk:

Summen av bofaste, tilbakeflyttere og fraflyttede = ungdomsgruppen på 100.

Tap/gevinst er tilflyttere – fraflyttede i prosent., mer enn halvering for menn

Videreflytterne var innen rekkevidde, men for menn skulle det holde hardt

Se hvordan utdanningsinnslaget påvirkes av flytting over 25 år: Indekser for rekruttering av barn vokst opp i kommunen og for befolkningen etter flytting gjennom fasen 15-40 år. Landsinnslaget for hver gruppe på hvert trinn = 100.

<i>Jenter tar lite utdanning, guttene tappes mest. Typiske familiekommuner</i>	Høyeste utdanning		Nest høyeste utd	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Rekruttering av ungdom (15 år)	59	45	93	49
Situasjonen etter flytting (40 år)	0	0	75	103

1413 Hyllestad

Kommentarer til utviklingen de to siste fireårsperiodene

1. Folketallsutvikling: Klart sterkere nedgang i annen periode enn i første. Er en av 11 kommuner i fylket med sterkere nedgang etter 2000 enn periferikommuner flest.

2. Fødselstall: 32 % færre fødte i 2005-08 enn i 2001-04. I fylket: 6 % færre.

3. Flytting:

- **Ungdom:** Årlig tap på 6 prosent i 20-årene, ingen endring i utviklingen
- **Småbarnsfamilier:** Omtrent balanse, netto innflytting i 2007 (utlendinger?)
- **Skolebarnsfamilier:** Sterk økning i tenåringsraflyttingen, ikke spesielt familier

4. Aldring, indekser i 2000, 2004 og 2008 (landsinnslag = 100): De eldre bølge går ned, men ny kraftig bølge på vei opp for de yngste

- **66-75 år** 102, 122, 150 – innslaget av unge pensjonister kraftig opp
- **76-85 år** 131, 117, 118 – lavere og nedjustert innslag av de litt eldre
- **86 år +** 244, 175, 166 – en svært stor eldregenerasjon har delvis dødd ut

Illustrasjon av langsiktig flyttestruktur:

Fem årskull født på 1960-tallet fulgt fra de var 15 til 40 år

I forhold til 100 gutter og jenter på 15-årstrinnet:

	Menn	Kvinner
Alle 15-åringene	100	100
- bofaste	30	4
- tilbakeflyttere	14	9
- fraflyttede	56	87
Med samme skala:		
- tilflyttere	25	26
- videreflyttere	51	62
- langsiktig tap/gevinst	-31	-61

Summen av bofaste, tilbakeflyttere og fraflyttede = ungdomsgruppen på 100.

Tap/gevinst er tilflyttere – fraflyttede i prosent.

Videreflytterne var innen rekkevidde, for kvinnene måtte alle beholdes...

Se hvordan utdanningsinnslaget påvirkes av flytting over 25 år:

Indekser for rekruttering av barn vokst opp i kommunen og for befolkningen etter flytting gjennom fasen 15-40 år.

Landsinnslaget for hver gruppe på hvert trinn = 100.

<i>Kultur for utdanning, høy fraflytting av jenter, innflytterkvinner i flertall</i>	Høyeste utdanning		Nest høyeste utd	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Rekruttering av ungdom (15 år)	85	88	135	126
Situasjonen etter flytting (40 år)	18	114	102	51

1416 Høyanger

Kommentarer til utviklingen de to siste fireårsperiodene

1. Folketallsutvikling: Kun litt sterk nedgang i annen periode enn i første. Er en av 11 kommuner i fylket med sterkere nedgang etter 2000 enn periferikommuner flest.

2. Fødselstall: 22 % færre fødte i 2005-08 enn i 2001-04. Fylket totalt: nedgang på 6 %.

3. Flytting:

- **Ungdom:** Årlig tap på 6-7 prosent i 20-årene, ingen endring i utviklingen her
- **Småbarnsfamilier:** En liten men økende nettoutflytting
- **Skolebarnsfamilier:** Litt mindre nettoutflytting her, men økt tenåringsfrayflytting

4. Aldring, indekser i 2000, 2004 og 2008 (landsinnslag = 100): Eldrebølge på vei ned

- **66-75 år** 105, 105, 109 – unge pensjonister litt over landsnivå
- **76-85 år** 140, 133, 137 – høyere innslag av eldre, ingen endring
- **86 år +** 186, 183, 165 – en stor eldre generasjon, fortsatt flest av disse

Illustrasjon av langsiktig flyttestruktur:

Fem årskull født på 1960-tallet fulgt fra de var 15 til 40 år

I forhold til 100 gutter og jenter på 15-årstrinnet:

	Menn	Kvinner
Alle 15-åringene	100	100
- bofaste	52	30
- tilbakeflyttere	6	10
- fraflyttede	42	60
Med samme skala:		
- tilflyttere	41	52
- videreflyttere	87	99
- langsiktig tap/gevinst	- 1	- 8

Summen av bofaste, tilbakeflyttere og fraflyttede = ungdomsgruppen på 100.

Tap/gevinst er tilflyttere – fraflyttede i prosent.

Videreflytterne var innen rekkevidde. En av de 87 hadde gitt balanse for menn

Se hvordan utdanningsinnslaget påvirkes av flytting over 25 år:

Indekser for rekruttering av barn vokst opp i kommunen og for befolkningen etter flytting gjennom fasen 15-40 år.

Landsinnslaget for hver gruppe på hvert trinn = 100.

<i>Gutter tar lite utdanning og tappes ut, men industrien bruker ikke høyt utdannede</i>	Høyeste utdanning		Nest høyeste utd	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Rekruttering av ungdom (15 år)	67	101	96	109
Situasjonen etter flytting (40 år)	6	36	79	79

1417 Vik

Kommentarer til utviklingen de to siste fireårsperiodene

1. Folketallsutvikling: Kraftigere nedgang i annen enn i første periode. Er en av 11 kommuner i fylket med sterkere nedgang etter 2000 enn periferikommuner flest.

2. Fødselstall: 7 % flere fødte i 2005-08 enn i 2001-04. Langsiktig stabilitet!

3. Flytting:

- **Ungdom:** Årlig tap økt fra 5 til 7 prosent på 20-årstrinnene
- **Småbarnsfamilier:** En sterk økning i nettoinnflyttingen av småbarn
- **Skolebarnsfamilier:** Omslag fra netto inn til netto utflytting, ditto for tenåringer

4. Aldring, indekser i 2000, 2004 og 2008 (landsinnslag = 100): Svært gammel befolkning

- **66-75 år** 146, 140, 133 – høyt men litt avtakende innslag av unge pensjonister
- **76-85 år** 156, 166, 175 – høyere og økende innslag av de litt eldre
- **86 år +** 219, 214, 218 – en svært stor generasjon av de aller eldste

Illustrasjon av langsiktig flyttestruktur:

Fem årskull født på 1960-tallet fulgt fra de var 15 til 40 år

I forhold til 100 gutter og jenter på 15-årstrinnet:

	Menn	Kvinner
Alle 15-åringene	100	100
- bofaste	40	24
- tilbakeflyttere	16	14
- fraflyttede	44	62
Med samme skala:		
- tilflyttere	21	37
- videreflyttere	32	29
- langsiktig tap/gevinst	-23	-25

Summen av bofaste, tilbakeflyttere og fraflyttede = ungdomsgruppen på 100.

Tap/gevinst er tilflyttere – fraflyttede i prosent.

Videreflytterne var innen rekkevidde, men nesten alle kvinnene måtte beholdes

Se hvordan utdanningsinnslaget påvirkes av flytting over 25 år:

Indekser for rekruttering av barn vokst opp i kommunen og for befolkningen etter flytting gjennom fasen 15-40 år.

Landsinnslaget for hver gruppe på hvert trinn = 100.

<i>Kultur for skolegang/ utdanning, kvinnene tappes lite, nær landsinnslaget</i>	Høyeste utdanning		Nest høyeste utd	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Rekruttering av ungdom (15 år)	76	141	137	102
Situasjonen etter flytting (40 år)	29	94	97	97

1418 Balestrand

Kommentarer til utviklingen de to siste fireårsperiodene

1. Folketallsutvikling: Kommunen med størst nedgang i fylket på 2000-tallet (12%), altså den verste av de 11. Lyspunktet er at nedgangen ikke har forsterket seg over perioden.

2. Fødselstall: 25 % færre fødte i 2005-08 enn i 2001-04. Fylkets nedgang: 6 %.

3. Flytting:

- **Ungdom:** Årlig tap redusert fra 9 til 7 prosent på 20-årstrinnene over perioden. Høyt.
- **Småbarnsfamilier:** Høy fraflyttingen også av småbarn, 2-3 prosent årlig.
- **Skolebarnsfamilier:** En liten økning i fraflyttingen her, det samme for tenåringene

4. Aldring, indekser i 2000, 2004 og 2008 (landsinnslag = 100): Bratt høy bølge, flater ut

- **66-75 år** 97, 100, 96 – innslaget av unge pensjonister som på landsnivå
- **76-85 år** 126, 127, 137 – høyere og litt økende innslag av de litt eldre
- **86 år +** 232, 166, 146 – en stor generasjon av de aller eldste i ferd med å dø ut

Illustrasjon av langsiktig flyttestruktur:

Fem årskull født på 1960-tallet fulgt fra de var 15 til 40 år

I forhold til 100 gutter og jenter på 15-årstrinnet:

	Menn	Kvinner
Alle 15-åringene	100	100
- bofaste	27	10
- tilbakeflyttere	7	8
- fraflyttede	66	82
Med samme skala:		
- tilflyttere	52	48
- videreflyttere	245	200
- langsiktig tap/gevinst	-14	-34

Summen av bofaste, tilbakeflyttere og fraflyttede = ungdomsgruppen på 100.

Tap/gevinst er tilflyttere – fraflyttede i prosent.

Dobbelte så mange videreflyttere innom som det vokste opp barn i kommunen.

Se hvordan utdanningsinnslaget påvirkes av flytting over 25 år: Indekser for rekruttering av barn vokst opp i kommunen og for befolkningen etter flytting gjennom fasen 15-40 år. Landsinnslaget for hver gruppe på hvert trinn = 100.

<i>Høy rekruttering på nest høyeste trinn. På begge trinn full utskifting av flytting.</i>	Høyeste utdanning		Nest høyeste utd	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Rekruttering av ungdom (15 år)	42	87	139	136
Situasjonen etter flytting (40 år)	64	59	89	95

1419 Leikanger

Kommentarer til utviklingen de to siste fireårsperiodene

- 1. Folketallsutvikling:** En liten oppgang i første periode er snudd til litt nedgang i annen periode. Er en av 8 kommuner med mindre nedgang på 2000-tallet enn periferi generelt.
- 2. Fødselstall:** 14 % færre fødte i 2005-08 enn i 2001-04. Dog langsiktig stabilt.
- 3. Flytting:**
  - **Ungdom:** Årlig tap økt fra 5 til 7 prosent på 20-årstrinnene over perioden.
  - **Småbarnsfamilier:** Høy nettoinnflytting av småbarn, blitt litt redusert
  - **Skolebarnsfamilier:** En liten netto fraflytting, markert økt tenåringsflytting
- 4. Aldring, indekser i 2000, 2004 og 2008 (landsinnslag = 100):**
  - **66-75 år** 96, 98, 103 – innslaget av unge pensjonister opp, passerer landsnivået
  - **76-85 år** 106, 109, 115 – litt høyere innslag av eldre pensjonister, og det stiger litt
  - **86 år +** 150, 134, 146 – generasjonen med de aller eldste holder høyest innslag

Illustrasjon av langsiktig flyttestruktur:

Fem årskull født på 1960-tallet fulgt fra de var 15 til 40 år

I forhold til 100 gutter og jenter på 15-årstrinnet:

	Menn	Kvinner
Alle 15-åringene	100	100
- bofaste	25	13
- tilbakeflyttere	9	13
- fraflyttede	66	74
Med samme skala:		
- tilflyttere	48	43
- videreflyttere	91	81
- langsiktig tap/gevinst	-18	-31

Summen av bofaste, tilbakeflyttere og fraflyttede = ungdomsgruppen på 100.

Tap/gevinst er tilflyttere – fraflyttede i prosent.

Videreflytterne var innen rekkevidde.

Se hvordan utdanningsinnslaget påvirkes av flytting over 25 år: Indekser for rekruttering av barn vokst opp i kommunen og for befolkningen etter flytting gjennom fasen 15-40 år. Landsinnslaget for hver gruppe på hvert trinn = 100.

<i>Høy rekruttering til utdanning. Sterk innflyttingseffekt pga fylkeskommunen.</i>	Høyeste utdanning		Nest høyeste utd	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Rekruttering av ungdom (15 år)	83	175	136	129
Situasjonen etter flytting (40 år)	240	273	114	129

1420 Sogndal

Kommentarer til utviklingen de to siste fireårsperiodene

- 1. Folketallsutvikling:** Folketallet har økt med nær 5 prosent på 2000-tallet, jevnt fordelt på de to periodene. Er nummer 2 av de fem kommunene med vekst på 2000-tallet.
- 2. Fødselstall:** Svakt avtakende fødselstallsutvikling, men i 2008 det høyeste på 2000-tallet.
- 3. Flytting:**
  - **Ungdom:** Et lite årlig tap, ned fra 2 % til 1 % i perioden. Studenter melder innflytting.
  - **Småbarnsfamilier:** En liten nettoinnflytting snudd til en liten utflytting i perioden.
  - **Skolebarnsfamilier:** Nær flyttebalanse for familier, stor økning i tenåringsinnflytting.
- 4. Aldring, indekser i 2000, 2004 og 2008 (landsinnslag = 100): Ingen eldrebølge nå**
  - **66-75 år** 93, 96, 93 – innslaget av unge pensjonister under landsnivå
  - **76-85 år** 87, 88, 107 – er inne i en bølge med flere eldre pensjonister
  - **86 år +** 131, 110, 99 – innslaget av gruppen med de eldste raskt ned

Illustrasjon av langsiktig flyttestruktur:

Fem årskull født på 1960-tallet fulgt fra de var 15 til 40 år

I forhold til 100 gutter og jenter på 15-årstrinnet:

	Menn	Kvinner
Alle 15-åringene	100	100
- bofaste	44	24
- tilbakeflyttere	13	16
- fraflyttede	43	60
Med samme skala:		
- tilflyttere	37	61
- videreflyttere	98	118
- langsiktig tap/gevinst	- 6	+ 1

Summen av bofaste, tilbakeflyttere og fraflyttede = ungdomsgruppen på 100.

Tap/gevinst er tilflyttere – fraflyttede i prosent.

Videreflytterne var innen rekkevidde. Kvinnene ble beholdt til balanse (+1)

Se hvordan utdanningsinnslaget påvirkes av flytting over 25 år: Indekser for rekruttering av barn vokst opp i kommunen og for befolkningen etter flytting gjennom fasen 15-40 år. Landsinnslaget for hver gruppe på hvert trinn = 100.

<i>Jenter tar mer utdanning enn gutter. På høyeste trinn kommer det få menn inn.</i>	Høyeste utdanning		Nest høyeste utd	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Rekruttering av ungdom (15 år)	105	119	112	142
Situasjonen etter flytting (40 år)	50	115	123	129

1421 Aurland

Kommentarer til utviklingen de to siste fireårsperiodene

1. Folketallsutvikling: Folketallet har gått sterkere ned i annen enn i første del av perioden. En av de 11 kommunene med kraftigere nedgang på 2000-tallet enn periferikommuner flest.

2. Fødselstall: 13 % lavere i 2005–2008 enn i 2001–2004. Fylkets nedgang: 6 %.

3. Flytting:

- **Ungdom:** Store tap, men med mye variasjon. Økt på i 2005–2008, med årlig snitt 7 %.
- **Småbarnsfamilier:** Økende nettoutflytting, 2 % årlig i 2005–2008.
- **Skolebarnsfamilier:** Nær flyttebalanse for familier, men økt tenåringsutflytting

4. Aldring, indekser i 2000, 2004 og 2008 (landsinnslag = 100): Kraftig bølgeveksling

- **66-75 år** 123, 122, 107 – innslaget av unge pensjonister på vei ned
- **76-85 år** 114, 128, 143 – innslaget av eldre pensjonister raskt opp
- **86 år +** 159, 123, 126 – innslaget av gruppen med de aller eldste raskt ned

Illustrasjon av langsiktig flytteutvikling:

Fem årskull født på 1960-tallet fulgt fra de var 15 til 40 år

I forhold til 100 gutter og jenter på 15-årstrinnet:

	Menn	Kvinner
Alle 15-åringene	100	100
- bofaste	43	20
- tilbakeflyttere	17	12
- fraflyttede	40	68
Med samme skala:		
- tilflyttere	20	44
- videreflyttere	88	82
- langsiktig tap/gevinst	-20	-24

Summen av bofaste, tilbakeflyttere og fraflyttede = ungdomsgruppen på 100.

Tap/gevinst er tilflyttere – fraflyttede i prosent.

Videreflytterne var godt innen rekkevidde, å få stoppet fjerdeparten hadde holdt

Se hvordan utdanningsinnslaget påvirkes av flytting over 25 år: Indekser for rekruttering av barn vokst opp i kommunen og for befolkningen etter flytting gjennom fasen 15-40 år. Landsinnslaget for hver gruppe på hvert trinn = 100.

<i>Lav rekruttering av gutter, men bra på laveste trinn. Flytting taper ut mye av utdanningsbeholdningen</i>	Høyeste utdanning		Nest høyeste utd	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Rekruttering av ungdom (15 år)	46	95	113	85
Situasjonen etter flytting (40 år)	20	52	99	65

1422 Lærdal

Kommentarer til utviklingen de to siste fireårsperiodene

1. Folketallsutvikling: Dette er en av to kommuner med balanse i folketallet på 2000-tallet. Etter litt nedgang i første halvperiode har det vært oppgang senere, spesielt i de to siste årene.

2. Fødselstall: Ingen endring fra første til annen delperiode, men lavere enn på 1990-tallet.

3. Flytting:

- **Ungdom:** Årlig tap gått ned fra 6 til 2 % i perioden.
- **Småbarnsfamilier:** Økende netto innflytting, 2 % årlig siste periode
- **Skolebarnsfamilier:** Litt nettoinnflytting av familier, men noe tenåringsutflytting

4. Aldring, indekser i 2000, 2004 og 2008 (landsinnslag = 100): Inne i typisk eldrebolge

- **66-75 år** 106, 108, 111 – innslaget av unge pensjonister litt opp
- **76-85 år** 136, 132, 125 – innslaget av eldre pensjonister høyt, men ned
- **86 år +** 161, 154, 169 – innslaget av gruppen med de aller eldste er høyt

Illustrasjon av langsiktig flytteutvikling:

Fem årskull født på 1960-tallet fulgt fra de var 15 til 40 år

I forhold til 100 gutter og jenter på 15-årstrinnet:

	Menn	Kvinner
Alle 15-åringene	100	100
- bofaste	42	24
- tilbakeflyttere	18	15
- fraflyttede	40	61
Med samme skala:		
- tilflyttere	29	56
- videreflyttere	94	135
- langsiktig tap/gevinst	-11	- 5

Summen av bofaste, tilbakeflyttere og fraflyttede = ungdomsgruppen på 100.

Tap/gevinst er tilflyttere – fraflyttede i prosent.

Videreflytterne var godt innen rekkevidde. Høyt gjennomtrekk av kvinner.

Se hvordan utdanningsinnslaget påvirkes av flytting over 25 år: Indekser for rekruttering av barn vokst opp i kommunen og for befolkningen etter flytting gjennom fasen 15-40 år. Landsinnslaget for hver gruppe på hvert trinn = 100.

<i>Jentene tar mye utdanning, men alle på høyt nivå flyttet. Trinnet under står bra.</i>	Høyeste utdanning		Nest høyeste utd	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Rekruttering av ungdom (15 år)	86	154	111	142
Situasjonen etter flytting (40 år)	30	23	84	110

1424 Årdal

Kommentarer til utviklingen de to siste fireårsperiodene

1. Folketallsutvikling: Mindre nedgang i folketallet i andre del av perioden enn i første. Oppgang siste to år pga arbeidsinnvandring. En av 8 kommuner med alt i alt litt nedgang.

2. Fødselstall: Ingen endring fra første til annen periode, men lavere enn på 1990-tallet.

3. Flytting:

- **Ungdom:** Uendret eller litt lavere fraflytting i perioden. Årlig snitt: 3 % netto.
- **Småbarnsfamilier:** Fra balanse til en liten nettoinnflytting.
- **Skolebarnsfamilier:** Balanse i familieflytting, men økt tenåringsutflytting

4. Aldring, indekser i 2000, 2004 og 2008 (landsinnslag = 100):

Eldreølgen stiger

- **66-75 år** 133, 142, 131 – nokså høyt innslag av unge pensjonister
- **76-85 år** 109, 119, 137 – sterk økning i innslaget av eldre pensjonister
- **86 år +** 81, 104, 124 – kraftig økning i innslaget av de aller eldste

Illustrasjon av langsiktig flyttestruktur:

Fem årskull født på 1960-tallet fulgt fra de var 15 til 40 år

I forhold til 100 gutter og jenter på 15-årstrinnet:

	Menn	Kvinner
Alle 15-åringene	100	100
- bofaste	41	33
- tilbakeflyttere	10	18
- fraflyttede	49	49
Med samme skala:		
- tilflyttere	19	15
- videreflyttere	67	39
- langsiktig tap/gevinst	-30	-34

Summen av bofaste, tilbakeflyttere og fraflyttede = ungdomsgruppen på 100.

Tap/gevinst er tilflyttere – fraflyttede i prosent.

Videreflytterne var innen rekkevidde. Men de fleste kvinnene måtte beholdes.

Se hvordan utdanningsinnslaget påvirkes av flytting over 25 år: Indekser for rekruttering av barn vokst opp i kommunen og for befolkningen etter flytting gjennom fasen 15-40 år. Landsinnslaget for hver gruppe på hvert trinn = 100.

<i>Ikke så verst rekruttering, men flytting tapper ut mye, mest for menn (industri).</i>	Høyeste utdanning		Nest høyeste utd	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Rekruttering av ungdom (15 år)	83	81	134	116
Situasjonen etter flytting (40 år)	41	56	76	104

1426 Luster

Kommentarer til utviklingen de to siste fireårsperiodene

1. Folketallsutvikling: En liten nedgang i folketallet i perioden, jevnt fordelt på de to delperiodene. En av 8 kommuner med mindre nedgang enn periferikommuner flest.

2. Fødselstall: Ingen endring fra første til annen periode, men klart lavere enn for 2000.

3. Flytting:

- **Ungdom:** Årlig nettoutflytting i perioden økt fra 4 til 5 %.
- **Småbarnsfamilier:** Fra balanse til nettoinnflytting på 2000-tallet.
- **Skolebarnsfamilier:** Økt netto familieutflytting, og økt tenåringsutflytting.

4. Aldring, indekser i 2000, 2004 og 2008 (landsinnslag = 100): Bratt eldrebølge, står også videre

- **66-75 år** 111, 114, 122 – økende innslag av unge pensjonister
- **76-85 år** 142, 126, 125 – redusert innslaget av eldre pensjonister
- **86 år +** 172, 174, 184 – høyt og økende innslag av de aller eldste

Illustrasjon av langsiktig flyttestruktur:

Fem årskull født på 1960-tallet fulgt fra de var 15 til 40 år

I forhold til 100 gutter og jenter på 15-årstrinnet:

	Menn	Kvinner
Alle 15-åringene	100	100
- bofaste	42	23
- tilbakeflyttere	15	15
- fraflyttede	43	62
Med samme skala:		
- tilflyttere	32	51
- videreflyttere	69	57
- langsiktig tap/gevinst	-11	-11

Summen av bofaste, tilbakeflyttere og fraflyttede = ungdomsgruppen på 100.

Tap/gevinst er tilflyttere – fraflyttede i prosent.

Videreflytterne var innen rekkevidde. Å få stoppet en sjettedel ville vært nok.

Se hvordan utdanningsinnslaget påvirkes av flytting over 25 år:

Indekser for rekruttering av barn vokst opp i kommunen og for befolkningen etter flytting gjennom fasen 15-40 år.

Landsinnslaget for hver gruppe på hvert trinn = 100.

Høy rekruttering på nest høyeste trinn. Flytting tapper ikke ut så mange kvinner	Høyeste utdanning		Nest høyeste utd	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Rekruttering av ungdom (15 år)	78	68	127	134
Situasjonen etter flytting (40 år)	52	65	86	102

1428 Askvoll

Kommentarer til utviklingen de to siste fireårsperiodene

1. Folketallsutvikling: Kraftig nedgang i folketallet i perioden, med sterkere nedgang i annen delperiode. Nummer 10 av 11 kommuner med sterkere nedgang enn periferikommuner flest.

2. Fødselstall: 27 % færre fødte i annen enn i første periode. Halvering over 15–20 år.

3. Flytting:

- **Ungdom:** Høy årlig nettoutflytting, hhv 9 og 10 % årlig i de to periodene.
- **Småbarnsfamilier:** Netto utflytting snudd til netto innflytting.
- **Skolebarnsfamilier:** Netto utflytting økt på, stabilt høy tenåringsutflytting.

4. Aldring, indekser i 2000, 2004 og 2008 (landsinnslag = 100): Kraftig eldrebølge over hele skalaen

- **66-75 år** 123, 142, 153 – kraftig økende innslag av unge pensjonister
- **76-85 år** 141, 143, 143 – stabilt høyt innslag av eldre pensjonister
- **86 år +** 143, 161, 174 – høyt og sterkt økende innslag av de aller eldste

Illustrasjon av langsiktig flyttestruktur:

Fem årskull født på 1960-tallet fulgt fra de var 15 til 40 år

I forhold til 100 gutter og jenter på 15-årstrinnet:

	Menn	Kvinner
Alle 15-åringene	100	100
- bofaste	32	20
- tilbakeflyttere	16	16
- fraflyttede	52	64
Med samme skala:		
- tilflyttere	22	42
- videreflyttere	34	39
- langsiktig tap/gevinst	-30	-22

Summen av bofaste, tilbakeflyttere og fraflyttede = ungdomsgruppen på 100.

Tap/gevinst er tilflyttere – fraflyttede i prosent.

Videreflytterne var bare så vidt innen rekkevidde for menn.

Se hvordan utdanningsinnslaget påvirkes av flytting over 25 år: Indekser for rekruttering av barn vokst opp i kommunen og for befolkningen etter flytting gjennom fasen 15-40 år. Landsinnslaget for hver gruppe på hvert trinn = 100.

<i>Gutter rekrutteres, for jentene skilles det på nivå. Kvinner på lavere nivå boldes.</i>	Høyeste utdanning		Nest høyeste utd	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Rekruttering av ungdom (15 år)	87	38	94	109
Situasjonen etter flytting (40 år)	46	0	68	114

1429 Fjaler

Kommentarer til utviklingen de to siste fireårsperiodene

1. Folketallsutvikling: En nedgang i folketallet, som har vært litt større i annen enn i første delperiode. En av 8 kommuner med svakere nedgang enn i periferikommuner flest.

2. Fødselstall: 18 % færre fødte i annen enn i første periode. Nedgangen vedvarende.

3. Flytting:

- **Ungdom:** Årlig nettoutflytting, økt fra 4 til 8 % årlig over de to periodene.
- **Småbarnsfamilier:** Stabil og nokså høy netto innflytting.
- **Skolebarnsfamilier:** Netto utflytting av familier, men innflytting av tenåringer

4. Aldring, indekser i 2000, 2004 og 2008 (landsinnslag = 100): Jevn høy eldrebølge

- **66-75 år** 129, 121, 133 – stabilt litt høyt innslag av unge pensjonister
- **76-85 år** 116, 127, 139 – økende og litt høyt innslag av eldre pensjonister
- **86 år +** 176, 150, 143 – avtakende innslag av de aller eldste, men høyt

---

Illustrasjon av langsiktig flyttestruktur:

Fem årskull født på 1960-tallet fulgt fra de var 15 til 40 år

I forhold til 100 gutter og jenter på 15-årstrinnet:

	Menn	Kvinner
Alle 15-åringene	100	100
- bofaste	34	15
- tilbakeflyttere	13	13
- fraflyttede	53	72
Med samme skala:		
- tilflyttere	17	38
- videreflyttere	54	50
- langsiktig tap/gevinst	-36	-34

Summen av bofaste, tilbakeflyttere og fraflyttede = ungdomsgruppen på 100.

Tap/gevinst er tilflyttere – fraflyttede i prosent.

Videreflytterne var innen rekkevidde. Men over halvparten måtte beholdes.

Se hvordan utdanningsinnslaget påvirkes av flytting over 25 år: Indekser for rekruttering av barn vokst opp i kommunen og for befolkningen etter flytting gjennom fasen 15-40 år. Landsinnslaget for hver gruppe på hvert trinn = 100.

<i>Kvinner tar mye utdanning. Flyttingene bevarer høye innslag. Over fylkesnivået.</i>	Høyeste utdanning		Nest høyeste utd.	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Rekruttering av ungdom (15 år)	81	140	119	124
Situasjonen etter flytting (40 år)	78	119	119	98

1430 Gaular

Kommentarer til utviklingen de to siste fireårsperiodene

1. Folketallsutvikling: Nedgang i folketallet i første delperiode, balanse i annen delperiode. En av 8 kommuner med svakere nedgang enn i periferikommuner flest.

2. Fødselstall: 3 % flere fødte i annen periode. Likevel færre fødte enn før år 2000.

3. Flytting:

- **Ungdom:** Stabil årlig nettoutflytting på 20-årstrinnene, 5-6 % årlig.
- **Småbarnsfamilier:** Kraftig økning i nettoinnflyttingen, fra 1 til 4 %
- **Skolebarnsfamilier:** Redusert nettoutflytting både av familier og tenåringer

4. Aldring, indekser i 2000, 2004 og 2008 (landsinnslag = 100):

Eldreølgen flater litt

- **66-75 år** 107, 104, 96 – innslaget av unge pensjonister under landsnivå
- **76-85 år** 125, 129, 137 – økende og litt høyere innslag av de litt eldre
- **86 år +** 167, 179, 147 – passert toppen for de aller eldste, fortsatt høyt

Illustrasjon av langsiktig flyttestruktur:

Fem årskull født på 1960-tallet fulgt fra de var 15 til 40 år

I forhold til 100 gutter og jenter på 15-årstrinnet:

	Menn	Kvinner
Alle 15-åringene	100	100
- bofaste	43	11
- tilbakeflyttere	15	21
- fraflyttede	42	68
Med samme skala:		
- tilflyttere	25	49
- videreflyttere	53	78
- langsiktig tap/gevinst	-17	-19

Summen av bofaste, tilbakeflyttere og fraflyttede = ungdomsgruppen på 100.

Tap/gevinst er tilflyttere – fraflyttede i prosent. Videreflytterne var innen rekkevidde.

Se hvordan utdanningsinnslaget påvirkes av flytting over 25 år:

Indekser for rekruttering av barn vokst opp i kommunen og for befolkningen etter flytting gjennom fasen 15-40 år.

Landsinnslaget for hver gruppe på hvert trinn = 100.

<i>Bra rekruttering, men flyttingene tapper ut nye. Kvinner på lavere nivå beholdes.</i>	Høyeste utdanning		Nest høyeste utd	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Rekruttering av ungdom (15 år)	78	96	125	121
Situasjonen etter flytting (40 år)	14	0	99	110

1431 Jølster

Kommentarer til utviklingen de to siste fireårsperiodene

1. Folketallsutvikling: Nedgang i folketallet i første delperiode, oppgang i annen delperiode. En av 8 kommuner (nummer 2) med svakere nedgang enn i periferikommuner flest.

2. Fødselstall: 14 % flere fødte i annen delperiode. Nokså stabilt i det lange løp.

3. Flytting:

- **Ungdom:** Årlig nettoutflytting på 20-årstrinnene redusert fra 6 til 4 %.
- **Småbarnsfamilier:** Stabil og nokså høy nettoinnflytting, 2 % årlig.
- **Skolebarnsfamilier:** Litt netto familieinnflytting, men tenåringene går ut

4. Aldring, indekser i 2000, 2004 og 2008 (landsinnslag = 100): Mot foryngelse nedenfra

- **66-75 år** 104, 100, 103 – innslaget av unge pensjonister nær landsnivå
- **76-85 år** 120, 125, 109 – innslag av eldre pensjonister kraftig ned
- **86 år +** 161, 142, 175 – høye innslag og ny bølge for de aller eldste

Illustrasjon av langsiktig flyttestruktur:

Fem årskull født på 1960-tallet fulgt fra de var 15 til 40 år

I forhold til 100 gutter og jenter på 15-årstrinnet:

	Menn	Kvinner
Alle 15-åringene	100	100
- bofaste	42	18
- tilbakeflyttere	5	10
- fraflyttede	53	72
Med samme skala:		
- tilflyttere	40	56
- videreflyttere	88	101
- langsiktig tap/gevinst	-13	-16

Summen av bofaste, tilbakeflyttere og fraflyttede = ungdomsgruppen på 100.

Tap/gevinst er tilflyttere – fraflyttede i prosent.

Videreflytterne var innen rekkevidde. Skulle ikke så mange av dem til heller.

Se hvordan utdanningsinnslaget påvirkes av flytting over 25 år:

Indekser for rekruttering av barn vokst opp i kommunen og for befolkningen etter flytting gjennom fasen 15-40 år.

Landsinnslaget for hver gruppe på hvert trinn = 100.

<i>Bra rekruttering til utdanning. Kvinner på høyeste, menn på lavere nivå beholdt.</i>	Høyeste utdanning		Nest høyeste utd	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Rekruttering av ungdom (15 år)	94	136	110	93
Situasjonen etter flytting (40 år)	26	92	107	76

1432 Førde

Kommentarer til utviklingen de to siste fireårsperiodene

1. Folketallsutvikling: Kraftig oppgang i folketallet, litt sterkere i annen enn i første delperiode. Nummer 1 av de 5 kommunene i fylket som har hatt vekst etter 2000.

2. Fødselstall: 6 % flere fødte i annen periode. Uendret eller litt stigende i det lange løp.

3. Flytting:

- **Ungdom:** Fylkets eneste med årlig nettoinnflytting på 20-årstrinnene
- **Småbarnsfamilier:** En liten nettoutflytting snudd til innflytting på 2000-tallet.
- **Skolebarnsfamilier:** Høy familieinnflytting, svakere i annen periode

4. Aldring, indekser i 2000, 2004 og 2008 (landsinnslag = 100): Svært ung befolkning

- **66-75 år** 63, 70, 69 – svært lavt innslag av unge pensjonister
- **76-85 år** 61, 60, 67 – enda lavere innslag av eldre pensjonister
- **86 år +** 61, 64, 59 – innslaget av de aller eldste enda litt lavere, og ned

Illustrasjon av langsiktig flyttestruktur:

Fem årskull født på 1960-tallet fulgt fra de var 15 til 40 år

I forhold til 100 gutter og jenter på 15-årstrinnet:

	Menn	Kvinner
Alle 15-åringene	100	100
- bofaste	42	24
- tilbakeflyttere	15	17
- fraflyttede	43	59
Med samme skala:		
- tilflyttere	99	128
- videreflyttere	178	219
- langsiktig tap/gevinst	+56	+69

Summen av bofaste, tilbakeflyttere og fraflyttede = ungdomsgruppen på 100.

Tap/gevinst er tilflyttere – fraflyttede i prosent.

Masse videreflyttere, en brøkdel nok til å doble kullstørrelsene gjennom fasen

Se hvordan utdanningsinnslaget påvirkes av flytting over 25 år:

Indekser for rekruttering av barn vokst opp i kommunen og for befolkningen etter flytting gjennom fasen 15-40 år.

Landsinnslaget for hver gruppe på hvert trinn = 100.

<i>Menn på høyeste trinn rekrutteres og beholdes mindre enn andre. Ellers bra.</i>	Høyeste utdanning		Nest høyeste utd	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Rekruttering av ungdom (15 år)	99	138	136	121
Situasjonen etter flytting (40 år)	57	105	136	119

1433 Naustdal

Kommentarer til utviklingen de to siste fireårsperiodene

- 1. Folketallsutvikling:** Saktegående nedgang i folketallet, litt saktere i annen enn i første delperiode. En av 8 kommuner med svakere nedgang enn i periferikommuner flest.
- 2. Fødselstall:** 4 % færre fødte i annen periode. Fødselsnivået uendret de siste 20 årene.
- 3. Flytting:**
  - **Ungdom:** Årlig nettoutflytting som har økt fra 5 til 6 % årlig i perioden.
  - **Småbarnsfamilier:** Fra balanse til litt årlig nettoinnflytting
  - **Skolebarnsfamilier:** En liten nettoutflytting av familier, redusert tenåringsutflytting
- 4. Aldring, indekser i 2000, 2004 og 2008 (landsinnslag = 100): Små bølger dønner litt**
  - **66-75 år** 94, 97, 102 – innslaget av unge pensjonister vipper over landsnivået
  - **76-85 år** 90, 100, 114 – innslaget av eldre pensjonister øker raskere på
  - **86 år +** 133, 152, 112 – innslaget av de aller eldste har gått brått ned

Illustrasjon av langsiktig flyttestruktur:

Fem årskull født på 1960-tallet fulgt fra de var 15 til 40 år

I forhold til 100 gutter og jenter på 15-årstrinnet:

	Menn	Kvinner
Alle 15-åringene	100	100
- bofaste	41	13
- tilbakeflyttere	10	10
- fraflyttede	49	77
Med samme skala:		
- tilflyttere	31	40
- videreflyttere	67	80
- langsiktig tap/gevinst	-18	-37

Summen av bofaste, tilbakeflyttere og fraflyttede = ungdomsgruppen på 100.

Tap/gevinst er tilflyttere – fraflyttede i prosent.

Videreflytterne var godt innen rekkevidde for menn, stort jentetap her

Se hvordan utdanningsinnslaget påvirkes av flytting over 25 år: Indekser for rekruttering av barn vokst opp i kommunen og for befolkningen etter flytting gjennom fasen 15-40 år. Landsinnslaget for hver gruppe på hvert trinn = 100.

<i>Jenter rekrutteres sterkt. De høyest utdannede tappes svært kraftig.</i>	Høyeste utdanning		Nest høyeste utd	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Rekruttering av ungdom (15 år)	64	110	94	119
Situasjonen etter flytting (40 år)	13	25	101	100

1438 Bremanger

Kommentarer til utviklingen de to siste fireårsperiodene

1. Folketallsutvikling: Klar nedgang i folketallet, men saktere i annen enn i første periode (balanse i 2008). En av 11 kommuner med sterkere nedgang enn i periferien ellers.

2. Fødselstall: 23 % færre fødte i annen periode. Fødselsnivået har falt mye på 2000-tallet.

3. Flytting:

- **Ungdom:** Nokså sterk, men uendret eller litt økende nettoutflytting årlig.
- **Småbarnsfamilier:** Nettoinnflytting, litt redusert i perioden.
- **Skolebarnsfamilier:** Balanse i familieflyttingen, men en viss tenåringsutflytting

4. Aldring, indekser i 2000, 2004 og 2008 (landsinnslag = 100):

Eldreølgen ytterlig opp

- **66-75 år** 145, 157, 149 – innslag av unge pensjonister høyt, litt bølger
- **76-85 år** 140, 151, 164 – innslaget av eldre pensjonister øker raskt på
- **86 år +** 125, 131, 176 – innslaget av de aller eldste mot nye høyder

Illustrasjon av langsiktig flyttestruktur:

Fem årskull født på 1960-tallet fulgt fra de var 15 til 40 år

I forhold til 100 gutter og jenter på 15-årstrinnet:

	Menn	Kvinner
Alle 15-åringene	100	100
- bofaste	31	11
- tilbakeflyttere	14	18
- fraflyttede	55	71
Med samme skala:		
- tilflyttere	16	13
- videreflyttere	28	26
- langsiktig tap/gevinst	-39	-58

Summen av bofaste, tilbakeflyttere og fraflyttede = ungdomsgruppen på 100.

Tap/gevinst er tilflyttere – fraflyttede i prosent.

Videreflytterne **ikke** innen rekkevidde. Kvinnetap på 32 selv om alle ble boende

Se hvordan utdanningsinnslaget påvirkes av flytting over 25 år: Indekser for rekruttering av barn vokst opp i kommunen og for befolkningen etter flytting gjennom fasen 15-40 år. Landsinnslaget for hver gruppe på hvert trinn = 100.

<i>Lav rekruttering på høyt nivå, høyt på nivået under. Flytting tapper alle sterkt.</i>	Høyeste utdanning		Nest høyeste utd	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Rekruttering av ungdom (15 år)	75	62	134	105
Situasjonen etter flytting (40 år)	50	36	93	54

1439 Vågsøy

Kommentarer til utviklingen de to siste fireårsperiodene

1. Folketallsutvikling: Klar nedgang i folketallet, og litt raskere i annen enn i første periode (men bedring i 2008). En av 11 kommuner med sterkere nedgang enn i periferien ellers.

2. Fødselstall: 8 % færre fødte i annen periode. Fødselsnivået et platå ned i 2000.

3. Flytting:

- **Ungdom:** Årlig nettoutflytting fordoblet i perioden, fra 4 til 8 % årlig.
- **Småbarnsfamilier:** Nettoutflytting, men litt bedring i perioden.
- **Skolebarnsfamilier:** Nettoutflytting, men litt bedring i perioden, også for tenåringene

4. Aldring, indekser i 2000, 2004 og 2008 (landsinnslag = 100):

Eldrebolgen bygges opp

- **66-75 år** 120, 119, 115 – innslaget av unge pensjonister litt høyt, stabilt
- **76-85 år** 123, 130, 145 – innslaget av eldre pensjonister øker mye på
- **86 år +** 99, 129, 138 – innslaget av de aller eldste øker raskt på

Illustrasjon av langsiktig flyttestruktur:

Fem årskull født på 1960-tallet fulgt fra de var 15 til 40 år

I forhold til 100 gutter og jenter på 15-årstrinnet:

	Menn	Kvinner
Alle 15-åringene	100	100
- bofaste	37	25
- tilbakeflyttere	13	15
- fraflyttede	50	60
Med samme skala:		
- tilflyttere	25	31
- videreflyttere	51	45
- langsiktig tap/gevinst	-25	-29

Summen av bofaste, tilbakeflyttere og fraflyttede = ungdomsgruppen på 100.

Tap/gevinst er tilflyttere – fraflyttede i prosent.

Videreflytterne var innen rekkevidde, men over halvparten måtte beholdes.

Se hvordan utdanningsinnslaget påvirkes av flytting over 25 år:

Indekser for rekruttering av barn vokst opp i kommunen og for befolkningen etter flytting gjennom fasen 15-40 år.

Landsinnslaget for hver gruppe på hvert trinn = 100.

<i>Lav rekruttering på høyt nivå, høyt på nivået under. Til dels store flyttetap.</i>	Høyeste utdanning		Nest høyeste utd	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Rekruttering av ungdom (15 år)	63	81	146	114
Situasjonen etter flytting (40 år)	54	31	95	86

1441 Selje

Kommentarer til utviklingen de to siste fireårsperiodene

1. Folketallsutvikling: Klar nedgang, dobbelt så stor nedgang i annen periode som i første (men bedring i 2008). En av 11 kommuner med sterkere nedgang enn i periferien ellers.

2. Fødselstall: 36 % færre fødte i annen periode. Fødselstallene sterkt fallende siste 20 år.

3. Flytting:

- **Ungdom:** Kommunen med størst nettoutflytting 2005–2008, 11 %. I 2001–2004: 7 %.
- **Småbarnsfamilier:** Nettoutflytting som er snudd til innflytting i perioden.
- **Skolebarnsfamilier:** Motsatt her, netto inn snudd til netto ut, høy tenåringsraflytting

4. Aldring, indekser i 2000, 2004 og 2008 (landsinnslag = 100): Bratt eldreølge øker på

- **66-75 år** 107, 124, 131 – innslaget av unge pensjonister økende
- **76-85 år** 115, 115, 132 – innslaget av eldre pensjonister øker raskere
- **86 år +** 126, 132, 161 – innslaget av de aller eldste øker enda raskere

---

Illustrasjon av langsiktig flyttestruktur:

Fem årskull født på 1960-tallet fulgt fra de var 15 til 40 år

I forhold til 100 gutter og jenter på 15-årstrinnet:

	Menn	Kvinner
Alle 15-åringene	100	100
- bofaste	28	16
- tilbakeflyttere	12	16
- fraflyttede	60	68
Med samme skala:		
- tilflyttere	13	31
- videreflyttere	20	40
- langsiktig tap/gevinst	-47	-37

Summen av bofaste, tilbakeflyttere og fraflyttede = ungdomsgruppen på 100.

Tap/gevinst er tilflyttere – fraflyttede i prosent.

Videreflytterne var **ikke** innen rekkevidde for menn, for kvinner så vidt det var.

Se hvordan utdanningsinnslaget påvirkes av flytting over 25 år: Indekser for rekruttering av barn vokst opp i kommunen og for befolkningen etter flytting gjennom fasen 15-40 år. Landsinnslaget for hver gruppe på hvert trinn = 100.

<i>Jenter rekrutteres svakt. Flytting tapper ut alle grupper sterkt.</i>	Høyeste utdanning		Nest høyeste utd.	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Rekruttering av ungdom (15 år)	80	13	105	79
Situasjonen etter flytting (40 år)	25	0	74	57

1443 Eid

Kommentarer til utviklingen de to siste fireårsperiodene

1. Folketallsutvikling: Litt vekst i det lange løp, mest i annen delperiode.

Nummer 4 av de fem kommunene i fylket som har hatt vekst på 2000-tallet.

2. Fødselstall: 2 % flere fødte i annen periode. Fødselstallsnivået falt et plau ned i 2000.

3. Flytting:

- **Ungdom:** Kraftigere utflytting enn for fylket, 5 % årlig nettotap i begge delperioder.
- **Småbarnsfamilier:** Nettoinnflytting på 2000-tallet, litt økende i løpet av perioden.
- **Skolebarnsfamilier:** En liten familieinnflytting som motvirkes av tenåringsfraytting

4. Aldring, indekser i 2000, 2004 og 2008 (landsinnslag = 100):

Eldreinnslag på landsnivå

- **66-75 år** 93, 94, 103 – innslag av unge pensjonister som på landsnivå, litt økning
- **76-85 år** 95, 96, 101 – innslaget av eldre pensjonister som på landsnivå
- **86 år +** 116, 112, 100 – innslag av de eldste avtatt ned mot landsnivå

Illustrasjon av langsiktig flyttestruktur:

Fem årskull født på 1960-tallet fulgt fra de var 15 til 40 år

I forhold til 100 gutter og jenter på 15-årstrinnet:

	Menn	Kvinner
Alle 15-åringene	100	100
- bofaste	42	29
- tilbakeflyttere	14	14
- fraflyttede	44	57
Med samme skala:		
- tilflyttere	31	48
- videreflyttere	87	93
- langsiktig tap/gevinst	-13	- 9

Summen av bofaste, tilbakeflyttere og fraflyttede = ungdomsgruppen på 100.

Tap/gevinst er tilflyttere – fraflyttede i prosent.

Videreflytterne var godt innenfor rekkevidde, en liten brøkdel hadde holdt.

Se hvordan utdanningsinnslaget påvirkes av flytting over 25 år: Indekser for rekruttering av barn vokst opp i kommunen og for befolkningen etter flytting gjennom fasen 15-40 år. Landsinnslaget for hver gruppe på hvert trinn = 100.

<i>God rekruttering av ungdom, spesielt jenter. Flytting tapper mer enn fylket</i>	Høyeste utdanning		Nest høyeste utd	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Rekruttering av ungdom (15 år)	103	121	113	145
Situasjonen etter flytting (40 år)	60	50	80	112

1444 Hornindal

Kommentarer til utviklingen de to siste fireårsperiodene

1. Folketallsutvikling: Dette er en av to kommuner med balanse i folketallet på 2000-tallet. Etter mest nedgang i første halvperiode har det vært en tydelig oppgang senere.

2. Fødselstall: 15 % færre fødte i annen periode. Fødselstall noe nedadgående

3. Flytting:

- **Ungdom:** Årlig nettoutflytting som for fylket, hhv 4 og 5 % årlig i delperiodene.
- **Småbarnsfamilier:** Omslag fra litt utflytting til klar nettoinnflytting på 2000-tallet,
- **Skolebarnsfamilier:** Samme omslag her, bare svakere. Litt tenåringsfracflytting.

4. Aldring, indekser i 2000, 2004 og 2008 (landsinnslag = 100): Liten stabil eldreølge

- **66-75 år** 117, 118, 118 – innslaget av unge pensjonister stabilt litt høyt
- **76-85 år** 111, 131, 129 – innslaget av eldre pensjonister økende
- **86 år +** 148, 104, 117 – innslaget av de aller eldste noe avtagende

Illustrasjon av langsiktig flyttestruktur:

Fem årskull født på 1960-tallet fulgt fra de var 15 til 40 år

I forhold til 100 gutter og jenter på 15-årstrinnet:

	Menn	Kvinner
Alle 15-åringene	100	100
- bofaste	42	20
- tilbakeflyttere	6	19
- fraflyttede	52	61
Med samme skala:		
- tilflyttere	30	31
- videreflyttere	54	69
- langsiktig tap/gevinst	-22	-30

Summen av bofaste, tilbakeflyttere og fraflyttede = ungdomsgruppen på 100.

Tap/gevinst er tilflyttere – fraflyttede i prosent.

Videreflytterne var innen rekkevidde, men nokså mange måtte stoppes i farten.

Se hvordan utdanningsinnslaget påvirkes av flytting over 25 år: Indekser for rekruttering av barn vokst opp i kommunen og for befolkningen etter flytting gjennom fasen 15-40 år. Landsinnslaget for hver gruppe på hvert trinn = 100.

<i>Gutter rekrutteres sterkere enn jenter. Flytting taper på høyt nivå, ikke på lavt</i>	Høyeste utdanning		Nest høyeste utd	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Rekruttering av ungdom (15 år)	115	97	113	93
Situasjonen etter flytting (40 år)	30	50	106	109

1445 Gloppen

Kommentarer til utviklingen de to siste fireårsperiodene

1. Folketallsutvikling: Oppgang i folketallet i første delperiode, men nedgang i annen. Likevel nummer en av de 8 kommunene med svakere nedgang enn periferikommuner flest.

2. Fødselstall: 13 % færre fødte i annen periode. Fødselstall dalende etter 1995.

3. Flytting:

- **Ungdom:** Nettoutflytting på 20-årstrinnene økt på fra 4 til 9 % årlig i perioden.
- **Småbarnsfamilier:** Høy nettoinnflytting, men blitt klart redusert i perioden.
- **Skolebarnsfamilier:** Nettoinnflytting på samme nivå, men litt tenåringsfrayflytting.

4. Aldring, indekser i 2000, 2004 og 2008 (landsinnslag = 100): Høy og typisk eldrebølge

- **66-75 år** 108, 107, 112 – innslag av unge pensjonister ikke veldig høyt
- **76-85 år** 138, 135, 134 – innslag av eldre pensjonister betydelig høyere
- **86 år +** 154, 173, 200 – innslaget av de aller eldste svært høyt og øker

Illustrasjon av langsiktig flyttestruktur:

Fem årskull født på 1960-tallet fulgt fra de var 15 til 40 år

I forhold til 100 gutter og jenter på 15-årstrinnet:

	Menn	Kvinner
Alle 15-åringene	100	100
- bofaste	32	18
- tilbakeflyttere	12	14
- fraflyttede	56	68
Med samme skala:		
- tilflyttere	15	34
- videreflyttere	54	57
- langsiktig tap/gevinst	-41	-34

Summen av bofaste, tilbakeflyttere og fraflyttede = ungdomsgruppen på 100.

Tap/gevinst er tilflyttere – fraflyttede i prosent.

Videreflytterne var innen rekkevidde, men neppe mulig å stoppe så mange

Se hvordan utdanningsinnslaget påvirkes av flytting over 25 år: Indekser for rekruttering av barn vokst opp i kommunen og for befolkningen etter flytting gjennom fasen 15-40 år. Landsinnslaget for hver gruppe på hvert trinn = 100.

<i>God rekruttering til utdanning. Flytting tapper kraftig, bra innslag på lavt nivå.</i>	Høyeste utdanning		Nest høyeste utd	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Rekruttering av ungdom (15 år)	99	121	143	133
Situasjonen etter flytting (40 år)	43	67	98	94

1449 Stryn

Kommentarer til utviklingen de to siste fireårsperiodene

1. Folketallsutvikling: Litt vekst på 2000-tallet, mest i første delperiode.

Oppgang i 2007–2008. Den siste (nummer 5) av de kommunene i fylket som har hatt vekst på 2000-tallet.

2. Fødselstall: Like mange fødte i begge perioder. Fødselstallene har holdt seg bra oppe.

3. Flytting:

- **Ungdom:** Nettoutflytting på 20-årstrinnene har økt fra 4 til 6 % årlig i perioden.
- **Småbarnsfamilier:** Fra balanse til klart økende nettoinnflytting.
- **Skolebarnsfamilier:** Høy og uendret nettoinnflytting, men økt tenåringsutflytting

4. Aldring, indekser i 2000, 2004 og 2008 (landsinnslag = 100): Bølgen demper seg men fortsatt mange gamle

- **66-75 år** 93, 104, 110 – innslaget av unge pensjonister økende
- **76-85 år** 114, 107, 107 – innslaget av eldre pensjonister litt ned
- **86 år +** 154, 157, 140 – innslaget av de aller eldste nokså høyt

Illustrasjon av langsiktig flyttestruktur:

Fem årskull født på 1960-tallet fulgt fra de var 15 til 40 år.

I forhold til 100 gutter og jenter på 15-årstrinnet:

	Menn	Kvinner
Alle 15-åringene	100	100
- bofaste	51	25
- tilbakeflyttere	12	15
- fraflyttede	37	60
Med samme skala:		
- tilflyttere	30	45
- videreflyttere	66	80
- langsiktig tap/gevinst	- 7	-15

Summen av bofaste, tilbakeflyttere og fraflyttede = ungdomsgruppen på 100.

Tap/gevinst er tilflyttere – fraflyttede i prosent.

Videreflytterne var innen rekkevidde.

Se hvordan utdanningsinnslaget påvirkes av flytting over 25 år: Indekser for rekruttering av barn vokst opp i kommunen og for befolkningen etter flytting gjennom fasen 15-40 år. Landsinnslaget for hver gruppe på hvert trinn = 100.

<i>God utdanningsrekruttering, spesielt av jenter. Sterkt flyttap på høyt nivå.</i>	Høyeste utdanning		Nest høyeste utd	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Rekruttering av ungdom (15 år)	97	111	109	116
Situasjonen etter flytting (40 år)	15	25	100	78